

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Di Medveschi

Muncă și dăruire in abatajele cu trepte răsturnate

In prima zi de lucru din acest an, inginerul Grigore Grăjdan, șeful sectorului 5 de la mina Petrila, își începea concediul de odihnă convenit pentru munca depusă în anul care a trecut. Anul '76 se încheiase pentru sector cu îndeplinirea planului anual încă din 20 noiembrie, dată după care munca aspră pentru fiecare tonă n-a încetat, iar rezultatul a fost consemnat prin obținerea până la finele anului a nu mai puțin de 26 903 tone de cărbune peste plan.

Luni, 3 ianuarie, în plină noapte, grilele și autobuzul care adună șoferii și taxatoarele transportului în comun l-au trezit ca și în alte dăți încă de la ora 4. S-a ridicat în picioare și, după un ritual știut, a fost gata echipat, și-a sărutat băiatul, pe Bogdan-Ștefan, după aceea soția, apoi a coborât de la etajul 6 al blocului cu numărul 12, pentru ca după două stații de autobuz să o ia la stînga, pe jos, pe strada Minei, gîndindu-se la drumul său, drum

început în urmă cu exact 20 de ani. Deprins cu greutatea de mic, în satul Pottlogi din Bărăgan, a înțeles că fără muncă neobosită nu poate să aibă nici o șansă în viața asta. A găsit aici rînduială bună, i-a plăcut lucrul și nu se miră că de trei

ani șeful sectorului 5 este chiar el. A lucrat ca vagonetar, ca ajutor de miner, ca miner și ca artificier. În vreme ce urma institutul de mine, lucra ca maistru și problemele de minerit le visa, numai că un inginer, bun cum se vroia el, trebuia să mai știe ceva și despre organizare. Învăța el la institut, dar la mină e o altă școală, o școală poate mai adevărată decît cea de la institut, după numărul de cadre pe care le-a dat. Același drum, drumul de la vagonetar la inginer l-au parcurs și Ion Vasile, șeful sectorului 4, Marin

Răduș, șeful de la 2, și Vasile Toporan, șeful de la 1. Doar inginerul Costinaș, șeful de la 3, a venit direct din institut, dar el continuă tradiția, e din familie de mineri.

Cînd a venit ca șef de sector totul se mîna cu dezbinarea din fabula „Racul, broasca și o ștucă”, dar nu putea trage brazdă ca să schimbe totul. Sectorul ajunsese cu 6 000 de tone sub plan. A zis că și binele și răul pornesc de la oameni, iar minerii sînt dintre aceia care știu ce-i omenia. A fost și este om cu ei, că-i doar de-ai lor. Stratul de cărbune are sau nu are șisturi, dar oamenii și disciplina nu trebuie să aibă, iar asta depinde numai de ei. La ora patru și jumătate, în sala de apel, l-a găsit pe șeful de brigadă Nicu Vasilache de la abatajul cameră 5 vest, stratul 5, blocul 2, împreună cu șeful de schimb Ștefan Manea cu minerii Ion Popa și Gh. Medveschi și cu vagonetarii Andrei Novac și Nicolae Munteanu. Le-a spus: Noroc bun, La mulți ani! Apoi s-a consultat cu ei cum e mai bine să lucreze, cum e mai bine să poată da 7 tone pe post în condițiile de acum, cînd au apă în front și nu se pot lăsa mai jos cu el.

Inginerul Grăjdan o ia pe suitorul de 30 de metri din culcușul stratului, un fel de scări cu poduri pentru odihnă pe care nu se oprește nimeni. În mină nu-i timp pentru așa ceva. Străbate galerii și alte suite, ajunge la abatajul cu trepte răsturnate, stratul 13, la brigada lui Viorel

(Continuare în pag. 5)

ION PREDOȘANU ■

La Mihai Eminescu

Noroc a avut de maică și taică,
Noroc a avut de țară frumoasă
și iarăși noroc de măr și drăgaică,
de leagăn în grinda din casă.

Noroc a avut de lacrima genului,
de sat și de stele, de nuferi pe ape.
Noroc a avut de foșnetul plopii,
de iriși curați între pleoape.

Noroc a avut de marea și cerul
și-a fost rourat de floarea albastră
și mult a iubit pe lume adevărul
și doina și datina noastră.

Doamne, și-l prinse viforul vremii,
Doamne, și-l ninse cu nenoroc;
geaba-l mai chiamă cerbii și urșii,
geaba-i mai cîntă paserii prin soc

Atunci Mihaiul strînse deodată
florile dalbe ale limbii române
și împleti o cunună bogată
podoabă coșitelor Țării-Stăpîne.

Apoi ascultînd o chemare de lut
și inima mării care bătea
nu-și mai păstră pentru sine decît
un singur dor și un nume de stea.

ADRIAN BUCURESCU ■

La Craiova și Arad, primele două vizite de lucru în anul 1977 ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

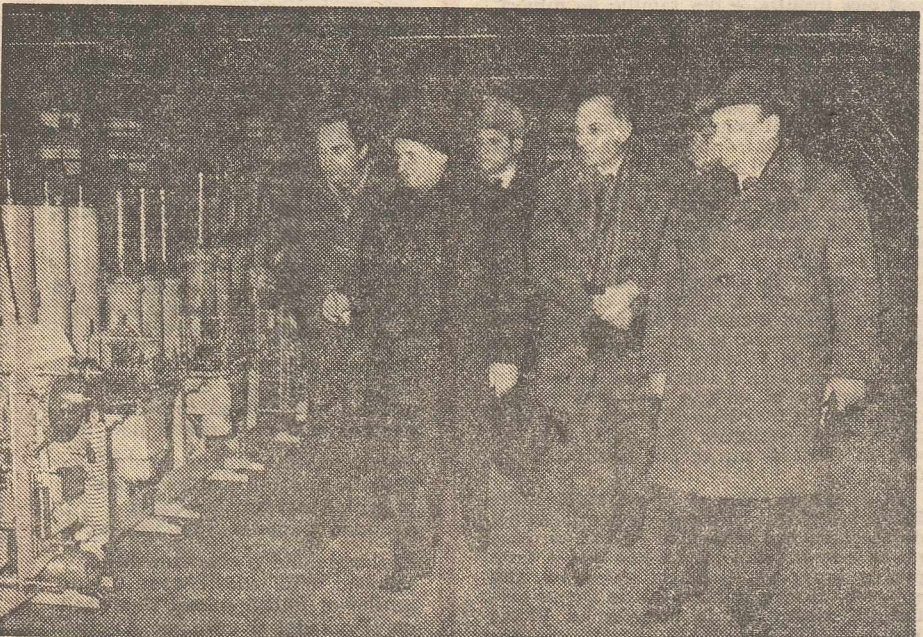
În toate unitățile vizitate la Craiova, secretarul general al partidului a fost primit cu căldură și stimă

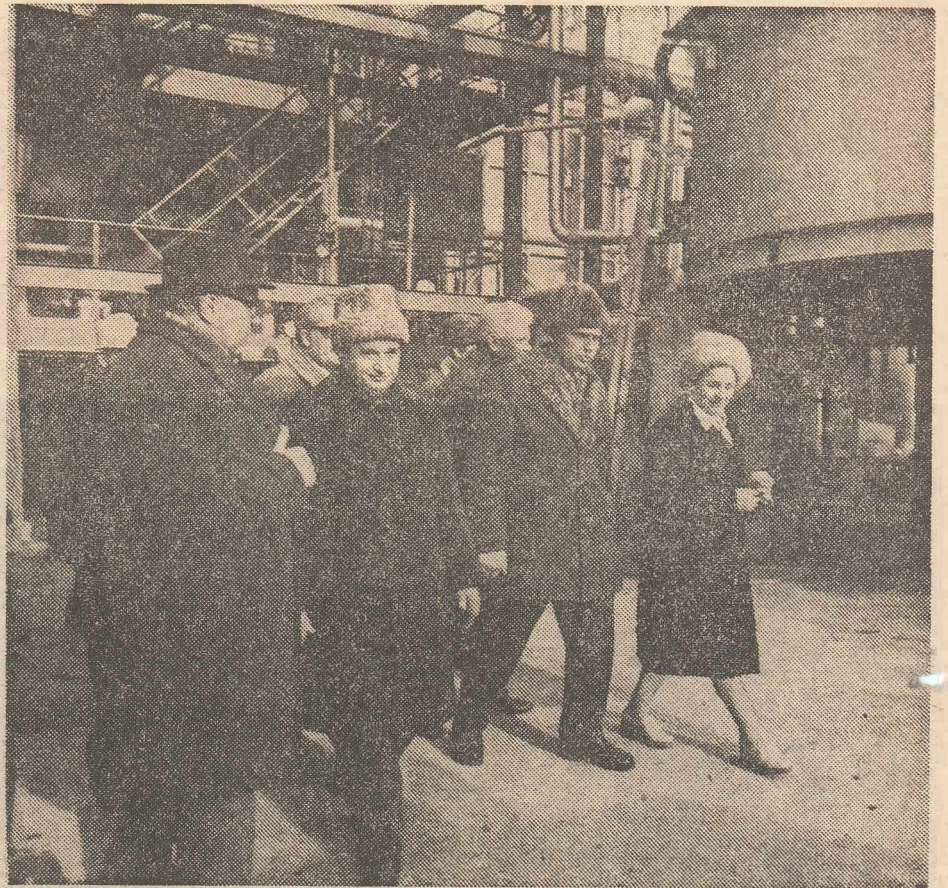
În această zonă va fi amplasată Întreprinderea craioveană de autoturisme de mic litraj

La Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova

Vizitarea expoziției organizate într-una din halele Întreprinderii Electroputere

Pe platforma noului Combinat de îngrășăminte chimice din Arad

La Întreprinderea de vagoane

Moment din vizita la Fabrica de ceasuri „Victoria”

Activitate bogată, pilduitoare, pe agenda de lucru a președintelui României

Ascultându-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în ultimele minute ale anului 1976, cu ocazia Mesajului de Anul nou transmis la posturile de radio și televiziune, de fapt ultimul moment al dialogului de lucru purtat permanent în anul care se încheia între secretarul general al partidului și întregul nostru popor, am rămas cu impresia puternică a liniilor directoriale care vor marca decisiv România anului 1977 în ceea ce privește dezvoltarea sa economico-socială.

„Începem anul 1977 cu hotărârea fermă de a înlăunța neabătut planul dezvoltării economico-sociale a țării, de a asigura, în continuare, progresul în ritm rapid al industriei și agriculturii, al întregii economii naționale. În centrul întregii activități va trebui pusă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, creșterea puternică a eficienței economice. În acest scop este necesar ca toate organele și organizațiile de partid, toți oamenii muncii să acționeze cu înaltă răspundere și spirit de abnegație pentru înlăunțarea hotărâții a măsurilor de reducere a consumurilor de materiale și materii prime, ieftinirea investițiilor și reducerea cheltuielilor de producție, pentru creșterea susținută a productivității muncii și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii. Aplicarea în viață a acestor măsuri are un rol hotărâtor pentru realizarea cu succes a întregului cincinal, pentru înlăunțarea pleneră a revoluției tehnico-științifice în țara noastră, pentru perfecționarea tuturor domeniilor de activitate”.

La mai puțin de 60 de ore de la transmiterea Mesajului de Anul nou, tovarășul Nicolae Ceaușescu se afla în marele său cabinet de lucru care este țara, reluând, la Craiova, în prima zi de muncă a anului, dialogul cu muncitorii și specialiștii, cu cadrele de conducere din economie, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, prilej cu care au fost examinate probleme de mare însemnătate atât pentru dezvoltarea Craiovei, a județului Dolj, cit și pentru progresul economico-social al întregii țări, pentru realizarea cu succes a planului anual, a cincinalului.

Realizarea în cele mai bune condiții a programului de investiții al județului și al Craiovei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției, diversificarea ei, creșterea continuă a eficienței economice, diminuarea cheltuielilor de producție, scăderea consumurilor de materii prime și materiale au fost temele care s-au aflat în centrul dialogului de lucru în toate locurile vizitei, pe platforma unde va fi amplasată Întreprinderea de autoturisme de mic litraj, la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole, la Electroputere, la Șantierul Întreprinderii de utilaj greu și la Stația pilot pentru realizarea de apartamente din elemente spațiale prefabricate din beton. Aprecind realizările unităților industriale, între care tractorul agricol articulată de 180 CP, tip de tractor cu caracteristici tehnice superioare, el fiind în măsură să lucreze cu pluguri cu 7-10 brăzdare, să realizeze o productivitate sporită și să poată fi folosit și la alte lucrări, sau noul procedeu de construcție a locuințelor — aplicat pentru prima oară în țară la Stația pilot pentru realizarea de apartamente din elemente spațiale prefabricate din beton — care asigură realizarea în întreprindere de apartamente finite, gata pentru a fi montate de constructori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut importante recomandări specialiștilor, cadrelor de conducere din economie.

Caracteristic stilului de lucru al secretarului general al partidului, și această primă vizită a anului 1977 a fost finalizată printr-o serie de măsuri concrete, eficiente, în măsură să contribuie la reducerea în continuare a consumurilor de materiale și materii prime, la sporirea productivității muncii, la organizarea științifică a producției, la asigurarea condițiilor pentru darea în funcțiune, la vreme și la parametrii proiectați, a viitoarelor obiective industriale, la înlăunțarea sarcinilor pe acest an și pe întregul cincinal.

Aradul a fost marți, 11 ianuarie, gazda celei de-a doua vizite de lucru a secretarului general al partidului nostru în acest început de an, an hotărâtor pentru înlăunțarea cu succes a cincinalului revoluției tehnico-științifice, an atât de important pentru destinul României în mersul ei ferm pe calea progresului, a prosperității și a împlinirii ei socialiste.

Ca și la Craiova, și la Arad tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost primit și înconjurat cu sentimente de dragoste și nețărmurită încredere, cu entuziasm și căldură, atmosfera atât de caracteristică întâlnirilor oamenilor muncii cu secretarul general al partidului nostru.

Împreună cu cadre de conducere din economie, cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu muncitori și specialiști, au fost examinate și stabilite căile și modalitățile concrete și eficiente în măsură să asigure realizarea în condiții exemplare a sarcinilor ce revin unităților vizitate — Întreprinderea de vagoane, Întreprinderea de strunguri, Fabrica de ceasuri „Victoria” și Combinatul de îngrășăminte chimice —, municipiului și județului Arad. Scopurile urmărite — diversificarea și modernizarea producției, asi-

milarea de noi tehnologii și produse cu caracteristici tehnico-calitative superioare, reducerea consumurilor de materii prime, materiale și combustibil, de manoperă, a cheltuielilor de producție, un ritm mai rapid de realizare a investițiilor, creșterea susținută a productivității muncii, a eficienței economice în general — constituie obiective esențiale pentru întreaga țară, de transpunerea lor în viață depinzând în bună măsură înlăunțarea planului anual, a prevederilor cincinalului, sporirea mai accentuată a venitului național, ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor.

Vizita a început la Întreprinderea de vagoane arădeană, unitate cu tradiție și experiență îndelungată. Reducerea consumului de metal, care deține ponderea principală în cheltuielile de producție, valorificarea superioară a metalului a fost tema care a ocupat un loc important în cadrul dialogului purtat aici de secretarul general al partidului cu specialiștii unității. Stabilindu-se că există posibilități certe pentru diminuarea consumului de metal la fiecare tip de vagon construit în întreprindere, muncitorii ei vor obține în acest an un coeficient de utilizare a metalului în proporție de 89 la sută. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut factorilor de răspundere, întregului colectiv să gospodărească cu grijă fiecare gram de metal, urmărindu-se și o mai bună valorificare a materiilor prime secundare. Unitate industrială care în cursul acestui an va introduce în fabricație peste 20 de tipuri noi de vagoane de marfă și 15 de călători, întreprinderea de vagoane arădeană a prezentat secretarului general al partidului realizările sale în domeniul proiectării și realizării de noi produse, al lărgirii și îmbunătățirii parcului de vagoane. A fost prezentată, de asemenea, prima unitate de vagoane pentru metrou, fiecare vagon al viitorului metrou bucureștean fiind prevăzut cu motoare cu tracțiune proprie care asigură o viteză de 80 km pe oră. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se aducă îmbunătățiri prototipului, îndeosebi în ceea ce privește creșterea gradului de confort al călătorilor.

O altă temă a dialogului purtat de secretarul general al partidului cu specialiștii a constituit-o productivitatea foarte mică a întreprinderii, raportată la ceea ce ar trebui să realizeze o unitate cum este cea arădeană, cu tradiția și îndelungata ei experiență de producție.

La Întreprinderea de strunguri, care va realiza în cursul cincinalului 18 noi tipuri de mașini-unelte, cu o complexitate mai ridicată decât a celor fabricate până acum, au fost prezentate „în premieră” strungul greu, cu posibilități de prelucrare a unor piese având diametrul până la 1250 mm, strungurile paralele și frontale cu comandă numerică. În cadrul dialogului cu specialiștii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut folosirea mai judicioasă a suprafețelor construite, reamplasarea mai bună a unor utilaje, astfel încât un muncitor să poată lucra la 2-3 mașini, secretarul general al partidului subliniind și aici necesitatea realizării unei productivități a muncii la nivelul tradiției și experienței acumulate de constructorii de mașini-unelte.

La Fabrica de ceasuri „Victoria”, care a prezentat o expoziție reunind 40 de modele de ceasornice deșteptătoare și numeroase repere și subansamble de mecanică fină, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat conducerii întreprinderii, specialiștilor să studieze posibilitatea lărgirii gamei de ceasuri și să-și propună asimilarea producției de ceasuri de mină.

Ultimul obiectiv industrial vizitat la Arad a fost Combinatul de îngrășăminte chimice — al zecelea edificat în anii socialismului —, proiectele și instalațiile lui purtând marca gândirii tehnice românești, fiind concepute în totalitate în unitățile Institutului central de cercetări chimice, fabrica de amoniac fiind de altfel primul obiectiv de acest fel executat în întregime în țară. S-a relevat faptul că instalațiile de amoniac și acid azotic se află în probe avansate de funcționare, urmând ca în cursul lunii februarie să se obțină cele dintâi cantități de produse, fabrica de îngrășăminte chimice complexe și cea de microcalcar urmând să se înscrie în circuitul productiv în luna martie.

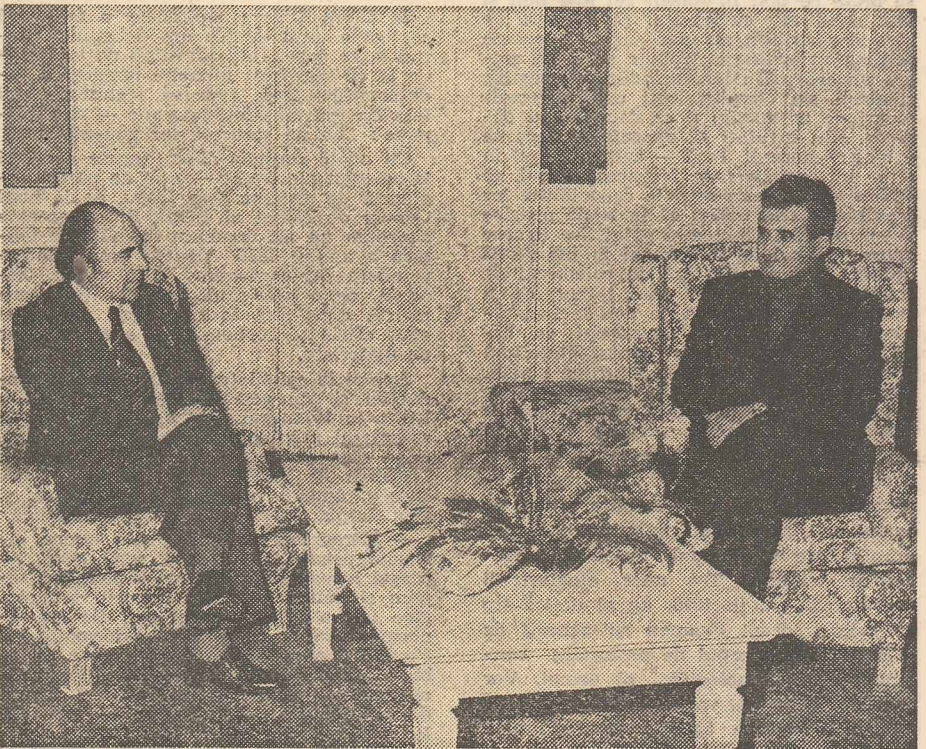
Tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, directorul general al Institutului central de cercetări chimice, s-a interesat de stadiul de asimilare a unor catalizatori specifici, de modul de analiză și asigurare a purității gazelor de sinteză. S-a subliniat că în prezent, cu excepția unuia singur, toți catalizatorii necesari se produc în țară.

Analizând programul de punere în funcțiune a tuturor obiectivelor de pe platformă și fiind informat de lucrările pentru cea de-a doua etapă de dezvoltare a combinatului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că racordarea obiectivelor platformei chimice la circuitul economic național se poate produce mai devreme, pentru punerea lor în funcțiune fiind necesară o mai bună coordonare a eforturilor în cadrul ministerelor ce cooperează la realizarea lor.

În încheierea vizitei la combinat, secretarul general al partidului i-a felicitat pe toți cei care și-au adus contribuția la edificarea lui, pe chimiști, proiectanți, constructori, urindu-le noi succese.

Întâlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Enrico Berlinguer, secretar general al Partidului Comunist Italian

Momentul întrevederii dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Aleksandar Grlickov, secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia

Prima săptămână din noul an a fost marcată de un eveniment remarcabil pe tărâmul politicii externe a partidului și statului nostru, prilejuit de întâlnirile și convorbirile dintre secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și secretarul general al Partidului Comunist Italian, tovarășul Enrico Berlinguer.

Ideile directoare ale politicii externe românești — reafirmate și subliniate în Mesajul de Anul nou de tovarășul Nicolae Ceaușescu, idei dând expresie hotărârii partidului și țării noastre de a acționa în continuare cu toată fermitatea în spiritul orientărilor Congresului al XI-lea, pentru întărirea unității și solidarității tuturor forțelor progresului social, democrației și păcii — și-au găsit o exprimare fidelă și în cadrul convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Enrico Berlinguer, convorbiri caracterizate printr-o largă convergență de păreri.

Se poate aprecia că recente convorbiri au dat o nouă și puternică expresie legăturilor de prietenie, colaborare și solidaritate dintre P.C.R. și P.C.I., legături în continuare dezvoltate, al căror fundament trainic constă în recunoașterea deplină a dreptului fiecărui partid de a-și desfășura activitatea potrivit liniei sale politice elaborate autonom și independent, respectarea egalității în drepturi și neamestecul în treburile interne, stabilirea căilor de luptă și a soluțiilor de transformări corespunzătoare condițiilor concrete în care își desfășoară activitatea, principi care formează premisa fundamentală a prieteniei, colaborării și solidarității.

Dând o înaltă apreciere activității Partidului Comunist Italian pentru promovarea intereselor vitale ale clasei muncitoare și ale întregului popor italian, pentru rolul său constructiv în eforturile depuse în vederea soluționării problemelor politico-economice și sociale ale țării, pentru efor-

turile depuse în beneficiul păcii, securității și colaborării în Europa și în lume, comuniștii români, întregul nostru popor au primit cu deosebit interes convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Enrico Berlinguer.

În ceea ce privește rezultatele acestor convorbiri, dat fiind rolul P.C.R., ca partid de guvernământ, precum și acela al P.C.I., ca forță politică de bază a Italiei, ele sînt menite să aibă importante repercusiuni pozitive asupra relațiilor dintre România și Italia, servind interesele celor două partide și popoare, cauzei generale a păcii, securității și colaborării internaționale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a primit marți după-amiază, la Arad, pe tovarășul Aleksandar Grlickov, secretar în Comitetul Executiv al Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, care a făcut o vizită în țara noastră, la invitația C.C. al P.C.R.

Desfășurată într-o atmosferă de încredere și căldură, de la care s-a născut înțelegerea și prietenia dintre cele două țări, a fost subliniată dorința comună de acțiune în continuare pentru extinderea și diversificarea acestor raporturi, în spiritul Declarației comune româno-iugoslave, al înțelegerilor stabilite cu prilejul întâlnirilor și convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito.

MARIUS POPESCU ■

„Noutatea anului in intreprinderea dv.”

Economiile — un apel la inteligență, o rațiune obligatorie a producției moderne

Am întrebat în două mari întreprinderi industriale cum împletesc înnoirea tehnică a producției cu sarcina prioritară trasată de partid — realizarea de economii. Au răspuns: „Facem apel la inteligență, nu la hei-rup”. Așa am aflat despre fabricarea de idei pentru viitor și despre economiile la cel mai prețios capital, munca omenească.

Fabricăm idei pentru viitor

La I.O.R. stăm de vorbă cu inginerul Liviu Iliescu, omul cu cele mai multe brevete de inovații din întreprindere.

— În întreprinderea noastră, ni se spune, lucrează vreo sută de ingineri și fizicieni stagiați. Un număr extrem de ridicat. Elementele în general bine pregătite, dornice să arate ce pot, în sensul cel mai bun și mai nobil al cuvintului. Ei mustesc de idei, dar aceasta nu este suficient pentru deplina valorificare, trebuie să li se creeze un cadru. În întreprindere, de regulă, stagiarul este familiarizat cu diversele locuri de producție, li se dau sarcini curente, sint învățați să execute — ceea ce e bine, e normal. Însă — cum poate și în alte întreprinderi se încearcă — noi ne străduim să facem apel la capacitățile lor creatoare: „Nu uităm că în zilele noastre valoroase idei tehnice și științifice ținesc adesea tocmai de la oameni în jur de 25 de ani. În acest context, în colectivul de conducere s-a hotărât anul trecut, ca și stagiarul abia ieșit de pe porțile facultăților, să fie antrenat în sarcini cu caracter de cercetare, de creativitate, nu numai de rutină. S-a elaborat un plan, s-au împărțit teme. Unii vor analiza, de pe pozițiile unei atitudini critice față de tehnologiile existente, precizia anumitor mașini-unelte, evaluând precizia pieselor executate de aceste mașini. O treabă aparent simplă, dar în realitate destul de complicată, necesitând cunoștințe teoretice aprofundate și o bună însușire a proceselor tehnice. Tot unor stagiați li s-a încredințat, în 1976, un al doilea tip de lucrări, drept examen sui-generis de introducere în corpul de proiectare constructivă și tehnologică al uzinei. Vor proiecta, de pildă, variante de dispozitive pentru acționarea tubului microscopului. Cei mai buni au primit teme de vîrf, care nici măcar nu fac parte din planul de producție curent, dar cu o largă deschidere spre viitor. Mă refer, bunăoară, la transmiterea imaginii prin fibre optice, care silesc razele de lumină să se propage pe un drum sinuos și nu în linie dreaptă. Cu ajutorul lor se pot construi, de pildă, endoscoape pentru explorarea interiorului stomacului și al traheei. In-

teresul medical este evident. Asemenea preocupări sint curente în marile întreprinderi optice din lume, principiile sint binecunoscute, importantă este însă realizarea practică, inginerescă, adaptarea la aparatele optice. Noi nu cerem tinerilor rezolvări radicale, poate că ele nici nu există sau nu s-au copt pe plan mondial: îi îndemnăm să abordeze fără rețineri și fără prejudecăți Noul și le creăm condiții practice în acest scop. Le-am dat și teme de cercetare don-quiotești, subiecte care par absurde azi, dar la care trebuie de pe acum să ne gândim pentru a nu fi absurzi, depășiți mâine. Este vorba deci de un Don Quijote răsturnat: nu proiectăm trecutul în prezent, ci viitorul.

La ce servește un nou-născut

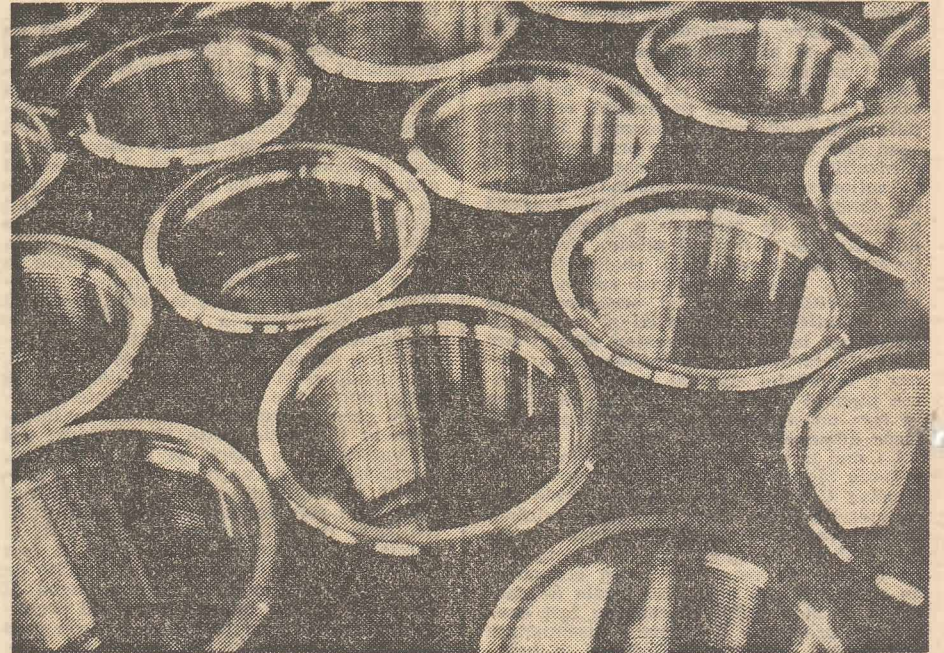
Și Liviu Iliescu aminteste o faimoasă replică a unui ilustru om de știință, Faraday, se pare. Întrebat fiind de un sceptic la ce servește inducția magnetică — descoperire care avea să schimbe însăși fața civilizației contemporane — el a răspuns: „La ce servește un nou-născut?”. Citeodată un nou-născut poate servi și la calculul electronic — este de părere inginerul de sisteme Dan Lupu, de la noul Centru de calcul al I.O.R. Și cu aceasta abordăm un alt domeniu de noutate tehnică a anului 1976 pentru marea întreprindere bucureșteană. Este vorba, totodată, de o prețioasă experiență, care merită cunoscută în realizarea unei mai mari eficiențe economice și a economiilor de materiale.

Apelul la calculator pentru nevoile producției și ale gestiunii nu a debutat la I.O.R. în 1976, dar acest an i-a adus mult așteptatul calculator, căruia i s-au creat, după cum se spune la Centrul de calcul, „condiții de nou-născut”. De ce? Delia Iliescu, analist programator principal, și Dan Lupu, inginer de sisteme, explică:

— Întreprinderile optice din lumea întreagă produc, de regulă, serii mici. Aceasta înseamnă: produse numeroase, repere și mai numeroase, operații tehnologice într-o infinită varietate. De aci, enorme complicații pentru informaticieni. Piese mici necesită operații care, de obicei, nu durează mai mult de două minute. Și sint sute de produse, zeci de mii de repere, în plus, comenzi care se re-lansează periodic de trei, patru ori pe an! Ce diferență, din punctul de vedere al fluxului și prelucrării de informație, față de o întreprindere ca „23 August”, de pildă, unde pui un rotor pe strung, operația de strunjire putînd dura ore întregi. Să facem o scurtă socoteală, valabilă pentru orice producție de serie mică. Pentru realizarea unui reper sint necesare 10, 20 sau chiar 80 de operații. Cete citeva sute de produse pe care le fabrică întreprinderea noastră se compun, în total, din zeci și zeci de mii de repere. În mulțimi cu numărul operațiilor necesare pentru fiecare reper în parte și ajungeti la cifre astronomice. Or, aceste calcule sint indispensabile pentru urmărirea unei producții de serie mică. Retineți, de asemenea, că fiecare operație de prelucrare în parte are afectat un timp de pregătire normal (pentru studii desenului piesei, reglarea uneltei, aprovizionarea etc.), un timp de execuție, se iau în considerare producția efectivă, rebuturile și pe această bază se plătesc oamenii, se calculează încărcarea mașinilor etc.

— Dar asemenea calcule se făceau și înainte de apariția computerelor, chiar în întreprinderea dv.

— Da, dar cu o mare deosebire. Un exemplu. Pentru a determina încărcarea mașinilor, din motivele mai sus arătate, sint necesare milioane de calcule, imposibil de realizat chiar mecanografic, fără a mai vorbi de creion și hirtie. În absența calculatorului electronic, soluția nu putea fi decât una singură: aprecierea aproximativă, pe grupe de mașini. Or, la calculator putem determina în prezent încărcătura optimă a tuturor mașinilor, fără excepție, ceea ce duce la considerabile economii. Tot pe această cale am stabilit planul de reparații la serviciul Mecanic șef, operațiune extrem de complicată avînd în vedere numărul imens de parametri care trebuie luați în considerare. Oamenii au fost atît de entuziasmați de eficiența metodei încît i-au însoțit pe informaticieni la calculatorul pe care-l foloseam atunci — al nostru nu fusese încă instalat — nerăbdători fiind să citească rezultatul pe foile imprimate. Era în toul nopții! Trebuie să trăiești un asemenea moment pentru ca să-i pătrunzi semnificația. Dacă nu ar fi fost ambianța locului, poate că ei ar fi izbucnit în urale.

Acest joc al cercurilor reprezintă, de fapt, un joc al inteligenței. Un nou procedeu elaborat recent de un colectiv de tehnicieni de la „Republica” din București va permite ca la fabricarea mufelor să se economisească anual 130 tone de metal. Firește, nu s-a redus nimic din diametrul final al mufei — acest element esențial pentru îmbinarea țevilor — ci s-a redus doar din pierderi.

Pe cînd așa, uralele au fost simbolice, dar nu mai puțin reale.

Uralele în gînd au răsplătit nu numai o realizare originală, ci și zecile de nopți pe care Valentin Stratan, Alexandru Stoiian, Constantin Popoviți, Lulu Tiron și alți analiști entuziaști și nocturni le-au petrecut în sala calculatorului. Altfel nu se poate, fiindcă asemenea lucrări, care necesită un mare volum de muncă și în care trebuie să țină seama și de utilizarea completă a calculatorului, se încheie nu arareori, cel puțin în faza de rodaj, spre orele mici ale dimineții.

Se întîmplă cu ordinatorul ceea ce se întîmplă uneori și cu noile medicamente. După ce se anunță descoperirea, la mulți se manifestă, în mod justificat sau nu, o oarecare neîncredere; după primele succese se face simțită tentația de a folosi, și cînd trebuie și cînd nu, „medicamentul minune”; abia în final se ajunge la un echilibru. Se pare că pe planul informaticii I.O.R. a trecut prin toate aceste faze. Deși se află în faza a treia, mai calmă, aceasta nu a diminuat cituși de puțin entuziasmul celor de la Centrul de calcul, care, ei, înțeleg perfect de bine la ce poate servi un nou-născut.

O cale neașteptată de a realiza economii: degajați orizontul!

Cinci volume șapirografiate, 2 200 pagini, o premieră absolută în țara noastră, în 1976, în domeniul studiului interdisciplinar al muncii: „Organizarea ergonomică a muncii la întreprinderea „Electromagnetica” din București”. Adevărat, asemenea cercetări s-au mai întreprins în diverse unități economice de la noi, dar este pentru prima oară că investigația complexă s-a desfășurat pe un front atît de larg: au participat cadre didactice din învățămîntul superior, specialiști din producție și 50 de studenți de la Academia de studii economice, de la secțiile de psihologie și sociologie ale Facultății de filozofie a Universității București, de la Institutul politehnic București și de la Institutul de medicină și farmacie, catedra de medicină muncii, sub coordonarea profesorului universitar doctor Petre Burliou, de la Academia de studii economice. Cercetarea s-a încheiat la finele anului trecut, dar primele măsuri preconizate au și început să fie puse în aplicare. Profesorul Burliou:

— Se vorbește mult la noi despre economii, despre ridicarea productivității muncii și este normal să fie așa. Numai că pentru atingerea acestor țeluri este necesar să se coboare pînă la nivelul fiecărui loc de muncă, să se studieze carac-

teristicile acestuia pînă în cele mai mici amănunte. Măsurile luate pe bază de vointariat, de indemnuri pot și ele da unele rezultate, dar mult mai puțin eficiente decît acelea care beneficiază de un solid suport științific. Unul din suporturi îl poate oferi ergonomia, domeniu interdisciplinar de cercetare în care fiziologia, psihologia, sociologia, tehnica și economia își aduc în mod convergent contribuția pentru realizarea unei integrări organice a omului muncitor în relațiile care se stabilesc între acesta, tehnică și mediul ambiant. Subliniez că în concepția ergonomică omul și nu mașina se află în centrul preocupărilor. Ergonomia își propune să contribuie la eliminarea factorilor perturbatori care-l silesc pe muncitor să acționeze în condiții anormale, de pildă în situații de încordare psihică, în care nu poate da tot ce ar trebui. În lupta pentru economii, sarcina prioritară pentru țara noastră, economia de materiale și de timp de muncă ocupă un loc central. Rezultate cu adevărat eficiente, repet, se pot obține numai mergînd la esența procesului de producție, considerat prin prisma factorului om. În acest context contribuția ergonomiei poate fi de primă importanță.

— În ce constă originalitatea cercetării întreprinse la „Electromagnetica”?

— În caracterul ei multidisciplinar. Studii de acest gen s-au mai făcut la noi — din păcate nu prea numeroase — dar mai mult pe felii, dacă mă pot astfel exprima: fiziologii se ocupau de ale lor, psihologii de ale lor, tehnicienii de ale lor s.a.m.d., cu slabe contacte între ei. Or, tocmai în aceste interferențe rezidă esența ergonomiei. Faptul că acțiunea noastră s-a desfășurat în contextul creat de integrarea cercetare-învățămînt-producție explică importanța concentrare de forțe studentești, atragerea multor zeci de observatori calificați. Aceasta ne-a permis ca în decurs de un an și mai bine să „radiografiem” sute de locuri de muncă, să cerem părerea a sute de muncitori, maistri, ingineri cu ajutorul unor chestionare extrem de amănunțite, să le cunoaștem mai bine satisfacțiile și greutățile în muncă. Pe această bază s-a alcătuit studiul de citeva mii de pagini care conține, în partea finală, propuneri concrete, implicînd importante economii potențiale și posibilități de creștere a productivității muncii în secțiile Asamblare, Relee și Telefonie, în medie cu 60—70 la sută. Deoarece studiul este de dată recentă nu putem da cifre definitive, practica va decide, dar nu încapă îndoială că soluțiile ergonomice propuse sint realiste, după cum o dovedesc primele luni de aplicare a planului de măsuri adoptat de conducerea întreprinderii, pe această bază. Subliniez, totul se bazează pe utilizarea judicioasă a posibilităților existente în întreprindere; nu am propus aducerea de echipamente noi, modificarea clădirilor, investiții peste plan etc., am

Flori se culeg

Flori se culeg pe-o coastă abruptă.
Viața mai are și-un chip de durere;
Patria nu e nici riul de miere,
Nici strugure copt ce viespii-i
infruptă...

Patria nu e o gură de rai,
Vameș să-i fii; s-o porți sub zăbun
Balanță de plăți: cit iei și cit dai,
Doar fiindcă e sufletul țării prea
bun.

Drum, mai presus presărat
cu scîntei,
Cad precum frunza acei ce înșală
Patria n-o să-ți aștearnă alei
Destinul — cal alb, să-l plimbi
de-o zăbală.

Flori se culeg pe coasta abruptă.
Viața mai are și-un chip de durere;
Patria nu e nici riul de miere,
Nici strugure copt ce viespii-i
infruptă.

TITUS ANDRONIC ■

Pasiunea doctorului Caba

dorit doar să arătăm că economii substanțiale și o productivitate sporită se pot obține și prin metode pur ergonomice. Se cere un singur lucru: a pune în centrul atenției omul, nu mașina. Nu pretindem defel că studiul ar fi perfect, el constituie însă un promițător început. Dealtfel, nici nu este vorba de un început absolut: am mai făcut o experiență similară, cu bune rezultate, la o scară mult mai mică, la „Electroaparataj” — arată în încheiere Petre Burloiu.

Firește, nu putem rezuma în câteva rânduri amănunțite unei cercetări consemnate în peste două mii de pagini. Vom da doar câteva ilustrații.

S-a constatat că în secția Asamblare muncitorii lucrau înconjurați de prea multe materiale, de rafturi înalte care ajungeau la nivelul frunții și, într-un fel, îi izolau de restul muncitorilor din hală. Fiecare părea eșuat într-o insulă de fierărie. Or, în micropauzele pe care operatorii le fac în mod inconștient — nimeni nu lucrează ca un automat, fără întreruperi — și care sînt strict necesare pentru relaxarea nervoasă, în loc să-l vadă în jur pe tovarășii lor, se izbeau cu privirea — cînd ridicau ochii — de rafturile de piese, ceea ce le crea o senzație de apăsare. Prin simpla degajare a locului de muncă, mulțumită unor modificări constructive extrem de simple la mese și unei mai raționale aprovizionări cu piese, oamenii au avut un simțămînt de eliberare, de confort psihic, de satisfacție interioară și ca atare au muncit mai cu spor. Fără nici o altă modificare în organizarea muncii, în zilele imediat următoare „dejațării orizontului” s-au înregistrat creșteri ale productivității muncii de 10—15 la sută, precum și economii de materiale.

La multe operații s-au remarcat solicitări neuniforme ale miinilor: cu mina stîngă muncitorul ținea piesa, cu dreapta lucra. Introducîndu-se dispozitive de prindere a pieselor, ambele miini au putut fi folosite la montare în mod mai mult sau mai puțin egal, micșorîndu-se considerabil oboseala și sporînd randamentul.

S-au obținut economii de materiale, depistîndu-se situațiile în care reperatele ajungeau la montaj sub sau supradimensionate, insuficient prelucrate, strimbe etc., datorită deficiențelor din alte secții sau ale furnizorilor din afară. Această îi obliga pe muncitori să piardă mult timp încercînd să remedieze pe loc piesele necorespunzătoare și ducea la creșterea procentului de rebuturi.

Stați comod pe scaunul dv.?

S-au făcut și propuneri de o dezarmantă simplitate: de pildă, muncitorii care lucrează așezați să servească micul dejun sau gustările la mese înalte tip buffet expres și invers, iar în pauze să schimbe în mod obligatoriu decorul.

Cercetarea a mers și în profunzimi, interesîndu-se de preocupările lăuntrice ale muncitorilor. „De ce nu faceți cunoscute colectivului, în mai mare măsură, păreriile dv. personale privind atmosfera de la locul de muncă?” Răspunsuri: „Din timiditate”, „Oricum, păreriile nu vor fi luate în considerare”, „Am rețineri față de șefii ierarhici”, „Nu doresc să stric relațiile cu colegii”. S-a dovedit, de asemenea, că în unele cazuri în promovarea într-o treaptă sau într-o calificare tarifară superioară se ține seama mai mult de cantitatea și nu de calitatea muncii. O bună parte a muncitorilor nu cunoșteau exact caracteristicile fiecărei forme de retribuție: acord individual, regie, acord colectiv, acord global. Firește, asemenea deficiențe nu sînt, sub nici o formă, circumscrise doar la sfera „Electromagneticii”, ele însă acolo au fost temeinic analizate, în cadrul cercetării, propunîndu-se măsuri de remediere, în deplină cunoștință de cauză. Merită relevat, în acest context, receptivitatea conducerii întreprinderii în promovarea ergonomiei.

Am dorit să încheiem scurtul nostru tur de orizont cu această investigație de largă anvergură nu numai datorită nemijlocitei ei contingente cu tehnica și cu producția — de la care a pornit și la care s-a întors —, ci și pentru motivul că subliniază, o dată mai mult, necesitatea de a nu desprinde tehnica de omul care o minuieste. Un bătrîn muncitor a fost întrebat de un cercetător dacă lucrează comod pe scaunul său, cu scopul de a se depista posibilitățile de îmbunătățire ergonomică a mobilierului locului de muncă. Bătrînul a exclamat:

— De 30 de ani lucrez pe scaunul acesta și nimeni nu m-a întrebat dacă mă simt bine pe el.

În cadrul sus-amintitei cercetări, scaunul cu pricina poate fi ridicat la rang de simbol. Să ne interesăm „cum stă pe scaun muncitorul”, să venim cu soluții adecvate, științific fundamentate și atunci el singur va produce mai mult și mai bine.

Noul calculator electronic și „temele don-quițotești” de la I.O.R., organizarea ergonomică a muncii la „Electromagnetica” constituie premiere ale anului care a trecut. În ciuda contradicției în termeni, ele se continuă, cumva, și în 1977, reprezentînd fațete ale cincinalului revoluției tehnico-științifice, ale unei tehnici umanizate într-o lume a tehnicii.

LIONEL NIȚESCU ■

Încă de pe băncile Facultății de medicină din Cluj-Napoca, absolvită în 1958, studentul Toader Caba, de felul său mocan din străbunii munți ai Vrancei, a văzut că terapia clasică n-are, întotdeauna și în toate cazurile, puterea și resursele să alunge durerea din organismele bolnave. După absolvire, a lucrat o vreme ca medic de circumscripție în comuna Șoimuș de lingă Ilia, pentru a ajunge, în prezent, la Spitalul din Călan, continuînd în tot acest răstimp și în paralel cu munca de internist la spitalul și policlinica din localitate să studieze fenomene și aspecte inedite ale disciplinei, corespunzînd asiduu cu personalități de seamă de peste hotare, în special cu specialiștii cliniciilor „Robert Bosch” din Stuttgart, R.F.G., așternînd mai apoi pe hirtie rezultatele cercetării teoretice și practice, publicînd în consecință mai multe cărți, primite cu deosebit interes în țară și în străinătate.

În 1973 și, respectiv, 1976, Editura „Litera” a tipărit două cărți semnate de doctorul din Călan, „Introducere în practica acupuncturii” și „Tratamentul prin acupunctură”, prima reprezentînd prima încercare a genului din aria medicinei românești. Cele două apariții n-au avut însă darul să-l mulțumească pe autor, Toader Caba considerîndu-le astăzi mai degrabă niște „sensibilizări ale problemei” și căutînd să le aprofundeze în alte pagini dactilografiate, alcătuiînd un amplu tratat intitulat „Acupunctura” și un studiu pe care l-a numit „Bazele teoretice ale medicinei tradiționale chineze”.

Dar teoria n-a rămas, cum spuneam, principala preocupare a medicului din Călan. A aplicat totodată unele metode ale homeopatiei și acupuncturii la o mulțime de bolnavi, în fața cărora terapia așa-zisă clasică ridicase minile neputincioasă. În fața greutăților de diagnostic și a enigmelor n-a dezarmat, continuînd să se documenteze cu perseverență și înfrigurare, cheltuiînd energie pentru completarea bibliografiei de specialitate și pentru călătorii de studii în străinătate, la Leningrad, Moscova, Praga, Budapesta, Viena și așa mai departe, constatînd că acupunctura și-a cîștigat o poziție nu doar argumentată, ci și stimată ca atare. Pînă la urmă, a ajuns să fundamenteze o teorie proprie, în concordanță cu tradi-

Muncă și dăruire în abatajele cu trepte răsturnate

(Urmare din pag. 1)

Corcheș, un miner tînăr, de 30 de ani neîmplînit, dar care are 4 de cînd este șef de brigadă și 3 de cînd este numai la trepte răsturnate. Dar ce sînt aceste trepte răsturnate, sau figuri cum le mai zic minerii pe aici? Ne-am aștepta ca un abataj să fie un loc cu furnicar de oameni, cu ciocane de abataj, cu crațare și lopeți și cite și mai cite. În parte așa este un abataj frontal, un fel de Bărăgan de cărbune, după expresia inginerului Grigore Grăjdan. Dar de Bărăgan n-a avut parte. A lucrat numai în abataje cameră sau cu trepte răsturnate. Revenind la treptele răsturnate, n-ar fi exact dacă am crede că munca e mai grea decît la frontal, unde și așa este foarte greu. Poate doar volumul de muncă e mai mare aici în stratul 13, blocul 2 sub trepte, în stratul de numai 1 metru și jumătate grosime, străjuit de-o parte și de alta de pereții verticali ai muntelui. Ca și la frontal, găsim oameni, dar dacă acolo totul se desfășoară pe orizontală, aici totul este răsturnat iar oamenii lucrează pe verticală, agățați, între pereții despărțiți de schele din lemn de brad după extragerea filonului de cărbune. Pe o înălțime de 54 de metri, între orizonturile 14 A și 14 B, împărțiți, cei 12 mineri din schimbul întii și brigadierul, unul deasupra celui alt, pe 5 trepte e alcătuiesc un zig-zag, ca o scară întoarsă, sub fiecare treaptă a acestei scări întoarse stau cocoțați cite 2 mineri care golesc stratul de cărbuni și înaintînd cu toții, înaintea scara, lăsînd în urma lor hăul armat cu bușteni, în timp ce cărbunele snuls muntelui cade singur. Nici la trepte răsturnate nu se poate fără scule. Au pikamare, sape, securi și chiar ferăstraie. Pe o treaptă, un miner perforază cărbunele cu pikamărul, deasupra, pe o altă treaptă doi oameni agățați de schele, unul sus și altul jos, taie lemnul de brad cu ferăstrăul la dimensiunea

ția medicală și cu dreptul legal al practicii meseriei, teorie după care omul n-ar fi numai un fenomen acvatic, cum susține savantul Henri Coandă, ci unul solar, permițîndu-și să afirme că fiecare dintre noi nu reprezintă în esență decît o infimă rază de soare. Organismul uman, consideră Toader Caba, nu este doar o unitate morfologică și funcțională, ci și una energetică, în complexitatea pe care el o reprezintă funcționînd legi bine stabilite, în controlul și reglarea cărora intră și anumiți factori comuni, între care acțiunea acelor din acupunctură. Chiar dacă medicina occidentală socotește, în marea ei parte, acupunctura ca detinînd nu acțiuni terapeutice, ci mai degrabă subiective, Toader Caba a emis intuitiv o ipoteză personală cu privire la „mecanismul de acțiune al acelor moxei și masajului din acupunctură prin intermediul prostaglandinelor (P.G.) și adenozinmonofosfatului ciclic (A.M.Pc)”.

Din motivele arătate mai sus și nu greu de bănuț, a tratat la început în special cazurile limită. Forme algice, reumatice sau nevralgice, după care — pe măsura acumulării experienței și a obținerii unor rezultate terapeutice îmbucurătoare — a pătruns în sfera astmului bronșic, a paralizelor și paralizilor. Se pot cita o sumedenie de cazuri rezolvate. Astfel, Maria Neagu din satul Covragi, județul Hunedoara, venită la Călan cu diagnosticul de ptoză palpebrală, stabilit de serviciile de oftalmologie din Timișoara și Cluj-Napoca. După vreo 15 ședințe de acupunctură, bolnava s-a restabilit, reluîndu-și locul în familie și societate, redevenind aptă de muncă. Maria Covaci din Călan a suferit de aceeași afecțiune, fiind tratată și vindecată de doctorul Caba.

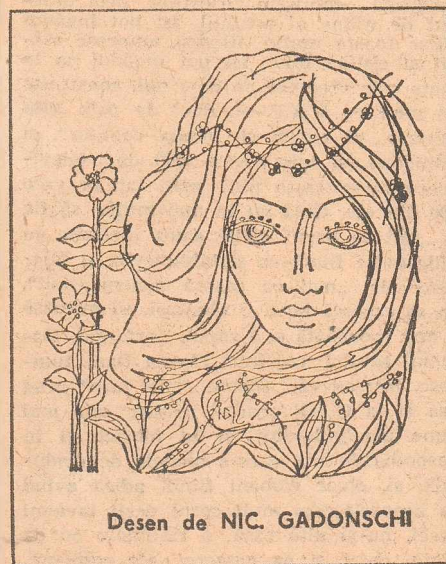
Bune rezultate a obținut și în soluționarea unor cazuri dificile de astm bronșic, rezistent la terapia clasică. Cazurile rezolvate sînt, de asemenea, numeroase și în aria acestei boli.

De fapt, ca să rezumăm, pentru ce scriem acest articol? Pentru a scoate în evidență inteligența profesională și neoboseala unui om, căutările sale, munca sa în aplicarea acupuncturii în perimetrul medicinei românești, la o vreme la care medicii noștri acupunctori sînt tot mai bine cunoscuți în străinătate. În fruntea unui colectiv de biologi și fizicieni, ca să dăm un exemplu, Ion Florin Dumitrescu a întocmit recent o hartă electrică a pielii, reușînd nu numai să evidențieze meridianele și punctele de acupunctură, ci și să devină membru de onoare al societății de specialitate din R.F.G.

Mai scriem acest articol pentru că dorim ca medicul Toader Caba, mocan din comuna Vrincoala, comunist și român adevărat, să fie apreciat ca atare, munca sa de zi cu zi urmînd să fie pusă și mai mult în slujba bolnavilor și însănătoșirii lor.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

potrivită grosimii stratului și totul pare incredibil. Șeful de schimb, minerul Ion Radu, și el tînăr de numai 27 de ani, crede că sub scara asta răsturnată se poate sta și fără curaj. Curajul e bun, dar nu la noi, aici e mai important să avem oameni corecți și precauți, care întii trebuie să-și asigure locul de muncă și abia apoi să dea cărbune. La trepte răsturnate n-a rezistat nici o brigadă pînă la venirea inginerului Grigore Grăjdan, căruia i se pare normal ca toți oamenii lui, și sînt în sector aproape 500 de oameni pe care îi știe ca degetele de la mînă, să cunoască toate cele trei puncte care asigură succesele sectorului cel mai greu al minei. E vorba întii de întrefierea în bune condiții a lucrărilor miniere, apoi de lucrările de pregătire, lucrări numeroase pentru că un strat se pregătește într-o jumătate de an și se exploatează în trei luni. Și dacă primele două puncte sînt asigurate, atunci punctul trei — cărbunele — vine de la sine. Primul schimb din acest an, în prima zi de concediu a inginerului șef de sector, minerii de sub treptele răsturnate au dat 25 de tone peste plan. Între vorbele bune adresate minerilor și maiștrilor din sector, Grigore Grăjdan spunea că: „Maestrul este acela dăruit cu harul de a învăța pe alții, acela care are o mare bogăție sufletească, știe să dea tot, și știință, și pricepere, știe să pună mîntea și brațul unde trebuie fără a cere nimic în loc”. Sîntem convinși că el însuși este un maestru și nu numai după această posibilă definiție.

Desen de NIC. GADONSCHI

Despre omul care nu greșește

Există semeni de-ai noștri care trec prin viață liniștiți, care nu suferă de nimeni, nu deranjează nici o inerție, nu trezesc nici un fel de adversități, precum nici o adevărată, nici o solidaritate, nici o pasiune. Ca și cînd n-ar fi fost. „Fac umbră pămîntului degeaba”, spune, în infinita sa înțelepciune, poporul. Sînt așa-zii oameni de treabă, sau oameni la locul lor. Își fac, desigur, datoria la modul corect, astfel ca să nu li se impute ceva, să fie scutiți de incomodele reproșuri ale ierarhiei. Și, desigur, să fie la adăpost de vînturile care mai suflă, uneori, prin niște scheme cam învechite. Și, ne grăbim să adăugăm, tactica, îndelung verificată, se dovedește eficientă. Unor asemenea oameni li se aplică, de atîtea ori, o etichetă salvatoare ce echivalează, din nefericire, cu o virtute capitală: nu au greșit niciodată. Biografia lor, scrisă ori nescrisă, este imaculată, ceea ce poate deveni o garanție profesională ori morală. Condiție esențială nu numai pentru statu-quo dar, desigur, și pentru promovare. Și, dacă individul ocupă un rang, el instituie, pentru subalterni, aceleași criterii ale cumințeniei comode, uniformizînd naturi dotate și modeste, scînteietoare ori opace, transformînd orice activitate, inclusiv pe cele funcnariante creatoare, într-o treabă funcționarească. Dacă omul care n-a greșit lucrează, să spunem, în justiție, el raportează funcționarește, automat, faptele la legi și regulamente, ignorînd că acestea au fost întocmite cu scopul de a fi interpretate în funcție de situații concrete; dacă lucrează într-o activitate obștească este atent numai să nu-și deranjeze șefii, cu toate că i se cere inițiativă și atitudine personală; dacă e dascăl se mulțumește să comunice învățăcelilor cunoștințele incluse în programa analitică, deși știe bine că aceasta nu este decît un ghid, dacă-i scriitor dă o carte care „să meargă” ș.a.m.d. Funcționarizarea, iată una din consecințele grave ale unei asemenea mentalități. În curînd, probabil, locul unor asemenea oameni va fi luat de roboți care, la drept vorbind, nu sînt mai prejos ca eficiență deținînd, pe deasupra, avantaje incomparabile. Nu ne încercăm nici un regret în fața unei asemenea perspective.

S-ar putea, nu ne dăm bine seama, ca într-o societate ideal organizată, unde totul este imuabil, în care evoluția nu e posibilă întrucît s-a ajuns la perfecțiune, în care decît nu-i nevoie de inițiativă, de luptă, asemenea oameni să fie la locul lor. Cum însă o asemenea societate n-a existat și nu va exista, această categorize se cuvine tratată cu totală dezaprobară. Ei sînt adevărate frîne în mersul înainte, mai ales al unei societăți atît de dinamice cum este cea socialistă. Cunosce un critic care scrie rar de tot, aproape nu scrie, din teama de a nu greși. Nu-și poate lua răspunderea publică a opiniilor. Firește că este scutit de viciul greșelii, căci stă la „partea sedentară” și nu în linia întii a luptei pentru progresul literaturii. Și îi prevăd un destin norocos deși aș vrea să mă înșel.

Scriînd despre cei care nu greșesc, sîntem cuprinși de venerație pentru oamenii care iradiază de dorința perfecțiunii, hărțuiți mereu de acea sfîntă nemulțumire, care vibrează de aspirația spre mai bine, mai frumos, mai drept. Greșeala lor este însă înfînt răscumpărată prin ponderea faptelor pozitive a izbînzilor pentru care și-au consacrat energia, capacitatea, talentul. Și îi preferăm oricînd celor incapabili de greșeală. Pentru că sînt incapabili de muncă. Chemăm, din nou, autoritatea înțelepciunii populare: Cine muncește, greșește. Nu greșește decît acela care nu muncește.

POMPILIU MARCEA ■

ORLEȘTI, un sat care dă, dar și cere generațiilor sale de azi și de mâine

Drum spre Orlești, sat de pe Olt, dintre Rimnicu Vilcea și Drăgășani, în miez de iarnă și început de an. Iarna dezavantajează satele de cimpie. Contrastul alb-negru e prea șocant, prea simplificator pentru varietatea de culori și nuanțe în care sunt îmbrăcate aceste așezări de plugari în vremea primăverii, verii sau toamnei, când rid în ferestre mușcate sau trandafiri, când gardurile sunt înecate în rozmarin și nalbă, când corzile de viță-de-vie — aici, la Orlești, nespuse de multe și de bogate — înfășoară cu struguri stilpi și balcoane, când în salcimi, în nuci sau pe acoperișurile șurelor se văd cuiburi de berze, acești soli ai sudului fierbinte, aducând simbolic promisiunea copiilor. Toate satele de cimpie sunt sate cu mulți copii, sint cuibare de copii. La Orlești „media pe familie“ e de patru. Dar acum nu-i vedem, frigul iernii i-a alungat în case, lângă plugurile cu panglici multicolore abia dejugate după urările sărbătorilor, lângă brazii împodobiți, lângă cerbul din vis al legendelor de demult, care-a bătut cu copita-i de aur în pragul anului, deșteptând colindele.

La Orlești, ca și în alte sate ale Olteniei, cîndva colinda tot satul, acum, de ani și ani, colindă numai copiii, dar ce frumoase, ce tulburătoare, ce unice — mai ales unice! — sint aceste colinde ale copiilor, nemaivăzute prin alte părți! Merg cu colindul, de Anul nou, toți copiii, ei fac o ceată pe care „ulița mare“ a satului abia o încapă, și, dintre ei, citiva intră în case cu „colindele“ (un fel de toiegele crestate, făurite și sculptate de ei), lovind cu ele cerdacul, stilpii și vatra, întefind cu ele focul. Gospodari care de ani și ani folosesc aragazul fac acum focul, special pentru „colindeți“, în vetrele vechi, răcite de mult. Colindatul cu „colindele“, spun folcloristii, e cel mai „roman“ dintre toate colindele românești, la fel se colinda și pe vremea strămoșilor de pe Tîbru, de calendele lui ianuarie, ei deci, acești copii, răscolind focul latin din vetre, ne leagă de-a dreptul cu străvechile, cu glasul dintii al ființei noastre.

Sat străvechi, vatră străveche, în care povestea străveche a lui bădica Traian e la ea acasă. El — acest erou eponim al românilor — a ales acest „mîndru loc de arat și semănat“, a numit aratul, semănatul, griul, meul și orzul, vița-de-vie și vinul, casa și masa, el a numit și Oltul, el, spun oamenii locului, a tăiat chiar pe-aici, prin lunca Orleștilor, drumul pe care și-a minat armatele și istoria spre capitala dacilor. Un tânăr profesor, fiu al satului, Dorel Dobrinescu, autor al unei „monografii onomastice“ (cu bogate referințe istorice) a Orleștilor, a scos din legendă drumul („auzit, scrie el, de la săteni, și verificat de mine: drum pietruit, la circa un metru adîncime“), pornit ca o brazdă din capul continentului, din Italia, de lângă insoarta Sevilla a obirsiei lui Traian, și răsturnat peste cinci gînti tocmai aici. Așezare străveche, vatră străveche, unul din satele aparținătoare. Aurorești, fiind clădit pe ruinele Aurariei, așezare dacică, probabil puternică și bogată, odată ce oamenii ei erau aurari, extrăgînd pretiosul metal din nisipul Oltului. Viata, pe-aici, ne asigură autorul monografiei, „își deapănă firul încă din vremea pietrei slefuite“. Sat străvechi, pomenit în hrisoave ale lui Mircea cel Bătrîn și Mihai Viteazul, sat cărunt, sat albit de-atîta istorie, de-atîtea troiene, de-atîta iarnă pe timpia vremii, dar sat în care berzele, solii fierbîntii ai sudului, își fac cuiburi pe toate acoperișurile, sat plin de copii, sat-cuibar de copii.

Pe uliță, în dimineața albă și rece de început de an, nu-i vedem. Frigul îi ține în case, îi mai ține ziduri și scările (nu mai puține de șapte), și grădinitele (nu mai puține de șapte), poate la ora prînzului o să-i vedem.

Pe ulița mare trec trei femei. Toate trei tin în brate pungi mari de plastic pline cu portocale „Fa, Veto, veniți portocale la alimentarea a mare!“ strigă una din ele la o poartă, alta anunță și ea, la altă poartă, din case prînd să curgă femeii grăbite, îmbrăcate-n fugă, cu cite o broboadă de lină în loc de palton, cu bocanci bărbătești în picioare, repezindu-se spre „alimentarea a mare“, ca să cumpere portocale pentru copii. Cit ai clipi, la alimentară coadă e gata. Cîteva zeci de femei, patru-cinci băbați. Băbații sint la muncă, unii la C.A.P., la grajduri și la saivane, alții la Rimnicu Vilcea, la Govora sau la Drăgășani (900 de muncitori navetisti, la o populație de vreo 5000 și ceva de suflete, deci cam unul de fiecare familie!), alții, vreo două sute, lucrează aici, la industriile orleștene, la „Vinalcool“, la Fabrica de cărămidă, alții la atelierelor și magazinele cooperatției.

Printre cei patru-cinci băbați care fac coadă la portocale este și Dragoș Ionescu, tînrului medic al Orleștilor. Are și el un băiețel, unul mic, „uite-atîta“, cit ai pune cîteva portocale una peste alta. Că orleștenii cumpără portocale pentru copii lor, zice el, asta nu-i nimic, oamenii aștia nu cad în mintea copiilor doar o dată pe an, de Anul nou, ci în tot timpul

anului, ei trăiesc numai pentru copiii lor, ei n-au alte gînduri decît copiii. Pentru o privire mai galeșă, mai obosită, a copilului, medicul e sculat la miezul nopții, iar cînd e să le nască nevestele, atunci, ce mai!, medicul e ca și arestat, viitorul tată nu-l mai slăbește din ochi nici o clipă și nici un pas. Chestia cu portocalele, suride medicul, e totuși frumoasă, auziți ce mi-a spus un tată dintre aștia, cînd m-am mirat văzîndu-l nu cu o pungă, ci cu un sac virfuit de fructe galbene. Ei, doctore, mi-a zis el, le-am luat nu numai fiindcă le plac copiilor, le-am luat fiindcă, vedeți dumneavoastră, portocala e și o chestie de învățatură, e ca un fel de „lectură suplimentară“, cum zic profesorii, ca un material didactic auxiliar și dulce, din care copiii, mușcînd, învață cite ceva... De cînd s-a dovedit că pămîntul e rotund, ca un fel de fruct al cerului, copiii din părțile lui mai reci, cum ar fi și Orlești, nu pot avea o probă mai bună despre acest adevăr ca portocala. Nu poți zice: pămîntul e rotund ca un măr. Nu te crede nimeni, nu te cred nici tîncii. Dar cînd spui că pămîntul e rotund ca o portocală, atunci da, atunci vezi, atunci se vede bine și cealaltă parte a lui, cea aurită mereu de soare, cea în care înfloresc portocalii. Vezi ce nu crezi, și această minune, care de la un timp se petrece și la Orlești, coincinzînd cu Pomul de iarnă, dar și cu toate zilele în care „vin portocale la magazin“, ajută lecțiilor de geografie, ajută învățaturii copiilor. Miron Greiere, așa-l cheamă pe orleșteanul care i-a spus doctorului Ionescu această poveste. Miron Greiere are doi copii, două fetițe, una în clasa a treia, alta într-a cincea. Chestionat „mai strîns“ de doctor, Miron Greiere a mărturisit că povestea asta, de fapt, „a citit-o undeva“. Miron Greiere este unul dintre tîrîni ce au „bibliotecă personală“ (sint în Orlești peste 150 de astfel de biblioteci, scotite de la cele care cuprind de la o sută de cărți în sus) și este unul dintre sutele de tîrîni orleșteni ce și-au inaugurat, în casele lor, o „cameră a copiilor“. Adică cele două fetițe au camera lor, cu cărțile lor și cu jucăriile lor. Răsfăț? Răsfăț, poate, e sacul cu portocale, cînd pentru lecția de geografie despre rotunjimea și dulceața pămîntului ar fi fost de-ajuns doar una, sau cite una pentru fiecare fetiță. Dar în dragostea orleștenilor pentru copiii lor mai intră, ca pretutîndeni, și răsfățul, dacă oamenii și-l pot îngădui.

Și și-l pot. Și-l pot adeseori chiar foarte bine, ne spune primarul Florea Dan (și el un om încă tînr și, ca fost activist de U.T.C., are printre alii „într-ale pionieriei“, urmărind cu atenție și cu pasiune cum se încheagă copilăria Orleștilor, deci desenul de mine al satului), își pot îngădui chiar foarte multe, fiindcă muncesc răzbit și cîștigă bine. Își pot îngădui ca în toate cele vreo 650 de case noi, construite de cînd cu C.A.P.-ul, deci de prin 1960 încoace, să existe și „odaia copiilor“, și biblioteci, și televizoare (540 de televizoare înregistrate pînă azi), iar în vreo 200 din ele, dacă nu în mai multe, să fie și „săli de baie“, săliile astea încălzite cu hidrofoare fiind, ca și bibliotecile și televizoarele, „mai cu seamă pentru copii“, ca să crească bine și sănătoși, și miroasă a apă crească și a săpun parfumat. Oamenii satului, continuă Florea Dan, muncesc, într-adevăr, răzbit, „trag tare“, trag așa și la C.A.P., care-i printre cele mai bune ale județului, și la fabrică, și în gospodăriile lor, care-s modele de rînduială, și, chiar ciobani fiind, adică avînd ca acoperiș mai mult cerul decît tavanul casei, nu-și uită casa, o rînduiesc cu de toate, chiar și cu camere „ale copiilor“, precum, de pildă, a făcut Aron Bărbuș,

unul din cei zece ciobani ai celor 3000 de oi ale C.A.P.-ului și tată a doi copii mici, un prunc de trei ani și o pruncă de opt. „Trag tare“, cresc oi, cresc vaci de lapte (C.A.P.-ul are 570), amenajează pășuni (peste 600 hectare de „pășune modernă“), „modernizează“ viile, refac și largesc patrimoniul viticol, plantează dealuri întregi în „sistem supraînalt“ (20 de hectare de vie plantate astfel doar în ultimul an), trag tare, cîștigă bine, își fac case bune, fac copii, copii mulți, cite patru-cinci, le cumpără copiilor portocale și biciclete, haine frumoase, jucării și cărți. Și mai ales — tot pentru ei, pentru copii — construiesc. Din 1975, de cînd e primar, Florea Dan a eliberat anual cite 75-100 de autorizații pentru construcții de case. Au apărut și primele, vreo 15, case cu etaj, potrivit normelor „șchiței“, (Echipa de „mestieri de case“ a C.A.P.-ului, după cum avea să ne mărturisească președintele cooperativei, Dumitru Lăzăruiu, „nu prididește cu comenzile“, deși echipa asta, cu cîți oameni are, „zici că e fabrică sau șantier“: 47 zidari, 32 dulgheri, 7 teracotiști, 8 tînichigii, 7 fierari-betonisti). Se construiesc nu numai case, se construiesc, la ceasul de față, un nou cîmin cultural, cu 400 de locuri și sală de dans, o baie publică, o seamă de „leauri“, adică acareturi, pentru C.A.P. (o bucatărie furajeră, o magazie de cereale, un saivan modern pentru oi). Încă nu se construiesc „drumul de asfalt“, încă nu se toarnă asfaltul pe artera centrală a satului, deși, ne spune Florea Dan, încă din iulie 1975 s-a încheiat, în acest scop, o „minută“, adică o înțelegere fermă cu Direcția județeană de drumuri, ba s-au cumpărat și bordurile viitoare șosele, în valoare de 47000 de lei.

Cei ce se mută sau „se strămută“, cei ce coboară de pe ripe și din hușeacuri în „vatra organizată“ a satului, cei din satele Aurești și Scaioși, o fac, la fel, pentru copii. O fac pentru viața lor, pentru viața urmașilor, fiindcă aici, în „vatra organizată“, e baza producției, cea care dă structură și nerv ofensiv unei alcătuirii umane, cea fără de care această alcătuire ar fi ca o populație de albine lipsită de matcă și lipsită de stup, o fac fiindcă aici, în „vatra organizată“, sint scolare, cinematograful, farmacia și dispensarul, librăria și magazinul cu portocale, aici va fi și baia publică, și noul cîmin cultural, și noua cofetărie. Într-un singur an — ultimul — vreo douăzeci de familii din Aurești și Scaioși s-au și strămutat. „O să le fie mai bine copiilor“, zice ei. Prin aceasta, ei n-au sentimentul că și abandonează o vatră și o istorie, ei au sentimentul că leagă mai bine niște capete ale neamului, pe un ax nou, tare și inflexibil, ca o coloană vertebrală a viitorului. Ei, acești oameni atît de vechi, atît de lucrați de istorie, au conștiința exactă, limpede a generației sau a vertebrei, deci a unui element conductor prin care trec energii seculare sau milenare, a unui element care, fiind cheie în strălîngul circuit al timpului, poate înlesni sau întîrzi irigarea cu energie a aceluia centru secret care este ființa unui neam în timp. Este deci vorba despre copii, și pentru ei, pentru acești copii, nimic din ceea ce facem nu e prea mult.

La Orlești, sat al cărui nume vine de la „orliște“, adică „pămînt nelucrat“, la Orlești, pe acest pămînt pe care oamenii, așezîndu-se și înveșnicindu-se, l-au lucrat și l-au făcut grădină, cresc, ca în toate satele noastre, răsaduri bune, lăstare bune, cresc oameni pe care, în acest început de an nou, nu mă pot opri să nu-i asemuiască acelor „semne bune“ ale colindului, strălucind la ferestrele viitorului.

NICOLAE OLTEANU ■

Opinia unui alegător

Firma —

sau o ipostază

a demagogiei?

Trec pe Calea Victoriei și citesc firmele, unele banale, de serviciu, cum întîlnim încă din nefericire și nu numai pe Calea Victoriei și nu numai în Capitală — Încălțăminte, Îmbrăcăminte, Lenjerie, Pălării — etc. Nici un însemn nu ne lasă să bănuim că aici am găsi, să zicem, Pălării marca cutare, produse la Timișoara, sau Cămăși produse la Brăila, unde, într-adevăr, ca și la Sighișoara, se produc cămăși elegante. Peste tot și se indică precis și corect și fără nici un interes comercial sortimentul. Nimeni dintre negustorii noștri nu leșină pentru că marfa produsă sau vîndută de el nu e pusă în valoare astfel încît să scoată ochii cumpărătorului. N-am văzut încă pe nici unul dintre ei sculîndu-se dimineața ca să tragă obloanele și să lustruiască ramele vitrinelor, și să reorganizeze marfa expusă, și să adauge sub gulerul unei cămăși o cravată înnoată cuceritor și a doua zi să o schimbe și a treia zi să ne arate cum stă o batistă într-un buzunar de sacou și a patra zi...

Deocamdată a înțepenit în fotoliul ei birocratic și dezinteresat formula: „Vitrina nu se desface, în vitrină n-avem voie să umblăm, n-am făcut noi vitrina, imi pare rău, cînd îi pare cite cuiva, vitrina nu ne privește pe noi, noi nu vindem ce e în vitrină, ci ce e în raft...“ etc. Trec, zic, pe Calea Victoriei, meditănd la cele spuse mai înainte cînd, deodată, ce-mi văd ochii deasupra magazinului instalat sub ferestrele Teatrului Tănase?

O firmă, o firmă nouă, nouă pentru peisajul de pînă atunci, o firmă pe care citesc nici mai mult, nici mai puțin decît — Moda Zilei!

Între, încurajat de prea imbie-toarea reclamă, căci cum aș putea numi altfel o firmă care se intitulă „ambitios și promițător și chiar agresiv — Moda Zilei!“?

Înăuntrul, costume bărbătești, și pantaloni, și sacouri și, mi se pare, paltoane și pardesuri, la prima vedere tot ce-și dorește un cumpărător mai pretențios care crede că la el s-au gîndit negustorii cînd au pus respectiva firmă.

— Ce aveți — întreb eu — reprezentativ pentru firma dumneavoastră?

— Care firmă?, mă întrebă cineva — un om mai în vîrstă, surprins, e limpede, neplăcut, de întrebarea mea.

— Cu Moda zilei — precizez eu.

— Ce vedeți — zice el măsurîndu-mă destul de nedumerit, ca să nu spun dușmănos.

— Păi, ce văd este tot ce poate fi mai demodat cu putință. Sacourile cu poalele scurte, croite okova, cu niște revere înguste... nu prea arată a moda zilei, îndrăznesc eu...

— Și cum ai vrea dumneata să fie Moda Zilei? — mă întrebă el explodînd.

— Asta vreau să aflu și eu, fiindcă ce văd e o modă cam depășită... Mă gîndeam la o croială mai sportivă, care să dea corpurilor suplete, linie, elegantă. Uite, zic eu prin-zînd curaj, văd aici un costum și într-adevăr un costum imi servește drept argument, însă numai unul și o măsură de neabordat decît de baschetbaliști...

— Domnule, zice el, eu nu știu la ce te gîndeai dumneata. N-avem.

— Bine — prînd eu iar curaj — n-aveți, dar aveți firma, firma nu trebuie onorată? Prea e vizibilă și prea stați în centru și prea în Capitală și...

— Domnule, eu nu cunosc firma, nu eu am pus-o, eu vind ce mi se dă, firma nu mă privește!!!

— Așadar, aici și așa începe comerțul prost, comerțul fără interes, comerțul cu funcționari puși să ia leafă la cele două chenzine, comerțul anticomerț...

Pe vînzător nu-l privește firma, pe cel care a pus-o nu-l privește ce vind vînzătorul, pe nimeni pînă la urmă nu-l privește nimic, dacă adoptăm logica asta falimentară și retrogradă.

Cine pe cine vind, pînă la urmă?!

Pentru că, pînă la urmă, toate sint ale noastre, ne apartin și nu putem sta indiferenți. Firma nu este și ea a noastră?!

DINU SĂRARU ■

Primim din partea Comitetului orășenesc de partid Cimpulung Muscel un răspuns la scrisoarea nr. 7256/474 adresată revistei Flacăra prin care se arată că în cadrul Creșei nr. 1 sunt multe nereguli, iar unii angajați săvârșesc abateri. „Din verificările efectuate — ni se spune — a reieșit că în general activitatea se desfășoară în bune condițiuni, majoritatea angajaților îndeplinindu-și sarcinile încredințate pe linia creșterii și educării copiilor, corespunzător cerințelor puse în față de partid. Cu toate acestea, în activitatea unității se mențin unele neajunsuri: fenomene de indisciplină, abateri de la normele și legislația muncii, o atitudine înăpoiată față de muncă la unii angajați, ceea ce a încălcat atmosfera de muncă a colectivului. Față de această situație, colectivul a propus și luat următoarele măsuri: Proca Lucia, asistentă șefă, retrogradată în funcția de asistentă și mutată la o altă subunitate a spitalului; Teodoroiu Dorina, retrogradată pe timp de trei luni din postul de bucatar, pe postul de muncitor; Ștefăniță Mihai, administrator, magazioner, diminuarea retribuției cu 10% pe trei luni; Cojocaru Cornelia și Manole Viorica, educatoare, Paraschiv Viorica, infirmieră, și Ratz Maria, soră, sancționate cu avertisment; Mihalache Florentina sancționată cu „Mustrare” și mutată în alt loc de muncă în cadrul spitalului; Zipsi Petre, contabil, sancționată cu „Avertisment”; Dascălu Elena, spălătoare, sancționată cu „Mustrare”; Machedon Elena, director, sancționată cu „Avertisment”. De asemenea, în vederea îmbunătățirii muncii în unitate, colectivul a propus a se lua o serie de măsuri organizatorice, menite să ducă la îmbunătățirea muncii, a cimentării colectivului de muncă și îndeplinirii în bune condițiuni a sarcinilor încredințate unităților preșcolare de către toți angajații.”

Mă numesc Dumitru Obreja și locuiesc în orașul Tecuci, strada Plevnei nr. 24, Județul Galați, iar de curând sint pensionar, după o activitate de 35 de ani la calea ferată. Înainte de a ieși la pensie m-am înscris pentru a cumpăra un autoturism de la I.D.M.S.-Bacău. Cum însă, între timp, am lăsat la pensie și instrucțiunile I.D.M.S.-ului precizează că pentru pensionari trebuie doi garanți și cuponul de pensie, m-am conformtat, prezentându-mă la Bacău cu toate actele. Tov. șef de unitate al I.D.M.S. mi-a explicat că pe cuponul de pensie trebuie trecut contul din care primesc pensia și ștampila rotundă a oficiului de asigurări sociale Tecuci. Am făcut cale întoarsă la Tecuci și m-am prezentat la oficiul respectiv, cu rugămintea de a-mi trece contul și ștampila, dar am fost refuzat, spunându-mi-se că și fără cont și ștampila cuponul este valabil. M-am dus la răși la Bacău însă și de astă dată tov. șef de unitate mi-a explicat necesitatea menționării contului fără de care nu se pot întocmi actele de vânzare-cumpărare. Mai mult decât atât, tovarășii de la Bacău au dat telefon la Tecuci, dar degeaba. M-am întors la Tecuci și am mers iarăși la cei de la oficiu. Au refuzat categoric să-mi facă mențiunile respective pe cupon, motivând, printre altele, că, dacă mor, cine îmi plătește mașina. Nu știu dacă au mai existat sau există astfel de concepții, însă cert este faptul că nu pot rezolva singur această problemă. Am cheltuit destul cu drumurile mele și ale celor doi garanți pe care i-am purtat după mine.

Primim de la Inspectoratul Județean Vlcea — Militia municipiului Rm. Vlcea: La scrisoarea dv. nr. 4031/RV/1 dec. 1976, prin care ni se trimite spre verificare scrisoarea numitei Ionescu D. Tudorita din Rm. Vlcea, vă comunicăm: Cele sesizate se confirmă în întregime prin aceea că soțul său, Ionescu Mihai, în vîrstă de 45 ani, de profesie primitor expeditor la Combinatul de prelucrare lemnului Rm. Vlcea, a întreținut relații intime cu nepoata sa, Ionescu Gheorghita, domiciliată în orașul Rm. Vlcea str. Vasile Alecsandri nr. 11, profesoară la liceul energetic din Rm. Vlcea, în urma căror legături au dat naștere la un copil, Ionescu Georgeta Florentina — copil recunoscut de Ionescu Mihai. Pentru această faptă numitul Ionescu Mihai a fost cercetat și trimis în judecată pentru comiterea infracțiunii de adulter conform art. 304 c.p., la data de 7 decembrie 1976, dosar care se găsește pe rol la judecătoria Rm. Vlcea. Atît numitul Ionescu Mihai, cît și Ionescu Gheorghita consideră că fapta comisă este o greșeală, iar copilul Ionescu Georgeta Florentina este încredințat la leagănul de copii din Rm. Vlcea.

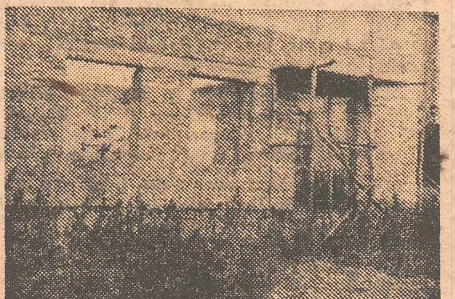
În legătură cu articolul apărut în revista Flacăra nr. 43 (1116) sub titlul „Școli cu nume, școli cu număr” vă scriu pentru a vă face cunoscută părerea unui om care nu face parte nici din rîndurile cadrelor didactice, nici din rîndurile elevilor vreunei școli, cu nume sau cu număr, pentru a putea fi bînuît de subiectivism. Sint de profesie contabil și-mi desăfoar activitatea profesională în cadrul unei întreprinderi economice care nu are contingentă cu nici o școală. Studiile mele mi le-am făcut în București, la un liceu comercial. Cînd am început clasa I se numea „Ecaterina Teodoroiu”, iar cînd am absolvit clasa a VIII-a se numea „Liceul comercial de fete nr. 5”. Aceleași liceu, aceleași cadre didactice, aceleași eleve numai titulatura liceului, alta. De ce? N-am înțeles nici atunci, așa cum nu înțeleg nici azi aceste numerotări, deși, cadru economic fiind, sint obișnuiți cu cifrele. Și cifrele însă își au rostul lor! De ce cînd se construiește o uzină nouă i se dă un nume și nu un număr? De ce cînd apare o carte, un ziar, o revistă i se dă un titlu care reprezintă un simbol, un țel și nu un număr? Pentru că toate au un rost! Așa și cu emblema școlilor! I-as întreba pe elevii Ștefania Papadiuc și Mihai Gheorghiu din anul IV E, cărora li s-a cerut și și-au spus părerea asupra liceelor cu număr sau nume, dacă ar fi strigați la catalog sub număr matricol și nu pe nume și prenume cum s-ar simți? Bine? Nu cred! Și-ar pierde identitatea deși ar fi același oameni. Așa și cu școlile noastre, care au și ele nevoie de o identitate, de un patron spiritual și nu de o simbolizare numerică ce nu-ți spune nimic. Nu pot uita pe fostele noastre profesoare care ne spuneau: „Să fiți mîndre că sînteți elevele liceului ce poartă numele Ecaterinei Teodoroiu și să vă purtați cu cinste, cu demnitate, spre a nu întina cu nimic acest nume”. Această recomandare ne-a intrat în sînge tuturor elevelor, iar acum cîțiva ani în urmă, cînd am ajuns în fața obiectelor de uz personal ale eroinei, expuse în muzeul de la Mărășești,

mie, fostă elevă a Liceului comercial „Ecaterina Teodoroiu”, nu-au spus mai mult decît celorlalți vizitatori. Și nu pot uita amărăciunea pe care am simțit-o cînd liceul nostru s-a numit simplu „Nr. 5” deși, repet, cadrele didactice, elevele, personalul de deservire al școlii erau aceleași. Vă voi mai da încă un exemplu:

Cînd am răspuns cuiva din rezează că fiul meu este studentul Facultății de științe economice din Iași, acesta fiind de față a știut să mă corecteze zicînd: „Să știi, mămică dragă, că sint studentul Universității Alexandru Ioan Cuza — Facultatea de științe economice etc., etc. etc.”. Iată deci cine are nevoie cu adevărat de patronul spiritual al școlii: elevul, studentul. Nici nu-și dau seama de această nevoie pentru că, fie că au învățat în instituții de cultură simbolizate numeric și s-au obișnuiți așa, fie că trec indiferenți pe lîngă ceea ce tovarășul profesor Ion Popescu, directorul Liceului „Gheorghie Lazăr”, a numit, pe bună dreptate, tradiția școlii.

„Nu-i necesară o tradiție”, afirmă cu multă siguranță de sine eleva Ștefania Papadiuc de la Liceul nr. 11. Dar ce este viața noastră dacă nu o înlăntuire de tradiții mai vechi sau mai noi? Cum de ne-am păstrat ființa națională de-a lungul veacurilor dacă nu datorită tradițiilor? Ar mai fi existat actele de la 1848, 1859, 1877, 1918, 1944, 1947 dacă cei ce le-au înfăptuit nu erau păstrătorii tradiției de luptă pentru libertatea și unirea tuturor românilor, moștenită din strămoși? Ar mai exista atîtea reșezări în ultimii 30 de ani dacă noi nu am fi moștenit tradiția de a munci de la înaintașii noștri? Nu din tradiția bătrînească de a păstra ce-am moștenit, ce-am realizat prin truda noastră, am sărit cu mic, cu mare să ne scăpăm țara cotropită nu demult de furia apelor? Și să nu uităm că tradiția la scară națională este formată din... hai să-i zic tradiții mai mici în diverse domenii și păstrate de-a lungul anilor. Ce ne-am face dacă nu ne-am mai păstra tradițiile, dacă nu le-am transmite copiilor și nepoților noștri? Elevul Mihai Gheorghiu afirmă tot atît de dezinvolt că: „unele școli și-au format prestigiul și pentru că erau puține școli în țară. Acum școlile s-au înmulțit și școlile acelea cu vechi prestigiu au rămas cu nume mari, cu profesori cu rezultate bune dar care se obțin și-n alte școli”. Vai, cîtă limbă română cunoaște un elev din ultimul an de liceu și ce mod de gîndire are!

Că erau școli puține în țară asta o știu cu toții, dar să susții că prestigiul școlilor s-ar fi datorat numărului lor mic în vremuri nu prea îndepărtate, asta este o aberație din cele mai mari ce mi-a fost dat să întîlnesc la un tînar care pe deasupra își permite să facă aprecieri și la adresa profesorilor. Oare dacă azi avem un număr mare de școli acestea nu trebuie să aibă prestigiu? Profesorii nu trebuie să impună respect elevilor prin țînta lor morală și vestimentară, prin exigența la clasă și în activitățile extrașcolare, precum și prin viața lor particulară? Elevii nu trebuie să respecte școala și profesorii învățînd zi de zi cu conștiințozitate ceea ce le predau dascălilor lor, să aibă o comportare civilizată față de cei din jur, o țîntă vestimentară corespunzătoare vîrstei și calității de elev? Ce altceva dă prestigiu unei școli dacă nu seriozitatea în muncă a tuturor celor ce pășesc pragul unei astfel de instituții de învățămînt, precum și respectul pe care trebuie să și-l poarte reciproc aceștia pentru țînta în deplinul înțeles al cuvîntului? Cum își permite elevul Gheorghiu din anul IV E al Liceului Nr. 11 să taxeze drept „morgă” sentimentul datoriei împlinite al unor profesori care muncesc conștiincios pentru a scoate generații de tîneri serioși, bine pregătiți și cu un fond moral bun? Oare mulțumirea de a nu fi dat rebuturi a celor ce au contribuit în cea mai mare măsură la ridicarea nivelului de cultură al poporului nostru este sinonimă cu morga? De cînd? De cînd este „aberrantă” dorința unui cadru didactic — care investeste în fiecare elev o parte din sufletul său, din ființa sa — de a-și deosebi mai ușor copilul în marea masă a uniformelor bleumarin, spre a vedea cum se comportă? Nu cumva elevilor (unora dintre ei) le este mai confortabil anonimul și acestui motiv i se datorează lipsa dorinței de a purta eventuale culori ale școlii? S-ar părea că da! Cam asta am vrut să vă scriu pe marginea celor spuse de cei doi elevi, eu, care am sint nici profesor, nici elev, care am învățat într-un liceu și cu nume, și cu număr, de la al cărui corp didactic însă în afară de meseria mea de contabil am învățat ce înseamnă respectul față de școală, față de cei ce sint chemați să ostioiască dorul de carte al puilor cetățenilor acestei țări. Părerea mea este că ancheta Flacării pe această temă trebuie să continue, problema privită sub toate aspectele ei fiind mult mai serioasă decît pare la prima vedere. (Eugenia Oprea-București).

În satul de reședință al comunei Vinderel, județul Vaslui, în primăvara anului 1974 a început construcția unei brutării. Atunci s-au turnat fundațiile. În anul 1975 s-au construit pereții exteriori, din cărămidă. Și așa a rămas. Motive — multiple: lipsa unei foi din proiect, lipsă de mină de lucru calificată, lipsă de fonduri etc. Cred că motivul adevărat este neglijența. Vă trimit o fotografie care ilustrează situația. Am reușit să imortalizez „Mușcata din fereastră” — o buruiană care a găsit teren propice pentru dezvoltare în incinta acestei construcții... În construcție. Oare nu trebuie să realizăm cu toții investițiile în termen? (Ioan Strat, Vinderel-Vaslui).

Vă trimit această fotografie care reprezintă costume de bungheri purtate cu prilejul Anului nou, datină strămoșească din nordul țării. (Gheorghe Luca — București).

Magazinul confecțiilor-tricotaje din Cimpulung Muscel este situat la parterul unui bloc cu 4 nivele și dispune de un spațiu corespunzător. Organizat pe sistemul accesului liber la raft, utilajele pentru expunere erau amplasate pe latura vitrinelor în segment de cite 2 metri. În felul acesta nu aveai vedere de ansamblu asupra fondului de marfă, accesul la fiecare segment era greu neputînd intra decît un singur cumpărător între aceste utilaje, deși magazinul polarizează atenția unei mari părți a populației orașului și comunei învecinate. Șeful de unitate, cu concursul colectivului de vînzători, a găsit pentru înlăturarea acestui neajuns o soluție simplă, dar eficientă. Degajînd laturile, a organizat pe întreaga lungime a magazinului o gondolă în forma unui cerc turtit alungit de la un capăt la altul și pe această lungime, din segment în segment, a plantat fondul de marfă pe categorii de sexe, vîrstă, calitate, sezon etc. Pe toată această lungime cumpărătorii se pot plimba în voie nestîngheriți, au fondul de marfă la vedere și magazinul poate fi supravegheat cu ușurință. Ambalarea se face la ieșirea din unitate și implicit toți acei care rețin marfa preferată vin la ambalare. Urmarea aplicării acestui sistem ingenios de expunere și folosire rațională a utilajului, deși nu depășește două luni, lună de lună desfacearea a fost depășită față de situația anterioară cu un plus de 150 000—200 000 lei lunar, aceasta însemnînd pentru unitate destul de mult.

Acum, la acest magazin vin colegii din celelalte unități pentru schimb de experiență și în magazinele din Cimpulung apar elemente noi, rod al gîndirii lucrătorilor din comerț pentru a veni în întîmpinarea cumpărătorilor, ușurîndu-le atît opțiunea cît și timpul necesar procurării a ceea ce doresc. (Ion Dobrescu — Cimpulung Muscel).

Primim de la Editura didactică și pedagogică: În urma scrisorii semnate de Dolna Hodoiu din Fălticeni prin care semnala unele neconcordanțe în manualele de geografie, vă aducem la cunoștință următoarele: 1. Este de dorit ca denumirile geografice care apar în manuale școlare și hărți să fie „la fel”. Acest lucru nu este însă totdeauna posibil, deoarece unele denumiri se modifică, cu timpul, ca urmare a apariției unor documente oficiale sau a indicațiilor forurilor de avizare. De exemplu, începînd din anul 1975 s-au modificat numeroase denumiri de pe teritoriul țării noastre, cote de înălțimi etc. Se înțelege că în asemenea cazuri denumirile din manualele și hărțile apărute anterior nu vor fi la fel cu cele ale edițiilor mai recente. În cadrul aceleiași ediții însă, manualele trebuie să utilizeze denumiri identice. Cazurile în care nu există o unitate deplină se datorează, de regulă, unor „scăpări” ale autorilor și redactorilor de carte, în faza de „bun de tipar”, sau necorecțării de către tipografie a unor greșeli semnlate de către aceștia. Prin întărirea controlului pe faze de producție ne vom strădui ca pe viitor aceste neconcordanțe să fie pe cît posibil eliminate. 2. Este bine ca examenele să fie pregătite după ultimele ediții ale manualelor și hărților. Ele conțin datele și denumirile actualizate la nivelul anului de apariție. Uneori însă și ele trebuie completate cu date și denumiri noi, apărute în presă și publicațiile de specialitate, care au posibilitatea de a reflecta mai bine situația „la zi”.

Primim de la Oficiul Județean de turism — Maramureș: La scrisoarea tovarășului Dicu-leșcu Gheorghe din București prin care semnaleză unele neajunsuri de la hanul Privesop, vă comunicăm următoarele: În ce privește dotarea hanului menționăm că datorită spațiului redus imprimat de caracteristicile constructive ale clădirii, nu există posibilitatea umplerii camerelor cu mobilier. Astfel în camere există strictul necesar pentru un popas de munte: paturi, masă și cuier panou. Grupurile sanitare sint în exteriorul construcției. Starea de curățenie nu s-a putut constata deoarece petiționarul nu a menționat data la care a găsit neajunsurile menționate în sesizare. În ce privește aprovizio-

narea hanului, lucrurile nu stau întocmai cum le-a prezentat tov. Dicu-leșcu. Aprovizionarea se face de la stațiunea de odihnă Borșa, iar pregătirea preparatelor are loc în bucătăria hanului. În conformitate cu ordinul nr. 8 al Ministerului Turismului, hanul pune la dispoziția consumatorilor un sortiment minimal obligatoriu, prevăzut pentru o unitate de tip han. Există posibilitatea ca la un moment dat să fi lipsit un produs, dar aceasta nu poate fi luată drept o caracteristică generală și asta probabil în perioada de după 15 septembrie, cînd hanul a fost în perioada de lichidare. În prezent, datorită indicatorilor economico-financiarilor foarte scăzuți la această unitate și datorită condițiilor constructive și de dotare pe care le prezintă, hanul a fost închis și apoi predat întreprinderii de drumuri și poduri Cluj — secția Dej, fiindu-i necesar pentru modernizarea drumului național Borșa — Seșuri (Maramureș — Iacobeni, nordul Moldovei). Sesiizarea conține, dealtfel, multe adevăruri la adresa responsabilului, motive pentru care i s-a desfiat contractul de muncă, considerînd că nu are aptitudini necesare unui lucrător din rețeaua de turism, de a fi nu numai o gazdă primitoare, ci și un bun gospodar. Prin revista Flacăra solicităm tovarășului Dicu-leșcu să uite aceste necazuri și îl așteptăm să revină în Maramureș, în confortabilele noastre vile și hoteluri din stațiunile Borșa și Izvoare.

Primim de la Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București — Complexul de hoteluri și restaurante Nord: Ca urmare articolelor publicate în numărul 49/9 dec. 1976 privind unele deficiențe din activitatea unităților de alimentație publică „Restaurant Expres Nord și Restaurant Gara de Nord”, aparținînd de C.H.R. — NORD, vă facem cunoscut următoarele:

- Consiliul oamenilor muncii al Complexului C.H.R. NORD, analizînd aspectele obiective și concrete relatate, a hotărît sancționarea celor vinovați, după cum urmează: 1. — Moise Anisoara — vînzătoare — desfacerea contractului de muncă. 2. — Budică Ion — șef unitate — retrogradare în funcție pe 3 luni, de la nivelul 5 remunerare la nivelul 4. 3. — Borș Petre — șef unitate — avertisment. 4. — Ivan Maria — debarsoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 5. — Dovleac Ana — debarsoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 6. — Bechez Elisabeta — debarsoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 7. — Cloric Florica — bufetieră — penalizare cu 10% pe 3 luni. 8. — Ghiță Gherghina — muncitoare — penalizare cu 10% pe 2 luni. 9. — Blinju Marian — muncitor — avertisment. 10. — Ștefănescu Vasile — ospătar — retrogradare în funcție pe 3 luni — din ospătar III în ospătar II. 11. — Andrei Ion — ospătar — avertisment. 12. — Tudorache Aurel — șef sală — mustrare. 13. — Berbec Nicolae și Ivănescu Savu — șefi unitate de la Restaurantul Gara de Nord — avertizare scrisă, pentru a se preocupa mai atent în vederea asigurării unei desfășurări bune a activității comerciale. Respectiv cele sancțiuni și cauzele aplicării acestora au fost prelucrate cu colectivele celor 2 unități. Mulțumind revistei dv. pentru sprijinul acordat vă încredințăm că în ceea ce privește respectarea legilor statului, nefrustrarea consumatorilor și păstrarea neștirbită a prestigiului Complexului nostru, înțelegem să nu facem nici un rabat.

Primim de la Comitetul de partid al sectorului 8 București: Referitor la scrisoarea adresată dumneavoastră de către Ion Cîmpeanu prin care acesta sesizează comportarea necorespunzătoare a unor elevi de la Liceul de mecanică „Grivița Roșie”, vă comunicăm următoarele: Motivul principal al ieșirii elevilor din curtea Liceului de mecanică „Grivița Roșie” — în timpul recreației — îl constituie procurarea unor produse de la băcănă situată în vecinătatea locului de joacă pentru copii despre care vorbește petiționarul. Pentru a se evita, pe viitor, aspectele sesizate în scrisoare, conducerea liceului a asigurat — prin Secția comercială a sectorului 8 — un chioșc alimentar în incinta liceului și în timpul recreației nici un elev nu mai părăsește curtea liceului, poarta sînd închisă sub supravegherea unui paznic, a profesorului și elevului de serviciu. Conducerea școlii supraveghează — zilnic — locul de joacă și controlează respectarea măsurilor stabilite. Totodată, conducerea liceului a constatat că cele mai mari stricăciuni la locul de joacă al copiilor le-au făcut și le fac în continuare alți tîneri, care nu aparțin liceului, tîneri din cartier, neocupați în vreo formă de învățămînt sau în producție, și care nu se supun supravegherii și indicațiilor conducerei Liceului „Grivița Roșie”. În acest sens, conducerea liceului a apelat la sprijinul organelor de miliție pentru a rezolva total doleanțele tovarășului Ion Cîmpeanu.

POȘTA REDACȚIEI

Ecaterina Nica — București. Vi s-a aprobat un ajutor bănesc ocazional, care vi se va trimite prin poșta la domiciliu.
Maria Velovici — Focșani. Consiliul popular municipal, în urma verificării celor relatate de către dv. în scrisoarea adresată redacției noastre, a constatat că solicitarea vă este îndreptățită, atribuindu-vă un apartament cu două camere.
Aurica Damian — Timișoara. Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a informat că vi s-a aprobat schimbarea dispoziției de repartizare de la Școala generală Doljești Burestenești (Neamț) la Școala generală Lenauheim Bulgărșu (Timiș).
Constantin Iancu — Birlad. Sînteți planificat a primi butelie de aragaz în trimestrul I a.c.
Gogu Ogarcă — Craiova. Ne-ați trimis o copie înzibilă. Reveniti.
Florica Marinescu — București. La sesiizarea dumneavoastră privind modul defectuos de alimentare a blocului cu apă și a instalației de încălzire, Consiliul popular al sectorului 4 a dat dispoziție G.I.G.C. să execute de urgență lucrările necesare pentru funcționarea în bune condiții a instalațiilor blocului.
Francisc Brediceanu — Timișoara. Doctorului Mihai Zavergiu Teodoru îi puteți scrie pe adresa: București, str. Caragea Vodă nr. 21.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Dramaturgia românească e chemată să exprime omul în fața lumii noi pe care-o edifică

— Faptul că ați practicat avocatura v-a determinat să dați pieselor dumneavoastră aspectul unor dezbateri?

— Nu am practicat avocatura.

— Am primit o informație eronată. Imi cer scuze. Dar rămân la convingerea că piesele dumneavoastră sunt piese-dezbateri. Vi se reproșează, mai mult sau mai puțin deschis, că sacrificați plăcerii de a dezbate o anumită problemă — problema dragostei, a fericirii, a responsabilității omului în istorie, a imposturii etc. — atractivitatea pieselor dumneavoastră. Ce părere aveți despre acest lucru?

— Eu nu mă ocup în teatru de probleme. Mă ocup de fenomene. Tot ce am scris a fost pentru mine atractiv. Uneori și pentru alții — și asta e tot.

— Sinteți un autor incomod — pentru public, pentru critică, pentru interpreți, pentru contrați. Doriți deliberează acest lucru?

— Nu. Nici mie nu mi-e comod să fiu în răspărul atitor prejudecăți. Sau judecăți gata făcute. Sau interese.

— Vă interesează succesul?

— Un anumit succes. În care intră și unele piese „căzute”. Poate mai ales ele.

— Ce înțelegeți prin eșecul unei piese?

— Aminarea sentinței. Sau rezultatul la pauză. Istoria a perturbat multe eșecuri.

— Dar ce înțelegeți dumneavoastră printr-o operă perfectă? Visați o astfel de operă perfectă, care să dăinuie, sau socotiți mai importantă funcția socială a unei piese la un moment dat?

— Opera perfectă stă pe un loc foarte puțin ocupat până atunci și nu mai lasă pe nimeni să-l ocupe multă vreme. Să nu ne plingem de „cazualitate”, de faptul că scriem marșurile clipei și visăm simfonice perene. Marșii simfonici, Mozart, Beethoven, Berlioz, Ceaikovski au integrat și marșul, i-au dat perenitate. Un autor perfect, cum e Racine, e un autor „cazual”. În bună parte și Shakespeare. „Cazual” a fost și Michelangelo. Totul e să te ridici din ocazie, să fluturi aripile spre perenitate. Cit te țin.

— Vă place să fiți contestat?

— Nu-mi place numai atunci când dețest contestatorul, pentru că e de veninos sau de absurd. (Aici Eminescu s-a exprimat magistral: Dacă port cu ușurință și cu zîmbet a lor ură...) Când contestarea e frumoasă și temeinic argumentată, ea e un început de relație. Uneori chiar de prietenie. Nu-mi plac șopirile. Ele trag discuția spre regnul batracienilor și al reptilelor inferioare.

— Aveți un foarte dezvoltat simț polemic. Ce loc ocupă gazetăria în viața dumneavoastră?

— Locul pe care-l ocupă într-o gospodărie familială cel ce se îngrijește de socoteli, cămară, curte, cîmp etc., în timp ce intelectualul familiei stă în birou și citește istorie.

— Care credeți că sunt operele dramatice românești fundamentale?

— Din nefericire Gaițele, Opinia publică. Eu însă am alte partis-pris-uri: Jocul icelilor, Ultima oră, în parte Citadela sfărîmată... (Adică prefer piesele care conțin un grăunte de credință în absolut celor ce pulverizează societatea românească în clișee comice).

— Nu insist să vă explicați gusturile. Vă întreb însă de ce nu avem un teatru la nivelul poeziei și chiar al prozei românești?

— Dumneata de ce nu ești blond?

— Într-adevăr, oare de ce?

— Atunci poate nici aserțiunea dumitale nu e atât de sigură pe cât o proclamai. Sint piesele lui Eugen Barbu, Sorescu, D. R. Popescu, Băieșu, Mazilu, Petru Vintilă mai proaste decît proza sau poezia lor? Atunci întreabă-i pe ei de ce. Sint piesele lui Baranga, Lovinescu, Tărbilă, Iacoban, Naghiu, Sirbu, Mirodan sau ale mele mult mai catastrofale decît ale celor de mai sus? Atunci nu-mi rămîne decît să recunosc că sintem mai proști noi, dramaturgii, de la natură. Deși, mie, personal, și un autor cam nejuțat, ca Paul Cornel Chitic, mi se pare mult mai interesant decît duzini de poeți tineri la primul volum de care dumneavoastră vă extaziați. Dacă însă dumneata ești de părere că noi nu sintem mai proști, mai neînțeleși, mai incuți sau mai nesinceri decît colegii noștri, atunci întrebarea trebuie adresată în altă parte, nu mie. Ea trebuie adresată celor ce administrează teatrul.

— Flc.

— O dramaturgie, ca și o literatură, e o chestiune de climat. Recolta e mai bună unde e mai mult soare, teren mai deschis, ploi fertile. Și mai proastă unde e burniță, ceață, grindină. Atunci mugurii, dacă n-au apucat să se întărească, pică și se ofilesc prematur. „Impulsivitatea” și vameșii dramaturgiei sint mult mai numeroși decît în oricare alt gen. Asta ține la unii de un fel de concepție șamanistă, după care Cuvîntul Rostit are efecte magice, face cine știe ce minuni. Noi, ca materialisti-dialectici, știm că nu există minuni și magie, că lucrurile se condiționează altfel, nu prin ce rostește unul sau altul dintre personaje la un moment dat pe scenă. Dar sint oameni care fac vama cuvintelor în loc să vadă de marile impulsuri umane, de adevărul și pregnanța lor.

— În ciuda unor insuccese, sinteți socotit un dramaturg important al acestui moment. Ce credeți că s-a modificat în misiunea teatrului de azi față de misiunea celui de acum patru decenii, să spunem?

— Perspectiva. Acum patru decenii dramaturgii nu serveau dezvoltarea societății spre socialismul multilateral dezvoltat sau spre comunism. Decît poate indirect.

— Dramaturgia românească nu poate să se dezvolte solitar, fără a beneficia de alte experiențe. Ce acceptați și ce respingeți din aceste experiențe?

— Orice experiență care nu trădează mizerie intelectuală sau coțcărie de luat ochii, e bună. Cunoașterea trebuie împinsă înainte, fără frică, prin orice mijloace. Pînă unde se ciocnește de prejudecata că omul e damnat, ridicol sau absurd iremediabil. Sau că viața e un gunoi. Sau că viitorul e necondiționat catastrofic. Atunci „experiența” nu mai e experiență, ci antipropagandă, dogmă cu sensul schimbat. Din nefericire, eu n-am prea văzut și nu prea văd experiențe în teatrul românesc. S-au făcut mai anii trecuți unele, formale, de luat ochii. Dar inovații propriu-zise, prospecțiuni în conținut sau în adecvarea unui conținut nou la noi forme, abia dacă au fost. Mi-e și greu să-mi aduc aminte. Nu tot ce e nițel-altfel și nu tot ce n-are sens, sau e incilicit, se cheamă experiență. Nu tot ce amestecă timpii, sau schimbă mereu planurile e modern, avangardă. Noul, fecunditatea experienței încep de la mesaj.

— De ce unele din lucrările dumneavoastră plutesc în sfera generalului?

— Întrebarea dumitale plutește în sfera generalului. Dacă binevoiești să-mi spui care lucrări, am putea poate discuta.

— Binevoiesc. De pildă, în DISCURS DESPRE O FLOARE, unde personajele sint mai curînd niște concepte decît biografii.

— M-aș întrista dacă ar fi așa. O piesă n-are voie să escamoteze biografiile. Dar nici nu e silită să se oprească la ele. Aș

zice dimpotrivă. Piesele sint, după mine, „cu etaj” sau fără. O piesă fără etaj își povestește cîștit povestea, story-ul, și rămîne la el. Acest story îl înțelege oricine. El poate declanșa risul, tristețea, compasiunea, în fine, poate stîrni toate sentimentele omenestii, în special pe cele primare. O piesă „cu etaj” are însă în afară de poveste, și deasupra ei, un alt rang de recepție, concrescut cu story-ul dar adunat într-o semnificație sau mai multe. Pe lângă trăirile ce le stîrnete, ea mai declanșează și o înțelegere, un tilt superior. Rivna necesară oricărui dramaturg e să scrie „cu etaj”, fără să amputeze pereții sau să-i facă de paianță. Fără biografii veridice și întimplări verosimile nu rezistă nici un sens. Dar nici povestirea goală, fie ea cit de colorată, nu face o dramaturgie.

— V-aș ruga să-mi spuneți acum în ce măsură istoria noastră contemporană oferă subiecte dramaturgice?

— Într-o măsură cu siguranță mai mare decît istoria veche sau alte istorii. Mai mare, presupun, și decît intră în genuri, unde contemporaneitatea nu apare totdeauna în formă de istorie. Dar, ca să încapă în dramaturgie, istoria contemporană se supune forțamente la unele scheme simplificatoare. Dramaturgia e ea însăși un gen schematic, cu obligații formale stricte. Dacă și materia care intră în ea se mai schematizează, ca să se pună de acord cu toată lumea, atunci ajungem la poncife și nu la istorie contemporană. Sau la un evazionism iefiin, camuflat.

— Cum pot deveni aceste subiecte interesante pentru oamenii din orice colț al planetei?

— Printr-o mișcare dublă, care pare contradictorie, deși e perfect dialectică: înspre maxima particularizare și, în același timp, înspre maxima generalizare. Altfel spus, faptul cit mai concret, sensul cit mai larg (abstract).

— Cum vedeți, în lumina Congresului educației politice și al culturii socialiste, creșterea rolului dramaturgiei românești în viața culturală a țării?

— Rolul și importanța i-au crescut în socialism, trebuie să-i crească și mijloacele. Mijloacele de a se exprima complex, de a țînti spre om și nu spre lucrurile lui. Lucrurile și lucrările sint subordonate omului și nu invers. Dramaturgia românească nu e chemată să ajute lucruri și lucrări, ci să exprime omul în fața lumii noi pe care-o edifică, creșterea sau scăderea lui în această acțiune. Nici un progres nu ocolește dramele, răscrucele, semele de întrebare. Ele sint chiar substanța artei noastre socialiste. Și, bineînțeles, și certitudinile — cînd le avem.

— Cum explicați audiența teatrului la noi?

— Nu e generală. Sint teatre care o duc țîrș-grăpș. Dar în orice caz e mai bună decît acum cîțiva ani. Se pare că televiziunea, în loc să mai fie un inamic, devine un aliat al teatrului, un propagandist al lui. Nu prea mai sint mari spectacole „de excepție”, cum se zicea, dar

cele care sint, „de regulă”, dau satisfacție publicului, nu-l sperie. Mulți speriați se întorc la teatrul cuminte, de consum. Cred că și piesele sint mai sincere, chiar dacă unele au bătaie măruntă. Consumul de teatru se conjugă probabil și cu creșterea standardului de viață, peste necesitățile utilitare. Sau poate e o compensație, nu știu.

— Cred că ați remarcat și dumneavoastră că unele teatre din provincie preiau citeodată în mod nejustificat formulele teatrelor bucureștene.

— Cînd a fost altfel? Și totuși, am destule exemple contrare. Să nu ne speriem că la Constanța sau Satu Mare, pe alte fusișoare orare, moda vine mai țîrziu. Să ne speriem numai cînd preluînd din alte capitale ale lumii, ne fudulim cu ce „am descoperit”. Imitația perfectă ruinează o cultură. Cu atît mai mult imitația imperfectă și epigonismul. Dar asta nu înseamnă să ne învîrtim într-un univers orb, cu comunicații rupte, cu schimburi zgîrcite, incintați de propria noastră iscusință pînă la a o ignora pe a altora.

— Există un specific al teatrului românesc?

— Imi ceri o concentrare prea mare. O trăsătură specifică am putut semnală, cu ochiul liber, în multe manifestări: tentația parodiei. De-aici pînă la jocul de cuvinte mai e un pas. Și încă vreo trei pînă la vidul sufletesc, născut din prea multă istețime și prea puțină profunzime.

— Iarși trebuie să mă despart de dumneavoastră. Cred că altele sint caracteristicile esențiale ale teatrului românesc. Inșă aș vrea să-mi spuneți acum care ar fi, după dumneavoastră, datoria primordială a unui dramaturg român față de publicul său de azi?

— Nu există datorii primordiale și neprimordiale. Un scriitor angajat, un scriitor român de azi implicat în tumultul revoluției socialiste, trebuie să scrie bine, să atragă, să convingă, să captiveze, să dea de gîndit.

— Cum poate fi ferită arta de aristocratizare?

— „Aristocratizînd” tot publicul.

— Cine trebuie să fie eroii pieselor noastre?

— Oricine. O piesă care începe în capul scriitorului cu „trebuie” n-are viață adevărată. Cyranu de Bergerac n-a fost nici un mare erou militar, nici un mare poet, nici un mare astronom: a devenit însă un mare personaj. Sufiul autorului l-a ridicat din semianonimat și semimediocritate și l-a impus lumii ca pe un cavaler desăvîrșit al timpului său. Autorul român, dacă are suflu, poate să-și ia eroul de unde vrea. Important e pînă unde îl ridică. Asta e arta. Șansele artei socialiste de a „ridica” eroul sint mai mari decît ale oricui.

— Ce acceptați și ce nu acceptați din teatrul românesc contemporan?

— N-am eu cădere să accept. Mă duc la orice piesă nouă, mă bucur dacă e bună, fiindcă mă stimulează. Mă bucur uneori și cînd e proastă — mă învață. Nu accept însă criteriul statistic aplicat dramaturgiei. Avem, zic unii statisticieni, o sută de dramaturgi. Nu cred. Ar fi chiar trist.

— Cum spuneam și la început, după impresia mea — și nu numai după a mea — dumneavoastră folosiți teatrul ca pe o tribună de dezbateri. Pentru ce pledați?

— E neloyal să mă întreb așa ceva, tovarășe Arion. Dacă n-ai ști pentru ce pledez nu mi-ai fi luat interviu.

— Totuși, tovarășe Everac, eu ce dușman vă războiți în piesele dumneavoastră?

— Cu propriile mele îndoieli. Eu pun totdeauna realității un „însă”. Un „însă” problematic. Care s-o facă mai umană, mai demnă de a fi trăită. Eu n-am descoperit liniști și adevăruri eterne. Eu trăiesc într-o societate neliniștită, care vrea să crească. Eu îi simt tarele, greutățile, în ea, în mine. Eu mă războiesc cu ele, animat de o mare speranță: aceea într-un om mai cuprînzător, mai demn. Eu mă neliniștesc de soarta acestui om al nostru, cînd îl descopăr împasuri. Și caut dușmanul. Și încerc să-l apuc. Uneori, el e social. Alteori, moral. Alteori, e pur și simplu existențial (ca în Cititorul de contor). Și, risipindu-mi îndoielile, încep o trîntă. Care mă clarifică.

— Puteți spune cu sinceritate ce credeți despre teatrul dumneavoastră?

— Nu cred nimic despre el. Cred în el.

— Vă mulțumesc pentru convorbire și vă doresc succes!

GEORGE ARION ■

Scriitori români de azi

Ion Lăncrănjan

Ion Lăncrănjan (născut la 13 - VIII - 1928 în Oarda de Sus, județul Alba) este unul dintre prozatorii români de azi care prezintă în scrierile sale probleme de o mare importanță pentru colectivitatea în care trăim. Aidoma altor autori ardeleni, el nu îndrăgește scrisul „frumos”, frazele șlefuite cu mi-

gală, produse în sine ale rafinamentului artistic. Scriitorul nu este ispitit să bulverizeze canoanele tradiționale ale prozei (într-una din cărți chiar ironizează tentațiile lui Alain Robbe-Grillet de inventare a noi procedee de expresie). Narațiunile sale se oferă limpezii de la început cititorului, lipsite de complicații, de tot soiul de capcane stilistice, deoarece autorul are încredere în forța cuvintelor de a impresiona fără a fi potrivite cit mai meșteșugit și, poate de aceea, mai nefiresc. Preocupat în primul rând de ceea ce spune (și, trebuie afirmat răspicat, Ion Lăncrănjan are ce spune) și nu de modul cum spune, el dezvăluie direct, uneori de-a dreptul brutal, adevăruri care ne privesc pe noi și lumea în care trăim sau au trăit părinții noștri. Miile de pagini pe care le-a scris până acum nu atrag prin eleganța frazelor, menite să câștige simpatia unor snobi. Proza lui Ion Lăncrănjan poate fi asemănată unei enorme statui cioplite în piatră. Din apropiere, ea nu-ți spune mare lucru, ba, mai mult, te enervează pentru că li descoperi cusururi de execuție, zărești urma loviturilor grosolane cu dalta, dar, contemplată de la distanță cuvenită, nu poate să nu-ți impună.

Ion Lăncrănjan și-a fixat încă de la primul său roman, *Cordovanii* (1963), granițele universului pe care vrea să-l exploreze și tot de atunci și-a prezentat cititorului uneltele cu care vrea să-și atingă țelul. În volumele următoare, în ciuda a tot felul de mode succedate, autorul a rămas credincios metodei sale de investigație care, dacă nu e unică la noi și dacă nu e cea mai strălucitoare, în orice caz e durabilă, grea de sensuri, expresivă. În fond, care este obsesia fundamentală

a cărților lui Ion Lăncrănjan? Aceasta este lumea satului românesc contemporan care, în anii socializmului, a trecut și trece prin prefaceri nu întotdeauna line, ci, de cele mai multe ori, pline de dramatism. Scriitorul surprinde aceste inexorabile transformări ale universului rural, felul cum se confruntă oamenii cu o istorie nouă, de multe ori de neînțeles pentru ei și caută să i se opună sau încearcă zadarnic să i se sustragă, să i se dea la o parte din cale. Două pagini despre țărani din volumul *Fragmentarium* intitulat *Cum mor țărani* sînt nu numai tulburătoare dar și semnificative pentru viziunea autorului, cronicar fidel al unor evenimente provocate de mersul înainte al societății: „Și mie mi se pare mereu, mai ales de cînd mi-a atras mama atenția asupra felului cum se mișcă ei prin lume, că sînt niște prinți dezmoșteniți, niște voievozi ale căror voievodate au pierit, s-au scufundat pentru totdeauna în niște ape mari și adînci...”

Cordovanii, după unii comentatori cea mai bună carte a autorului, este o uriașă frescă a satului românesc de după al doilea război mondial. Romanul acesta seamănă cu o pinză imensă pe care un pictor și-a așternut în grabă culorile, din dorința de a ține pasul cu desfășurarea întâmplărilor la care asistă. Ca urmare, nu toate scenele au același grad de realizare. Protagonistul romanului, Lae Cordovan, povestește episoade din satul său, Dunga de Sus, așezare cuprinsă de febra transformărilor revoluționare, Autorul o înfățișează ca pe un loc de confruntare a celor mai diverse atitudini, unde nu întotdeauna cei avuți sînt și cei mai răi, iar modificările în relațiile dintre oameni nu se petrec întotdeauna fără suferințe, așa cum încerca să acrediteze o anumită literatură ce se pretindea revoluționară, dar de fapt era de un idilism lînced. Scriitorul minuieste cu abilitate o sumedenie de personaje dintre care multe și se întipăresc în memorie printr-un gest, printr-un cuvînt. Momentelor de tensiune, deseori de o duritate fără margini (certuri, bătăi, omoruri), relatate cu patimă sau cu un calm înmărmurit, le urmează altele, pline de tandrețe, cum ar fi povestea de iubire dintre Lae și Parasca. Această lume cloticitoare de patimi, unde vrajba se poate înfiripa și între rude, creează impresia unui haos, a unui babilon gălăgios, care însă pînă la urmă își găsește rezolvarea conflictelor și pășește pe calea impusă de noua realitate a țării.

Încrederea autorului în mijloacele clasice de exprimare este evidentă chiar și într-un roman mai ambițios din punct de vedere al tehnicii literare, *Caloianul* (1975), unde, deși apar procedee folosite des în

unele narațiuni moderne (note în subsolul paginii, povestire în povestire etc.), ele totuși nu șochează. Rememorările personajului central, romancierul Alexandru Gheșea, nu sînt decît un pretext pentru a vorbi tot despre contemporaneitate, pentru a o judeca, pentru a-i vedea măreția, dar și erorile. Romanul cuprinde pagini despre lumea satului, despre viața literară și politică a țării. Sînt spuse multe adevăruri crude, dureroase, despre ilegalități comise de oameni în numele revoluției, despre procese intentate pe nedrept unor oameni cinstiți, lucruri dezvăluite la vremea potrivită de conducerea de partid și de stat a țării. Caloianul este și ea o carte scrisă patimă, ce-i drept, cu o rigoare mare decît *Cordovanii*, dar și ea are unele stingăcii, scuzabile poate numai ținînd cont de proporțiile construcției.

Un roman dens, care ar fi putut deveni o capodoperă a literaturii române de azi, amintind într-un fel de excepționala navelă a lui D.R. Popescu *Dușos Anastasia* trecea, este romanul *Drumul ciinelui* (1974). Subiectul este de tragedie antică. După mulți ani de cînd nu s-au văzut, doi frați se găsesc în tabere adverse. Mama lor încearcă zadarnic să-i împace. Pînă la urmă, unul dintre frați îl ucide pe celălalt. Mama îl răzbină pe cel mort, apoi își curmă și ea viața. Zguduitoarea tragedie e o pledoarie pentru omenie, pentru încredere în valorile morale ale unei colectivități milenare, ce trebuie păstrate întotdeauna.

În nuvelele sale grupate în volumele *Eclipsa de soare* (1969), *Fragmentarium* (1969), *Vuietul* (1969), *Ploaia de la miezul nopții* (1973), Ion Lăncrănjan abordează tot probleme ale satului contemporan, cu luciditate, necruțător, dar cu o credință deplină în sensul revoluției noastre. Scrierile acestui autor, care pare mereu supărat pe ceva sau pe cineva, își lasă un gust amar, de parcă ar aparține „omului din subterană” al lui Dostoievski. Dealtfel, din această continuă stare de iritare provine și apetența sa pentru publicistică. Articolele sale nu sînt deloc comode, ci incită prin verva și prin curajul lor. *Fragmentarium* cuprinde astfel de pamflete care vestejesc tare ce mai există în societatea contemporană: carerismul, oportunismul, abuzurile etc. Chiar dacă nu e întotdeauna aderent la blamarea unor oameni la care aceste pagini fac aluzie, ele se citesc cu interes.

Autor al unor cărți care nu te lasă indiferent, Ion Lăncrănjan este un scriitor de prima mărime al literaturii noastre de azi.

GEORGE ARION

Cronica literară

Z. ORNEA:

„Confluente”

Confluente însumează o bună parte din publicistica recentă a lui Z. Ornea. Autorul, specializat în monografia „unor „idei” (poporanismul, sămănătorismul, junimismul, țărănismul) atacă și de astă dată mai ales probleme de ideologie. Se înțelege, nu lipsește aplicația la fenomenul literar, într-o concepție apăsător socialistică. Se pare că ambiția criticului e de a nuanța adevărurile deja statornicite, dintr-o foarte cuprinzătoare perspectivă marxistă. Z. Ornea se mișcă bine în cadrele știute ale luptelor doctrinare din cultura noastră modernă. Originală este în primul rînd maniera de a demonstra. Firește, așa stînd lucrurile, nu întotdeauna demonstrația spune ceva în plus față de premise. Dar autorul realizează un adevărat act cultural, atunci cînd repune în circulație argumente noi, adică texte mai puțin cunoscute, dacă nu chiar total ignorate. Este remarcabilă, se știe, intervenția revistei *Kalende* (prin Pompiliu Constantinescu) în polemica „antigindiristă”. Z. Ornea se pricepe să o pună în valoare. În același scop reactualizează cronica lui Serban Cioculescu la *PERSONALISMUL ENERGETIC*. Textul, în multe privințe exemplar, se integrează perfect în argumentarea de principiu a autorului.

De apreciat este și faptul că Z. Ornea, rezumînd polemicele de odinioară, merge la personalități, nu la publiciști obscuri. Tocmai de aceea nu ne-am fi așteptat la o atît de rigidă subordonare a acestora față de direcțiile doctrinare. O polemică, de multe ori, pleacă și de la un conflict

de personalitate, care ține de contingenta cea mai pură, de hazard. Or, nu o dată Z. Ornea e pîndit de abstracție și descriptivism. Discuția e dusă exclusiv la nivel de principii. De unde impresia de monotonie, cu toate că autorul — stăpînînd incontestabil domeniul de cercetare — aduce efectiv puncte de vedere noi. Abstracția strangulează uneori și expresia. „Legile dezvoltării sociale au un caracter determinant și progresia lor nu poate fi totuși finalmente obstacolată de elanul subiectiv al unor forțe contracara-toare”. Ce sînt însemne aici progresia legilor dezvoltării sociale? Detectăm cu ușurință o exagerare de ton. Apare la Z. Ornea din cînd în cînd nepotrivirea dintre rigoarea cu care își organizează discursul (metoda științifică de a folosi sursele) și artificialitatea propriilor intervenții. Efectul e unul de stridență. Ne place că autorul știe să reducă o stare de spirit la idee, dar nu întotdeauna tonul servește ideea. Retorica fără nici o acoperire întunecă atunci sensul, atitudinea. Nu vrem să minimalizăm stilul de gîndire al autorului. Dar ni se pare că el nu-și ia întru totul în serios adevărata vocație. Cu alte cuvinte nu-și cultivă de ajuns talentul de eseist și prozator.

Altfel, cartea are trei secțiuni. Primele două (*Confruntări ideologice în deceniile interbelice și Ipostaze socialiste românești*) amintesc preocupări mai vechi ale criticului. Pe de altă parte, ele anunță alte cărți: despre neosemănătorismul interbelic și despre *Contemporanul*. Articolele de față ar fi mai mult niște fragmente dintr-o monografie viitoare. Așadar, spiritul monografic se păstrează intact și în opera jurnalistică a lui Z. Ornea. Un studiu temeinic, absolut justificat, este *Interferențe marxiste în sociologia din deceniul al III-lea*. Autorul pune în lumină ecouri marxiste în lucrările lui Lovinescu, Mihai Ralea, St. Zeletin, Madgearu, Sanielevici.

Refin apoi atenția studiile despre Gheșea. Ele se inseriu în curentul mai nou al unei reevaluări drepte, comprehensive. Ne-ar fi interesat însă un Gheșea neraportat ostentativ la Măiorescu. Ultima secțiune se intitulează (poate prea vag) *Literatură și semnificație*. Unele articole surprind prin excesul de generalitate. Ne referim la *Arta* — expresia semnificației umane sau la *Literatură și ideologie*. Sînt intervenții de opțiune estetică, dar fără luarea vreunei poziții. Bineînțe-

les, remarcăm sugestiile din Lukács sau din clasiici: Gheșea, Ibrăileanu, Lovinescu, G. Călinescu.

Oarecare agresivitate exprimă luările de cuvînt în favoarea istoriografiei și a documentației. Sînt invocați spre argumentare Călinescu și Lovinescu. Întrucît aceste izbucniri de opinie au și un caracter programatic, procedeul ni se pare lipsit de tact. Singura chestiune în discuție e cea a talentului. Iar talentul există sau nu există. El nu poate fi codificat în norme și reguli de creație.

Confluente este cartea care reprezintă mai bine pe Z. Ornea, în raport cu studiile monografice, mai ample, dar nu mai puțin eterogene, în care ideologul și istoricul literar se incomodează nu o dată reciproc, în timp ce pasiunea pentru documentul „edificator” face ca vocea reală a criticului să se audă cu dificultate.

CORNEL MORARU

Faptele și vorbele

Inimi de ciini

De mult umblu să-i cumpăr nevestimii un coker auriu, așa cum își dorește, fără să reușesc. Se topește după ciini și rasa asta e slăbiciunea ei. La Paris, a fost imposibil să o mai scot dintr-un magazin care vindea căței de toate soiurile. Băgase mina într-o cușcă, printre gratii, și cinci cokeri mici, albi cu pete cafenii, îi sugeau degetele.

E drept că are și darul să-și câștige, aproape instantaneu, prietenia ciinilor. Miriie puțin ca ei și apoi (se pricepe uimitor să le imite lătratul), izbutește, n-o să mă credeți, realmente, să le vorbească. Începe cu oricare, chiar cînd pare fioros, adevărată conversație foarte animată, de vechi amici.

În blocul nostru exista un coker tî-năr, adus din Italia; o dragălașenie! Nevastă-mea a venit într-o zi, întoarsă pe dos acasă. „Știi că pe Mickey l-a otrăvit cineva” — mi-a comunicat sufocată de minie. Am aflat ulterior că faptul a avut loc în preajma hotelului Intercontinental. „E o trăsniță care vine pe aici” — i-au spus niște copii — „și aruncă înadins prin iarba scuarului chiftelufe otrăvite”.

Admirasem iarăși amîndoi un setter svelt roșovan, de cite ori trecea la plimbare, zbvirniitor ca o săgeată, prin cartierul nostru. Am aflat, zilele trecute, că a fost și el otrăvit. Fetița arhitectului, care era proprietarul splendidului ciine, a făcut un șoc nervos cînd și-a găsit partenerul de joacă mort. Și un coleg de birou al soției mele a pătît același lucru. Niște vecini i-au otrăvit caniche-ul, stîind bine că-i e drag ca ochii din cap.

Circulă, așadar, printre noi înși care otrăvesc cu premeditare ciinii altora și continuă să se socotească oameni. E greu, dacă nu cu neputință, ca tribunalele să-i pedepsească. Oare actul acesta încetează să fie o crimă abominabilă, cită vreme se exercită împotriva unor animale?

Printr-o ciudătenie a limbajului, pentru mine inexplicabilă, opusul omeniei e ciinoșenia. Dar cuvîntul nu se potrivește deloc celui mai fidel prieten mult milenar al rasei umane. Dimpotrivă, inimi negre, lipsite de orice omenie, aș zice că au păcătoșii care omoară ciinii. Să prepari, Dumnezeuule, chiftelufe, să le pui otravă și să savurezi pe urmă efectele unei astfel de leprăvi! Te pomenești că teapa asta de asasini lași practică în restul timpului liber horticultura. Vin acasă și stropesc straturile de flori. Sau urmăresc încințați la televizor emisiunile pentru copii.

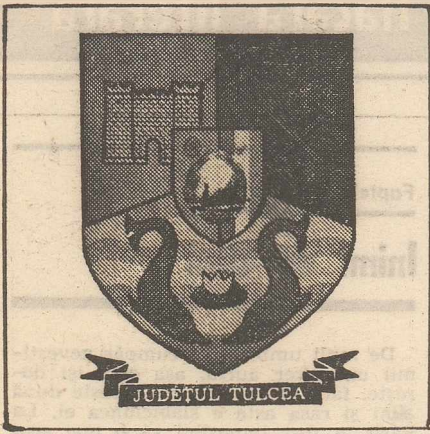
Au toate acestea vreo legătură cu literatura? — mă veți întreba. Da, fără îndoială — am să vă răspund. Bestialitatea îmbracă fețe dintre cele mai ascunse și omenia este o noțiune a cărei bogăție integrală literatura e chemată să ne-o dezvăluie în primul rînd.

Nu ne-a învățat Bolintineanu, încă din cărțile de citire, să-l admirăm și plingem pe credinciosul Azor? Și cine poate uita prietenia Lizucăi cu viteazul Patrocle, așa cum a fixat traicnicul sentiment umano-canin Sadoveanu în *Dumbrava minunată*?

Poate că nici nu poți fi un mare poet fără să iubești ciinii. Îmi amintesc de o polemică acerbă, nemiloasă, care se încinsese între Ion Barbu și Tudor Arghezi. În ciuda orgoliului său, cîntărețul lui Fox i-a pus capăt printr-o invitație de împăcare cu următorul argument suprem: „mi-ar părea rău să mă cert cu dumneata, fiindcă îți oarecum la ciini”.

OV. S. CROHMALNICEANU

toarcerea primei pagini a unui roman ca eel (s.n) semnat în Editura Facla de Ioan Iancu înseamnă o poartă deschisă spre cunoaștere...”; „Aflat la cea de a doua carte a sa, autorul decupează de această dată din alergarea continuă a lucrătorilor de mîlie din județele Timiș și Bihor un episod după cele mai clasice reguli, urmărindu-l implicațiile într-o antrenantă înlăntuire la prima citire fără o legătură sesizabilă a faptelor, aducînd la lumină grefele antisociale ale unor indivizi ce-și țes ca pălănjeni capcana de cîștiguri, fără muncă, prin escrocherie și șantaj”. După care aflăm că în respectiva carte este evidențiată „...ideea tot mai pregnantă a conlucrării dintre organele de ordine și populație și finalizînd în dezvoltarea totală și salubă a adevărului. Salva-toarea reconstruirei finale ce botează forțele cu un singur numitor comun, acela al normelor eticii și echității societății noastre survine în acest fel după o veritabilă rebusistică tot mai constructivistă și dă voie cititorului să cadă în fotoliu și să-și dea încă o dată seama că de la un punct a pierdut competiția cu autorul și a ieșit pe locul al doilea”. Să ne dea voie autorul recenziei să-i spunem că domnia-sa a ieșit pe primul loc în ceea ce privește delirul verbal, a cărui lectură ne-a făcut să cădem din fotoliu ● Frumoasă poezia lui Evgheni Evtușenko Picotind, apărută în *Vatra* (nr. 12 — decembrie 1976) în traducerea lui Tudor Balțes ● Poetul Gheorghe Tomozei publică în revista *Ramuri* (nr. 12 — decembrie 1976) cîteva pagini din *Poema patriei*, de un vibrant patriotism.

Pământ deopotrivă al soarelui și al viscolelor, Tulcea renaște prin oamenii săi aspri

Nu cunosc noțiunea a fi salvat.

**Cunosc noțiunea faptului
că au venit apele;**

și-au urcat saltelele în pod,

împreună cu copiii,

și au așteptat să treacă stihia

Tulcenii trăiesc mult; trec ușor peste 80 de ani. Tulcenii sînt și locuitorii satului Caraorman. Din Caraorman pînă în satul reședință de comună sînt 15 kilometri de plauri, grinduri, canale, lacuri. Despre plauri și grinduri se cunoaște exact faptul că anul acesta nu mai sînt unde au fost anul trecut și nu vor fi la anul unde sînt acum. Punctele sau podurile sînt iluzorii și unicul mijloc de deplasare este mersul cu piciorul; ar mai putea fi cel cu vaporușul; un vapor este costisitor însă și tulcenii n-au deprins cuvîntul risipă, ca oricine ar trăi din piatră seacă și din pămînturi plutitoare. Este adevărat că tulcenii nu trăiesc la fel de bine cît le-ar da dreptul rivna lor zilnică. Produsă în alte pămînturi și sub alte ploii, silința dobrogeanului i-ar fertiliza altfel existența, mai concret, dar nu l-ar mulțumi. Exodul spre orașe există totuși, este o realitate care nu aparține temperamentului. Partea dinspre deltă a Dobrogei se așază altfel în matcă, cu alte ziduri, și conținînd alte aspirații, dar sub același soare. Depopularea deltei este un proces ireversibil și necesar care nu exclude nostalgia. Părinții continuă să facă și să crească copiii cu aceeași dragoste și devoțiune, copiii pleacă la școli, se întorc în vacanțe și se angajează barcașii și apoi nu se mai întorc decît în concedii. Există o morală a evoluției. Dezvoltarea se vede nu numai printre coșurile industriilor noi, ci și în bibliotecă, unde numărul cărților împrumutate n-are nici un termen de comparație, ca și în insuficiența apei, inclusiv a celei reci. Și mai ales în evidențierea unui scop comun. Mici negustori, bragagii, comercianți, meseriași mărunti, români, turci, tătari, bulgari, ucraineni, tulcenii n-aveau nici o aspirație care să le fie deopotrivă de scumpă. Și nu ar avea valoarea unui paradox afirmația că lipsa acestui imbold comun se putea constata în faptul simplu și limpede al desăvîrșitei lor neîncomodări: n-aveau nimic de împărțit, nimic de împărțit. Rare sînt locurile pe planetă unde coexistența mai multor naționalități să se fi desăvîrșit printr-o atît de deplină înțelegere și armonie. Comună le-a fost suferința și o anume înțelegere a ordinii lucrurilor și a lumii, o înțelegere senină și calmă, o anume acceptare a destinului

și un fel propriu de respingere a tentațiilor unui alt mod de viață. Iată cum povestește un fost țaran dobrogean faptul repetabil și natural al inundațiilor: de fiecare dată cînd vin apele mari, chiar aici, vizavi de port, vizavi de noul hotel și de casa de cultură, în comuna Ada Marinescu, țaranii își suie salteaua în pod, împreună cu copiii, și ce apucă, își leagă barca de acoperișul casei și se adăpostesc acolo pînă trece stihia. Le-ar fi ușor să treacă în Tulcea. Și oamenii au încercat să-i salveze; ei nu cunosc însă noțiunea a fi salvat, cunosc noțiunea faptului că au venit apele, ca întotdeauna, că trebuie să se urce în pod și să aștepte retragerea viiturii.

20 000 lei poate cîștiga un pescar într-o lună; e un adevăr verificabil și tot la fel de evident ca și faptul că în luna cealaltă poate cîștiga numai 200 lei. Delta dă cu o mină și ia cu toate; viața tulceanului e singurul lucru pe care nu-l poate transporta cu barca. E prea dură și prea imprevizibilă pentru rezistența unei singure bărci. Dar nu există om al deltei care să fie nemulțumit de viața pe care o duce. Destinul i-a legat de propria lor neputință de a trăi altfel; și nu e vorba numai de cei din deltă. Ca să simtă în fereastră soarele Dobrogei, s-a scrijelit piatra, s-au plantat păduri pe culmi unde niciodată nu crescuse nimic și fiii acelor țărani și ai acelor oameni vor astăzi să înflorească în pămîntul sterp și ostil bum-bacul românesc. Este visul inginerului Mustafa Aivaz să vadă Dobrogea albă; albe să-i fie văioagele negre, alb să-i fie glodul incins de arșiță, albe să-i fie cîmpiile nesfîrșite de la Rahmanu.

Trei lucruri n-au crezut tulcenii: că se va face agricultura pe piatră, că pelicanii vor zbura peste stîlpii de înaltă tensiune și că delta ar putea deveni o cunoscută platformă agricolă. Primele două sînt deja realități, chiar dacă nu în toate satele există brutării și nu peste toate lacurile și canalele atrîna firele curentului electric; cel de-al treilea este în stadiu de dorință și anume o dorință calculată, verificată și pe deplin posibilă.

Se modifică configurația deltei, roșul cărămidei, strălucirea betonului, necunoscut în hățșurile cu stuf, se reflectă în geamurile noilor magazine și dincoace de cărămidă și beton, în geamurile televizoarelor izbucnește viața în alb-negru a țării și toate acestea nu sînt decît un reflex, o prelungire pe apă a altei vieți, a celeilalte vieți, de la marginea apelor, unde agoniseala muncii se numește și este valoare, acea neconținută trecere de la puțin la mai puțin și apoi la de ajuns și mult; de la 5 200 de muncitori în 1968, în Tulcea sînt azi de trei ori mai mulți muncitori, ca în acest cincinal cifra să urce la aproape de patru ori cît sînt acum. Deocamdată, Tulcea nu este un oraș al confortului; Dobrogea însăși nu este un loc pastoral; este un pămînt ce reînvie și forța lui stă în făgăduința lui. Pămînt deopotrivă al soarelui și al viscolelor, al frumuseții austere și al sinistrului. Partea dinspre deltă a Dobrogei se bizuie nu pe zestrea naturii și nici pe darurile ei geologice, binecuvîntarea i-o dă omul pe care l-au zămislit deopotrivă viscolul și soarele, frumusețea ei divină și sinistrul, omul Dobrogei înimitabil, unic, tandru, aspru, neliniștit și mîndru.

NICOLAE CRISTACHE ■

**Chemarea fierbinte a părinților
cătrec toți fiii Dobrogei**

Județul Tulcea trăiește un timp eroic: colț de țară cu o producție industrială de numai 2,6 miliarde lei în 1975, va trebui să ajungă, în 1980, la 10 miliarde lei. Ceea ce a început să se întimplă aici seamănă cu un miracol. Nu este însă nici o minune. E o realitate, un ideal apropiat și concret a cărui realizare depinde numai de tulcenii. Să ajungă la 10 miliarde lei producție industrială, ei vor construi, într-un ritm neîntîlnit, un santier de reparații și construcții de nave oceanice, o întreprindere de utilaj metalurgic și chimic, vor extinde combinatul metalurgic existent, vor dezvolta flota de pescuit oceanic. Acestor unități și altora pe care nu le-am numit, economistul Corneliu Vasilescu, directorul direcției muncii, le spune cu mîndrie coloși.

Directorul subliniază că asemenea coloși nu vor intra în funcțiune eşalonat, ci deodată. „Înseamnă că în ultimii doi ani ai cincinalului trebuie să calificăm 11 000 de muncitori, majoritatea din mediul rural. Și cum 85 la sută din noile unități economice sînt amplasate în municipiul Tulcea, treaba asta presupune o mare mișcare de populație din rural în urban, și deci foarte multe implicații de ordin social“.

— Ce trebuie întreprins deci în acest sens ?

— Ministerele tutelare vor trebui să ia măsuri pentru recrutarea candidaților, pentru asigurarea spațiului locativ în locuințe, dar mai ales în cămine de nefamilisti, considerînd că această forță de muncă va fi constituită în majoritate din tineri. Ați înțeles, cred, este vorba de colarearea fondului de locuințe cu necesarul de forță de muncă.

— Cum v-ați gândit să pregătiți viitorii muncitori ?

— Jumătate dintre ei ar trebui pregătiți prin școli. Noi putem să pregătim doar 42 la sută prin școli. Deci mai mult de jumătate din forța de muncă necesară acestei dezvoltări rămîne să se pregătească, să se calibre prin cursuri de calificare și practică la locul de muncă. Nu avem însă nici locuri de muncă în unități de profil. Deci, din nou trebuie ca ministerele să-și îndrepte atenția spre pregătirea necesarului de muncitori, trimițîndu-i pentru calificare la unitățile de profil din alte județe.

— Înseamnă oare că dumneavoastră scăpați de niște griji ?

— Nici pomeneală. Am întreprins o vastă acțiune: am recențat, la domiciliu și în unități, populația ocupată în producție, pe cea disponibilă, pe niveluri de pregătire, vîrstă, sex, și am întocmit un vast material orientativ. L-am sintetizat apoi într-un studiu numit „Program privind evoluția demografică, necesarul de forță de muncă de asigurat, pregătire și perfecționare prin rețeaua școlară, în perioada 1976—1980 și schița orientativă pentru perioada 1981—1990“. Pe baza

acestor date culese, pentru fiecare unitate teritorial-administrativă s-au întocmit balanțe ale rezervelor de forță de muncă, pe structurile arătate mai înainte, care ne dau posibilitatea să acționăm concret, realist, în ce privește recrutarea și pregătirea forței de muncă.

— Ce rezultă din studiul întreprins de dumneavoastră ?

— Rezultă că avem un deficit de forță de muncă masculină de cîteva mii de persoane. Pentru că și pe parcursul anilor, la noi, dezvoltarea economică a județului — minerit și exploatarea de cariere, pescuitul în regim natural, de litoral și oceanic, stuficultura, activitățile portuare și altele — a solicitat cu precădere forța de muncă masculină. Dezvoltarea economică actuală solicită, de asemenea, forța de muncă masculină. Ca să facem față, am luat în evidență toate posturile vacante în care pot lucra femeii și locurile de muncă în care pot lucra femeii dar sînt ocupate de bărbați. Vom califica tinere fete sau femei pentru aceste posturi, iar pe bărbați îi vom orienta spre locurile de muncă potrivite capacității lor. În colaborare cu Direcția generală a agriculturii a județului Tulcea, urmăm ca unitățile agricole din localitățile care dispun de forță de muncă, în principal masculină, să fie dotate cu mașini agricole, cu prioritate, să poată elibera această forță de muncă pe care să o atragem apoi spre industrie.

— Ce întreprindeți pentru ocuparea forței de muncă feminine ?

— Ocuparea forței de muncă feminine nu se constituie ca o problemă deosebită pentru județul nostru. Locuri de muncă pentru femeii avem și vom avea și în viitor.

— Dar pentru prevenirea fenomenului de îmbătrînire a forței de muncă din agricultura ce întreprindeți ?

— Am luat măsura ca 3 000 de tineri, din populația școlară aptă de muncă, să rămînă în acest cincinal în agricultură. În acest scop, am făcut propunerea ca începînd cu anul școlar 1977—1978 o parte din liceele teoretice să fie transformate în licee cu profil agroindustrial, considerînd că numai printr-o calificare potrivită acești tineri vor putea fi atrași spre agricultură.

— Cum veți asigura numărul necesar de specialiști ?

— Pînă nu demult, fiii Tulcei cu studii superioare erau nevoiți să solicite repartizarea în alte județe ale țării. Acum îi invităm să se întorcă acasă. Conducerea de partid a județului, a municipiului au stat de vorbă cu părinții, cu viitorii absolvenți ai facultăților și institutelor, li s-a arătat dezvoltarea impetuoasă a județului și li s-a făcut invitația să se întorcă pe locul lor natal. Anul acesta, colective formate din cadre cu muncă de răspundere în județ au mers la institute și facultăți, au stat de vorbă cu viitorii absolvenți și le-au oferit locuri de muncă în județul Tulcea.

Ni se pare, am mai adăuga noi, că este și o îndatorire patriotică pentru tinerii tulcenii de a se întoarce pe locurile lor natale, să ridice prin eforturile și faptele lor, în acest timp eroic, județul Tulcea la nivelul județelor dezvoltate din România.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

al frumuseții calme și al viiturilor, și mândri, neliniștiți și tandri

**Construim blocuri de locuințe,
industrii, porturi.**

Dar, de fapt, construim oameni

— Stimate tovarășe Alexandru Gavriluc, sinteti secretar al Comitetului județean Tulcea al P.C.R. Vă ocupați de problemele economice ale județului. Iar județul Tulcea are, începând cu cincinalul trecut, continuând cu acest cincinal, privind și mai departe, în viitor, multe și mari probleme economice. Spun „probleme” exact ca în matematică. Adică situații economice de rezolvat. În vizita de lucru din august, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Aveți de realizat în acest cincinal un volum de investiții de peste 21 miliarde lei, față de 8 miliarde și jumătate, cât a fost în cincinalul trecut — deci de două ori și jumătate mai mult”. Este, într-adevăr, o problemă economică. Una grea, dar grea și de bucurii. Investițiile spun că omul muncii va trăi mai bine în județul dumneavoastră. Vă propun, deci să discutăm despre cele 21 miliarde lei.

— Noi am avut și în cincinalul trecut un volum important de investiții. Județul s-a dezvoltat industrial într-un ritm de 13,5 la sută. La ce schimbări calitative și cantitative a dus acest ritm poate vedea oricine vine astăzi la Tulcea. Sintem un județ industrial-agrar și eram un județ de pescari și navigatori. Prin cele 21 miliarde lei, pe care statul ni le alocă pentru dezvoltare, producția globală industrială va crește într-un ritm mediu de 32 la sută. Este condiția principală prin care ajungem, în anul 1980, la o producție industrială globală de 10 miliarde lei anual. Cea mai spectaculoasă dezvoltare o va marca municipiul Tulcea. Aici investim 80 la sută din întreg fondul și construim unități industriale în premieră pe țară. Spre exemplu, Fabrica de feroaliaje, Șantierul de reparații și construcții nave oceanice. Orașele Sulina, Babadag, Măcin și Isaccea cresc și ele, astfel încât să se poată, pe drept cuvânt, numi orașe. Iar două localități, Mahmudia și Jurilofca, devin centre urbane.

— În vizita de lucru la care ne-am referit, secretarul general al partidului remarcă faptul că existau „uncle rămineri în urmă”. Era vorba de unele investiții economice și de construcția de locuințe. Ce ați întreprins pentru transpunerea în viață a indicațiilor date atunci de tovarășul Nicolae Ceaușescu?

— S-a discutat, se știe, despre modul în care se pot realiza mai bine niște investiții, despre devansarea unor termene de punere în funcțiune, despre îmbunătățirea schitei de sistematizare a municipiului Tulcea și a orașului Sulina, despre personalitatea aparte a acestor centre urbane. Noi am primit cu multă responsabilitate indicațiile secretarului general al partidului. Pentru traducerea în fapt a acestor indicații, biroul Comitetului județean de partid și Comitetul Executiv al Consiliului popular județean, împreună cu ministerele investitoare și organele centrale au stabilit un amplu și foarte detaliat plan de măsuri. S-a și trecut, efectiv, la materializarea lui. O problemă a fost amplasarea tuturor obiectivelor industriale într-o concepție unitară, pentru dezvoltarea sistematică a celor două zone — est și vest — distincte ca profil, astfel ca să se folosească în comun utilitățile și dotările, să existe distanțe minime între zonele de producție și cele de locuințe, să realizăm niște relații de circulație și transport în comun rapide și economice. Dat fiind volumul mare de lucrări de construcții montaj, împreună cu ministerele beneficiare și Ministerul Construcțiilor Industriale am analizat dimensionarea și asigurarea bazei tehnico-materiale a grupurilor de șantiere din teritoriu, precum și urgențarea pregătirii documentațiilor — care este una din problemele cheie — a contractării utilajelor, a pregătirii tuturor condițiilor. Vom proceda, și în continuare, la noi analize ale situației investițiilor, fiindcă apar mereu noi probleme. Județul Tulcea, cum știți, se deosebește în unele privințe de celelalte județe.

— De exemplu?

— Județul Tulcea are o densitate a populației de numai 31 de locuitori pe km², cu mult sub media pe țară. Ne confruntăm, datorită acestei medii foarte scăzute, cu probleme deosebite privind asigurarea și pregătirea celor peste 31 000 de cadre, din care peste 26 000 sunt muncitori; un număr de muncitori, deci, su-

plimentar în acest cincinal. Ce am întreprins: cu ajutorul de specialitate al Ministerului Muncii, am întocmit un studiu program privind evoluția demografică, necesarul de forțe de muncă, pregătirea și perfecționarea rețelei școlare. Asta pentru cincinalul 1976—1980 dar și în perspectivă, până în 1990. Ceea ce este realmente important, e că noi depunem mari eforturi să asigurăm majoritatea forței de muncă din județ, s-o pregătim profesional pe teritoriul județului. Oamenii acestor locuri sunt foarte legați de al lor și de deltă. E un fapt. Noi înținem cont de fapte, pentru că faptele sînt totul.

— Cit privește rămănerile în urmă... — Cit privește rămănerile în urmă la unele investiții, măsurile pe care le-am luat au dus la grăbirea intrării în funcțiune a întregii capacități la Fabrica de feroaliaje, la amenajările piscicole Popina, Chilia Veche și Holbina, precum și la recuperarea unor restanțe la Șantierul naval, la portul tranzit Sulina. Acum, tot în ce privește rămănerile în urmă, trebuie spus că o seamă de probleme se impun a fi rezolvate mai urgent de către unele organe centrale. Mă refer la urgențarea documentațiilor cu soluțiile noi, în urma reducerilor stabilite, de către Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Departamentul Industriei Alimentare. În fine, și nu în ultimul rînd, trebuie urgențate noile documentații pentru întreprinderea de reparații și construcții nave și utilaje, pentru industria alimentară și altele.

— V-ați referit mai înainte la chestiunea cadrelor. Toate aceste mari investiții cer o mînă de lucru calificată și înalt calificată. Or, într-un an sau doi nu ridici specialiști, oricît școli ai avea și oricît de bune. Viitorul, am putea spune, începe azi. Astăzi deci cum procedați ca să deschideți noile șantiere?

— În paralel cu preocupările noastre pentru creșterea cadrelor, apreciem că, în spiritul indicațiilor conducerii partidului, e nevoie să fie repartizate în județul Tulcea o serie de cadre ingineresti, economice, precum și maștri și muncitori cu înaltă calificare, oameni care să formeze nucleele de bază ale viitoarelor întreprinderi, în special la acelea care sînt premiere pe județ și chiar pe țară.

— Tulcea primește, în cîțiva ani, zeci de mii de noi locuitori. Ce spune șchița de sistematizare a municipiului despre ei?

— Indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în luna august, au fost materializate cu sprijinul specialiștilor din cadrul Comitetului pentru problemele consiliilor populare și Uniunii arhitecților. S-au elaborat propuneri de îmbunătățire a sistematizării în zona centrală a municipiului, în zona lacului Ciuperca și în zona falezelor orașului Sulina. S-au revizuit, de asemenea, proiectele de execuție în Tulcea, indeosebi, în vederea îmbunătățirii structurilor arhitecturale, a închegării unui front de construcții mai echilibrat, cuprinzînd un număr mai mare de apartamente. Practic, s-a revizuit întreaga concepție arhitecturală. Noi trebuie să dăm celor 31 000 de persoane, planificate să devină cetățeni ai Tulcei, locuințe bune. Numai în municipiul Tulcea vor intra 28 000 de oameni noi. Pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, vom construi 13 000 apartamente. Deși întreprinderea județeană de construcții montaj aproape că și-a dublat capacitatea, ea nu poate să facă față ritmului ce-l avem în vedere la construcția de locuințe și obiective social-culturale. Noi socotim că principalele ministere investitoare trebuie să contribuie efectiv la realizarea unui anume număr de apartamente, garsoniere și cămine de nefamiliști. Mă refer la Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul

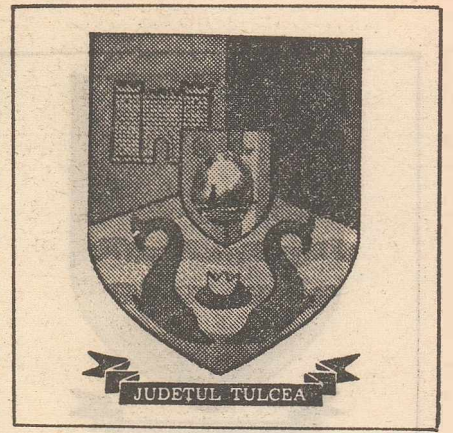
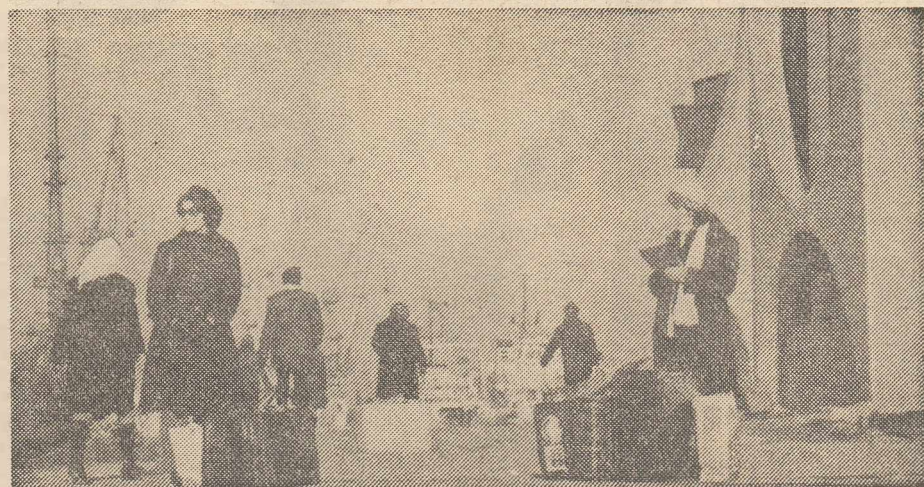
Agriculturii și Industriei Alimentare și chiar la Ministerul Construcțiilor Industriale. Numai în 1977 avem de realizat peste 2 000 locuri în cămine de nefamiliști și circa 350 de garsoniere. Acum, tot în privința colaborării, trebuie spus că e necesar ca Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții să devanseze realizarea Fabricii de elemente spațiale. Județul nostru trebuie să aibă prioritate în livrarea de elemente prefabricate pentru locuințe și obiective social-culturale. Acele 21 miliarde lei investite în actualul cincinal spun, de fapt, mai mult decît încercăm să spunem noi aici.

— În urmă cu un an numai, pe locul unde se construiește acum Șantierul naval se găseau doar bălți și stufărișuri. Am vorbit de creșterea industrială a județului, dar județul Tulcea este, de fapt, un produs al Dunării, în cea mai mare măsură. Cum va fi Șantierul naval? Cum va fi Tulcea aceasta a Dunării?

— E adevărat: anul trecut începeam lucrările de dislocare a pămîntului din niște bălți, iar la sfîrșitul anului 1977, Șantierul naval va asigura capacitatea pentru reparații la traulere și nave frigorifice cu un deplasament de 5 000—6 000 tone. Pentru dezvoltarea flotei într-un asemenea ritm se ridică o seamă de probleme și ele trebuie soluționate în spiritul recetelor măsurilor adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Mă refer, în special, la îmbunătățirea activității de conducere a flotei, la asigurarea și pregătirea cadrelor necesare, la perfectarea acordurilor privind zonele de pescuit, la o serie de măsuri ferme și necesare, absolut necesare, pentru rentabilizarea acestui important sector de activitate economică.

Județul nostru este o mare poartă a Dunării. Pe aici intră peste 5,3 milioane tone trafic anual. Materie primă și materiale. Calcarul siderurgic pentru Combinatul din Galați, bauxită, mangan și cocs pentru Combinatul metalurgic Tulcea, mărfuri de masă pentru unitățile de construcții. Tot pe aici are loc derularea produselor agroalimentare și silvice din Delta Dunării, activitatea turistică și de transport pasageri și altele. În consecință, se dezvoltă considerabil și portul de tranzit Sulina, Mahmudia devine un important port industrial, cresc o seamă de porturi pescărești. În spiritul indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și Consiliul Național al Apelor au fost stabilite de-acum o întreagă listă de măsuri cu privire la creșterea capacității de trafic a portului de tranzit Sulina și pentru mărfuri generale, modernizarea șantierului de reparații nave Sulina, apărarea și consolidarea canalului precum și introducerea navigației pe timp de noapte pe canalul Sulina. Iată că nu e numai Tulcea, ci și Sulina. Normal, ar trebui să mai vorbim și de agricultură. Fiindcă Tulcea este și un puternic județ agroalimentar. Se execută lucrările marilor complexe de irigații pentru o suprafață de 80 000 hectare. De asemenea, realizăm o seamă de investiții importante pentru sectorul producției de animale în complexe de tip industrial. Dar, dacă insistăm asupra problemelor legate de dezvoltarea industrială propriu-zisă, este pentru că cele 21 miliarde alocate județului ne obligă. Ele sînt un semn de mare încredere și noi, toți cei care trăim și muncim pe acest pămînt românesc străbun, sintem hotărîți să facem totul, așa cum am făcut totul și pînă acum, să răspundem încrederei partidului, să construim un județ bogat și modern, un județ al unei vieți civilizate în cel mai înalt grad.

TUDOR OCTAVIAN ■

Nimic despre vechiul port

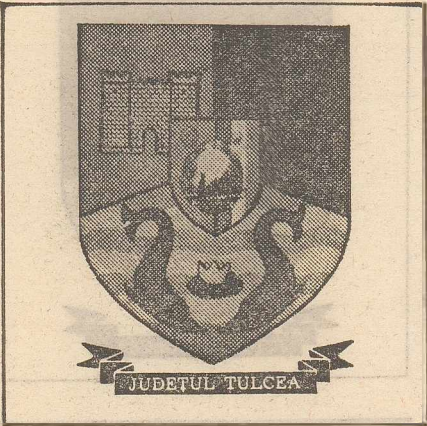
În scurt timp, datorită unei faime binemeritate prin pitoresc și frumusețe, delta a încetat să mai fie o aventură pentru cei ce n-o cunosc, români și străini, ajungînd să fie înscrisă în itinerarele model de vacanță ca punct obligatoriu. De la cele citeva mii de îndrăzneți care se încumetau să aprindă focurile romantice pe plauri, să îndure bezmeticeala agresivă a țînțarilor și să se hrănească numai cu pește, de la aceste vacanțe înțelese ca expediții și turiști cu aere de exploratori, și pînă la imaginea turistică a deltei de astăzi cu malurile verzi de stuț ațîntite numai în acest an de zeci și sute de mii de priviri încinate n-au trecut prea mulți ani. Frumusețea acestei bijuterii naturale a fost industrializată din punct de vedere turistic, farmecul deltei vara (din comoditate, iarna mulți dintre noi îl uităm) fiind acum la îndemîna celor care innoptează la hotelurile din Tulcea, Maliuc și Crisân, trei, la care se va adăuga încă unul tot în Tulcea și închiriază de la Oficiul județean de turism hidrobuză și bărci pentru scurte călătorii pe coștele de apă ale Dunării, în căutarea ghiolurilor cu apele curate ca lacrimile, pe fundul cărora se aleargă peștii, a pelicanilor senini și gravi ca dirijorii de cor, ori a egretelor mlădii ce luminează între trestii, a stîrcilor și cormoranilor, a berzelor și a tuturor celorlalte soiuri de păsări — peste 300 — zburînd dintr-un colț într-altul al lumii... „Vederile” din deltă sînt însă atît de cunoscute încît cu greu mai pot fi inventate altele, mai ales că fiecare privește un peisaj altfel decît celălalt, ezitînd între cum și l-a imaginat înainte și cum este el de fapt.

— Frumusețea cu totul și totul aparte a deltei este îndiscutabilă, spune cu patimă de îndrăgostit Grigore Virjoghe, directorul adjunct al O.J.T. Tulcea. Frumusețea trebuie și poate fi păstrată, gîndindu-ne numai la ce putem face noi, cei care avem răspunderea ei, dar și la automobilisții care după ce campează o zi-două lasă în urma lor un adevărat depozit de gunoi.

Turismul, aveam să aflăm de la același interlocutor, înseamnă însă și altceva decît focuri de tabără, plimbări de agrement pe cele trei brațe ale Dunării, pescuit și vinătoare, suveniruri. Pentru oamenii deltei, de turism sînt legate amenajări care le influențează direct și binefăcător viața. Descolmatările, tăierea unor noi canale, îndiguirile, sistematizările unor obiective turistice (Mila 23, Crisân), noile platforme pe care „urcă” satele pescarilor, electricizarea unor comune în care s-au construit hoteluri, aprovizionarea cu alimente zilnic sînt numai citeva din binefacerile aduse de dezvoltarea turistică a deltei. Toate la un loc, sustine tovarășul Virjoghe, dealtfel sociolog de meserie, au concurat la creșterea nivelului de trai al oamenilor din deltă, la bunăstarea lor.

Și este lesne de înțeles că această bunăstare este însoțită și de o creștere spirituală, de nevoia atît de firească a tulceanilor de a cunoaște și de a-și înțelege viața lor zilnică altfel decît știau s-o facă. Dacă în altă parte ne-am obișnuit cu antenele televizoarelor, cu bibliotecile obștii sau personale, cu cinematografele și teatrele asaltate de spectatori, trebuie spus că în această margine de țară bătută iarna de viscol, arsă de soare vara, fiecare faptă de cultură este pur și simplu un eveniment impresionant, o victorie asupra vechii prejudecăți că pescarul din deltă ori păstorul din Sarichioi nu au cînd și nici nu vor să învețe să scrie și să citească. Desigur, cel mai reprezentativ exemplu al acestor profunde schimbări în viața spirituală a întregului județ este orașul său fanion — Tulcea. Oraș în care, în urmă cu ani, dacă te împiedicai de pragul circiului cădeai într-alta, astăzi Tulcea este un oraș frumos, cu ansambluri arhitectonice armonioase, cu centrul său dominat de statuia lui Mircea cel Bătrîn a sculptorului Jalea, cu Muzeul „Delta Dunării”, o reprezentare la scară redusă a acestui fascinant sfîrșit al fluviului, cu Casa de cultură în care săptămînal joacă, alături de trupele de teatru profesionale din Iași, Galați, Brăila și Constanța, artiștii amatori localnici, cu librării, cercuri literare, cu expoziții periodice de artă plastică și mai ales cu cea curățenie atît de albă, altădată inimaginabilă într-un port dunărean. Iar ceea ce înainte era un teritoriu de un exotism exacerbant, în care singurătatea oamenilor era confundată cu sălbăticia lor, astăzi este însăși imaginea unei frumuseți calme, senine și echilibrate, cu nimic mai prejos decît altele.

IULIAN NEACȘU ■

NICULI O ETICHETĂ POLEITĂ A

In a sa „Excursie agricolă în Cimpia Dobrogei”, tipărită în 1850, la Constantinopol, în limba franceză, Ion Ionescu de la Brad descrie Niculițelul Tulcei ca pe un spațiu edenic, ca pe o „fericită grădină”, ca pe-o feerică și fecundă matrice de viață într-un ținut de calcaruri albe, de schelete hercinice și de stepe goale, teritoriu în care lumea istorică e atât de bătrână, atât de veche, încât adesea pare a se frînge, recăzînd în primordial sau în anorganic: „Rar s-ar găsi (în acest teritoriu, n.n.) o poziție mai frumoasă ca aceea a satului Niculițel, înconjurat de munți mari și de roci mărete, de unde se vede întinzîndu-se o cîmpie vastă la picioarele unor dealuri acoperite cu vii și cu sate și răcorite de apele Dunării”. „În această zonă păduroasă, continuă călătorul, izvoarele sînt abundente și țara la adăpostul vînturilor”. Sîntem, într-adevăr, într-unul dintre cele mai frumoase colțuri ale Dobrogei, pe un pămînt care, adunat circular între orizonturi impenetrabile, între Munții Măcinului și apa Dunării, ce refuză orice expansiune, orice elan al „goanei după soare” spre alte spații, s-a lucrat pe sine în adîncime, s-a modelat, s-a împodobit și s-a cizelat ca un disc ceramic, captînd soarele sau fertilitatea în întregu-i rotund sau gol, reflectîndu-le în fiecare accident de pe smalțul său, fapt care se petrece din timpuri atât de vechi încît nici nu mai știu dacă relieful locului este opera omului sau a naturii. Munții Măcinului, acești munți fosili, poate cei mai bătrîni ai planetei, sînt totuși, pe aici, niște munți fertili, ei sînt acoperiți de păduri de tei, ei plutesc, cînd înflorește aceste păduri, în arome, grele, echivalent volatil al mineralelor policrome ce se află ascunse în sinul lor, ei cern, în iunie, o ninsoare galbenă, o pulbere de polenuri scumpe care acoperă totul, coapsele lor lustruite de vreme, dealurile din jur, satul și lunca Dunării. Acești munți sînt un rai al albinelor (albina muntilor și a dealurilor Măcinului, denumită științific „Apis melifica autohtona”, este și ea o fosilă vie, un fel de get al insectelor, are, se zice, chiar vîrsta acestor munți) și chiar și acum, cînd îi învelește ninsoarea albă a iernii, cînd ei sînt de mult devastați de parfumi, rămași sub cer ca niște gigante și piri goale de drogherie sau ca niște amfore din care mirodeniile s-au scurs, îi simți încă vii, îi simți vibrînd, nu știu dacă viscolul ce-i cutreieră n-a rămas pe aici din iunie, de la zbaterea în virtutea de aripi a albinelor logodite cu florile. Între munți și Dunăre sînt dealurile, rai al viticulturii, răsfațată aici pe suprafețe întinse (I.A.S.-ul Niculițelului are 1220 de hectare, C.A.P.-

ul Niculițelului are și el vreo 550), toate cu expoziție nordică, ceea ce face ca soarele să le bată din plin în cuprinsul zilei, transformînd discul acestui pămînt într-un gigantic și orbitor disc solar, ceea ce face ca vița-de-vie, aici, să fie la fel de veche ca și pădurile (oricum, dacă e să-l credem pe B. P. Hasdeu, mai veche decît plugăria), ceea ce face ca vița, aici, la Niculițel, între Dunăre și Măcin, să-și înfășoare corzile chiar și pe stîlpii pridvoarelor și ai porților, sculptîndu-le parcă în lemn. Dealurile cu vii se sting în Dunăre, în jungla luxuriantă a bălților și a iunci, saturată de umezeală, sufocată de viață, străbătută în toate direcțiile, în toate timpurile și anotimpurile, de mișcarea oamenilor, a plugurilor, a turmelor, de șopote de voci și susure de tîlângi, mai recent de larma tractoarelor, junglă vie, umană, somptuos paradis istoric, în care fiecare centimetru de pămînt a fost cercetat, păscut, cultivat și fructificat, înlesnind un belșug agricol faimos încă din străvechime. Totul, întreg acest amfiteatru de munți, dealuri și luncă, e strict orînduit, strict zidit sub semnul fertilității, după o regulă ce devine ritm, chiar dacă uneori accidente istorice mai lungi sau mai scurte au lăsat în păgînire unele terase ale templului. Acum, paragina a fost înlăturată, irumpe peste tot lumina.

Sub lumina rece a iernii, satul se dezvelește alb, de un alb înghețat, neclintit ca un smalț, în frigul care intimidează, care a alungat de pe crengi și vrăbiile. Străzi albe, pavate cu calcar, deci cu osemintele muntilor din jur, coboară radial de pe coaste spre „centrul civic” cu înfățișare de centru de orașel. Case albe, învelite cu olane roșii, cîteva încă învelite cu papură, dar numai vreo cinci din cîteva sute, sute de case noi, cîteva turle de biserici străvechi, amețite de soarele rece, cu acoperișul umflat în bulb, fructe de aur gata să cadă din cer, mari edificii publice, două școli noi, un cîmin cultural cu 400 de locuri, un bloc de locuințe pentru specialiști (încă unul, cu 20 de apartamente și centrală termică proprie, se va construi la anul), asfalt, electrificare, aducțiune de apă potabilă, dispensar uman cu staționar, sediu nou al P.T.T.R., „supermagazin universal” cu etaj, magazine alimentare (nu mai puține de patru, din care unul cu autoservire), magazine de legume și fructe (nu mai puține de trei, unul al Gostatului, altul al Intercoopului, altul al I.L.F.-ului), eroitorie, frizerie, atelier fotografic, atelier de reparații radio-TV, brutărie, cofetărie, sifonărie, servicii multiple, diverse, pentru un public și numeros (6000 de locui-

tori), și, cum zice primarul Marin Cristea, „dedat de mult la civilizație”, cu exigențe față de viață care sporesc de la an la an. O așezare tulceană obișnuită, calmă, tăcută, cu orizonturi închise, cuprinse într-o pietroasă elipsă de munți și dealuri, aparent izolată de lume, deși legată de ea prin toate noutățile vremurilor mai proaspete, un loc bătrîn al horstului dobrogean, bătrîn el însuși cit și planeta, unde planeta își păstrează încă intacte niște mistere, unde misterele, totuși, se revelează greu. Prima întîlnire cu satul este o deziluzie. O deziluzie ca și locurile sfinte din Asia minoră pentru ferventul — care e și estel — plecat în hagialic. O deziluzie față de

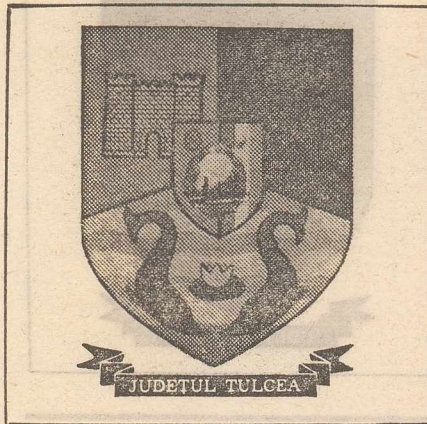
osteneala drumului pînă aici, față de spectacolul linear al locului, față de lipsa lui totală de spectacol. Case albe, străzi albe, monotonie de calcar, singurătate de calcar, sat dobrogean ce se expune luminii reci de decembrie nud și aspru, fără nici un artificiu decorativ, sumbru ca și un craniu de căpetenie băștinaș, dezvelit acum, la niște săpături. Senzația, desigur, e literară, favorizată de lumina crudă a iernii, de gerul alb care a alungat de pe ulițe oameni și păsări, a stins culorile (ce frumos trebuie să arate aceste case ca de zăpadă vara, cînd le invadează nalba și trandafirii!), dar pe încetul, pătrunzîndu-se de această senzație, începi să-ți guști frumusețea adînc tainică, cîntată de toți călătorii acei locuri, pe toate gamele exclamațiilor, de la minor la superlativ. Pentru cei ce n-au uitat farmecul de odinioară al unor astfel de așezări ale liniștii, ale monotoniei, ale singurătății, Niculițelul de astăzi apare totuși altfel, ca o fotografie veche pusă în altă ramă. Niculițelul, în planurile de perspectivă ale Tulcei, va deveni oraș, și această viitoare condiție, legitimată în special de dezvoltarea sa economică, a făcut să se ivească peste noapte cîteva contradicții presante: așezarea s-a trezit deodată prea mică, prea strîmă, prea izolată. Rama veche a fost înlocuită, s-au întreprins și se întreprind numeroase construcții, numeroase „modernizări”, dar și rama cea nouă, spune primarul Cristea, va trebui schimbată în curînd.

Pînă atunci, satul, așa cum e. După exasperarea primului contact urmează liniștea, adică neputința de-a o înlocui cu ceva după care iar exasperarea, apoi iar liniștea. Cum, acesta e Niculițelul, celebrul sat, celebra podgorie, faimoasă încă din vremea dacilor, iubită, se zice, și de Traian, cercetată și lăudată de călători cu a căror listă s-ar putea întocmi un adevărat protocol pe decenii și veacuri, la fel de bogat ca și lista cu soiuri de vițe și vinuri purtînd marca acestor locuri? Ca să înțelegi Niculițelul trebuie să fii născut în el, ori să fii ales din două categorii anume, reprezentate de viticultori și arheologi. În primul rînd de arheologi, fiindcă cea dintîi voluptate, la sosirea aici, este să guști nu din licoarea vitei, ci din răcoarea izvoarelor strecurate prin conducte romane. Conductele romane le găsești pretutindeni, prin vii, prin livezi, s-au găsit și în ograda C.A.P.-ului. Pînă la definitivarea aducțiunii de apă potabilă prin foraje de adîncime (aducțiune care-i aproape gata,

...ITEL,

UNUI PĂMÎNT FERICIT

mai lipsește, ne spune primarul Cristea, „doar racordul electric și montarea unor instalații automatizate”, satul întreg bea apă din izvoarele captate de romani, apa curge pe izgheaburi de ceramică arsă la fel de proaspătă și de vie ca acum două milenii. Botezul de apă îl precede deci pe cel de vin, obligatoriu aici. Dar botezul acesta păgîn cu vin de Niculițel are, și el, o la fel de milenară tradiție, atestată deopotrivă de arheologi și viticultori. S-au descoperit, recent, printre altele, în perimetrul I.A.S.-ului, monede purtînd pe avers chipul bărbos al unui rege local, Basileos Moskonos, ce a domnit în secolul II î.e.n. și, pe revers, gravura unui strugure, simbol al indeletnicirii supușilor săi. Vițele-de-vie sălbatică, „Vitis sylvestris” și „Vitis vinifera”, împinzeau, spun izvoarele vechi, „ca niște liane” aceste dealuri, ele, aceste vie sau aceste ramuri getice ale viei, aceste veterane ca și „Apis melifica autohtona” ale tinutului, s-au păstrat pe aici, dînd încă rod, urmîrind deci prin timp viața dacilor, a romanilor, a străromânilor, a românilor, pînă la finele secolului trecut. O hartă militară din 1877 delimitează în această zonă nu mai puțin de 300 hectare de podgorii. Ele, aceste dealuri cu vie plantate de daci și de romani, fac încă să pocnească și azi, primăverile, în urma tractoarelor, o vîsărie ciudată, arsă parcă în cuptoare subpămîntene, chiupuri și amfore de diferite mărimi și forme, opaițe încrustate cu struguri, tezaure ce atestă urmele unui om stăpîn și prosper încă din timpurile cele mai vechi. Lutul Dobrogei, acest lut anonim și fertil, le-a păstrat. Moneda tracă din bronz grosolan, copleșind stingaci efigiile regilor macedoneni sau ale potențailor din arhipelag, stă alături, într-o semnificativă vecinătate, cu monede histriene, austriece, cu grecești, tătărești, rusești, poloneze, cu monede de pe vremea lui Mircea cel Mare, cu monede provenite din toate colțurile continentului și din toate timpurile. Le-a adus Dunărea. Le-a adus cu tirmele, cu luntrile, cu caietele, pe drumuri sau pe șosele, și le-a îngropat aici, în schimbul vinului, al poamelor, al mierii, al grînelor. La ferma Isaccea (anticul Noviodunum) a I.A.S.-ului din Niculițel, cînd muncitorii au nivelat cu tractoarele o movilă (antic mormînt de proprietar sau de cap de oaste), ca să planteze locul cu viță tină, au ieșit la iveală două care cu nuci și semințe de struguri carbonizate. La ferma de la Valea Teilor a aceluiași I.A.S., cupa unui excavator, adîncind temelia unui depozit oenologic, a scos la lumină o statuță din sec. II—III a lui Dionysos, zeul preluat de greci din mitologia tracă. E, ni se povestește, o piesă frumoasă, dăltuită în gresie dobrogeană de un meșter local, o piesă gin-

gașă, zeul avînd dimenstunile unui copil, scaldat în vîrsta primară a lumii. Barba de țap, răsucită în vînt, atinge boabele cărnose de struguri grei, cu lumină de miere, crescîți în expoziția solară de miazănoapte a acestui străvechi și fertil miazănoapte tulcean al Dobrogei. De milenii deci, continuă informatorul nostru, care nu-i altul decît directorul I.A.S.-ului, ing. Nicolae Hirtop, se cultivă pe-aici vița-de-vie, ea dă materie de laudă, de glosare și reverie călătorilor tuturor veacurilor, de la antici la geograful arab Ibn Battuta (care-l descrie pe oamenii din 1330—1331, ca pe niște experți ai tehnicii preparării vinului dulce și ai păstrării strugurilor în timpul iernii), de la el la consulul francez Peyssonel, din veacul al XVIII-lea, uimit de mîile de care ce duceau vinul Niculițelului pînă la Kiev și la Lvov. Deci vița se cultivă de mii de ani, deci cei de astăzi nu fac decît să continue și, evident, să îmbogățească și să innobileze o indeletnicire în care cuvintele „strugure” și „butuc” sînt de sorginte dacică, iar „via”, „viță” și „vinul” sînt latine, butucul sau rădăcinile sau ciorchinii celor mai vechi strămoși altoindu-se cu o altă viță și scurgîndu-se în licoarea parfumată și tare ca și singele lor în sinteza unui alt neam. Apro-po de îmbogățire, de dezvoltare și de innobilare, aruncă în treacă inginerul, jucîndu-se într-o singură propoziție cu clipele, cu spațiile, cu mișcarea de oameni, cu veacurile, trebuie spus că Dionysos, zeul descoperit la Valea Teilor, zeul grec găzduit pe acest trac pămînt din care de fapt plecase, s-a trezit din beția lui antică într-o grădină de struguri pe care n-a putut-o inchipui toată fantezia elină. Cele 1220 de hectare de vie ale I.A.S.-ului au dat în această toamnă „calamită”, răvășită de ploii cum o-au mai fost de mai bine de patru decenii, o producție medie de 10 180 kg/ha. În anii ce vin, aceste 1220 de hectare vor deveni 2000. Nu numai dealurile Niculițelului, dar ale tuturor fermelor I.A.S.-ului, ale Isacel (anticul Noviodunum), ale Tulcel (anticul Aegyssus), vor deveni niște vaste, compacte, îmbălsămate cununii încingînd fruntea obosită de plăceri a bătrînului zeu. Dobrogeanul cel vechi, trac, scit, elin sau roman, tăia de pe corzi, cu cosorul de bronz, doar cîțiva struguri, depunîndu-i cu poala în teascul de piatră. Scoasă de sub un butuc de viță de Aligoté (soi ce ocupă peste 45 la sută din suprafața podgoriei I.A.S.-ului), o amforă greacă nu măsoară mai mult de 9 litri moderni. Aceste măsuri, ca și tehnicile viticultorilor de demult, s-au perpetuat milenar. Odată cu înființarea I.A.S.-ului, care a „întinerit” toate dealurile cu viță modernă, vinul alb de Niculițel nu mai este o raritate exportabilă în amfore, ca

parfurmile sau mierea, el se impune fării și străinătății cu vagoanele. Chiar și C.A.P.-ul din Niculițel, adaugă inginerul, a scos în anul acesta, în pofida intemperțiilor, peste 7000 kg de struguri la un hectar.

De trei ori frunză pe țară pentru produsele ei de struguri (în 1968, 1970 și 1974, ultima oară fiind distinsă și cu Ordinul Muncii clasa I), frunză adesea și la griu, și la porumb, cooperativa agricolă de producție din Niculițel are totuși neșansa de a fi comparată, în ochii vizitatorului, cu I.A.S.-ul, care, desigur, e altceva, fie și numai sub raportul dotării tehnice, al evoluției acestei dotări. Într-un singur deceniu, I.A.S.-ul a scos din sarcinile tractoarelor sale — din sarcina fiecărui tractor — zeci de hectare de pămînt. Adică s-a ajuns de la 70 ha „încărcătură pe tractor” la doar 22. O nesansă, și totuși, după opinia inginerului Ioan Tertîș, președintele C.A.P.-ului, o șansă. Adică șansa „de a avea cu cine te măsură”. Reperul producțiilor I.A.S.-ului e pentru C.A.P. un permanent punct stimulatoriu, o frontieră a construcției propriului său univers de muncă și viață. C.A.P.-ul pornește, cu alte cuvinte, prin tangentă de preocupări cu „ceilalți”, de la același mod de a concepe munca, de la aceleași rigori, de la aceleași ambiții. În 1968, cînd au cucerit prima oară locul I pe țară, cei de la C.A.P. au amenajat, cu forțe proprii, un sistem local de irigații, sistem care, în epocă cel puțin, echivala, pentru niște „țărani”, cu o îndrăzneală, el funcționînd cu electropompe, ceea ce însemnă peste toate, o investiție pretențioasă și mai cu seamă costisitoare. Aceasta, desigur, doar aparent, fiindcă „bani s-au scos”, s-au scos repede și cu dobîndă grasă. Superstiția sau sfiala față de știință, rezerva tenebroasă, inhibiția față de nou au fost aici, de la început, absente. În anii ce vin, pămînturile cooperativelor vor fi înglobate unui mare sistem național, conceput după exigente la zi, care va funcționa doar prin presiune și irigații printre brazde. În construcția „universului propriu” al C.A.P.-ului se mai includ, ca noutăți de ultimă oră, un iaz de cinci hectare destinat pisciculturii, un complex de vaci cu o capacitate de 500 de capete și, ca realizare de vîrf, ceva mai veche, degajînd din acest univers niște valori sau culori proprii, pe care „ceilalți” nu le au, o „școală de viță” care, întinsă pe 100 hectare, e în prezent cea mai mare din România și una din cele mai mari ale continentului. Oamenii C.A.P.-ului altoiesc anual, în această „școală”, cam vreo 8 milioane de vițe, ei măresc, cu alte cuvinte, în fiecare an, cu nu mai puțin de 1000 de hectare patrimoniul viticol al țării. Și asta fără investiții de miliarde, fără sere gigantice, ci, pur și simplu, adăpostind țazile cu mlădite tinere, în sezonul rece, la ei acasă. Vreo

200 de familii de C.A.P.-iști au eliberat, în acest scop, cite o cameră din gospodăriile proprii. Veniturile sînt impresionante. Zeci de familii cîștigă, anual, cite 35 000—40 000 lei. O astfel de familie, cea a cooperativului Constantin Olaru, a cîștigat anul trecut 51 534 lei. Dacă vom mai adăuga că zeci de femei ale Niculițelului lucrează și la atelierele de artizanat ale satului (sînt două, unul de covoare și unul de împletituri din papură), luîndu-și de lucru și acasă, pentru orele de răgaz de după muncile cîmpului, vom înțelege o dată mai mult că aici, la Niculițel, hărnicia, ca și știința de a valorifica tot ceea ce poate constitui o valoare, o sursă de avuție pentru obște și pentru om, sînt o obișnuință diurnă, sînt de fapt însăși viața satului, tezaurizînd un sentiment obștesc și unul intim în același timp, legate cu o legătură de nedesfăcut.

Oameni harnici, teferi, robusți, dedați cu truda, dedați cu greul, avînd față de greu un sentiment bărbătesc, sentimentul acela mîndru al luptătorului în fața luptei, al luptătorului care își simte, îi place să-și simtă puterea. Ei supun natura și timpul de cînd se știu, ei ară, de multe și necurmte veacuri, spinarea Valului lui Traian, care trece chiar prin hotarul satului, scufundîndu-l anual în pămînt, dar ridicîndu-l la zi prin inflorescența recoltelor, deci a vieții. Ei culeg griu, porumb, struguri și miere dintr-un pămînt în care urmele omului sînt atît de vechi încît îi se pare că pietrăciile lui, ale acestui pămînt, ale acestor dealuri și munți, s-au cristalizat din depozite de oseminte umane, că istoria și geologia au convenit, aici, să-și împrumute reciproc materialele, pînă la substituie. Din piatră crudă s-au construit monumente care s-au risipit devenînd piatră crudă pentru alte monumente, încorporînd calciul unor generații care au construit, s-au risipit, reconstruindu-se mereu. Tot aici, la Niculițel, în 1972, s-a descoperit mormîntul-criptă a patru martiri din epoca persecuției lui Dioclețian, probabil din anul 304, în preajma căruia a existat și un lăcaș mănăstiresc, tot aici, la Niculițel, s-a descoperit și o vilă romană, edificiu frumos și măret al unor timpuri a căror memorie se păstrează vie. Măsurile mari de azi își găsesc deci, în capătul vechi al vremii, niște măsuri mari, ceea ce înseamnă că de fapt continuăm.

Ceea ce înseamnă, zic oamenii locului, că lucrăm la fel, după legile altor epoci, cu instrumentele altor epoci, zîdînd mai departe un loc, o vatră, o țară, un perimetru spiritual ce stă sub semnul continuității istorice și se înscrie în durată.

ILIE PURCARU ■

Supliciiul lui Doja

Peste ceruri bate iarna cu zăvoare de sineală,
Cite lacrimi prin lumină lasă steaua care cade,
Și aspida-și duce crucea la un loc mai de fereală
Unde moare Domnul Doja, unde Domnul Doja șade.

Și aspida-și bea cămașa și surtucl de sfială
Peste care trece iarba legănată ca un taur ;
Domnul Doja ars de viu în tăcerea lui regală,
Domnul Doja crai de sînge peste tronul lui de abur.

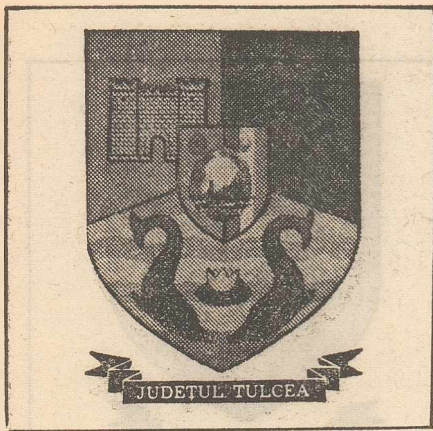
Și sleiți se picur aștri și bătuți tare de vînt,
Domnul Doja, rege încă peste tronul lui de fum
Și-ar mai netezi osînda cu răsura prin cuvînt,
Domnul Doja rege tînăr în palatul lui de scrum.

Rup călăii de pe oase camea lui de răscurat,
Și de se aud suspine la suspine o aruncă,
Fiindcă Domnul luat cu moartea, să le strige a uitat ;
Carnea lui pusă pe flintă, carnea lui de rege încă...

Și de se aud suspine la suspine-i lepădat,
De-ar fura în grabă plînsul la vreo stea din Bouar
Trupul lui curat ca iarba și ca iarba dumicat,
Domnul Doja rege tînăr în palatul lui de var.

Și miroase-a umbră arsă și-a făină caldă-n cer,
Os de frig în zăua vremii clatină moartea pe drum ;
Domnul Doja lemn de flintă și sămîntă de oier,
Domnul Doja, rege încă peste tronul lui de fum.

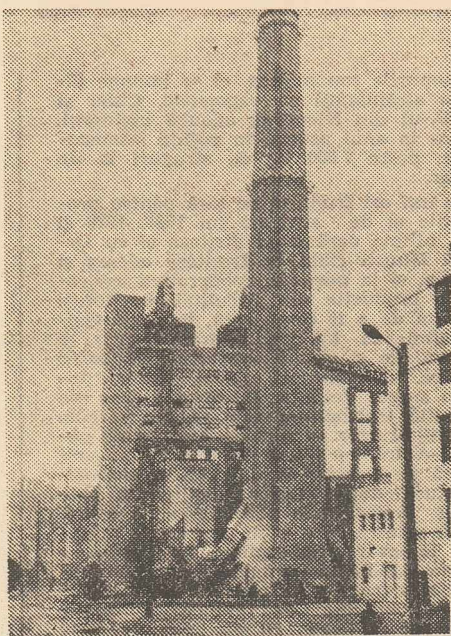
VALERIU ARMEANU ■

Pământ deopotrivă al soarelui și al viscoalelor, Tulcea renaște prin oamenii săi aspri

**Contrapunct industrial:
Descoperindu-i pe cei care
schimbă identitatea bauxitei,
făcând-o să se numească
alumină**

Amplasarea combinatului, cunoscut curent sub denumirea de „alumină”, la Tulcea a rezolvat nu numai o problemă economică importantă pentru țară, nu numai o altă esențială pentru echilibrarea judicioasă a forței economice a tuturor regiunilor, dar și una socială, poate la fel de importantă pentru județ: absorbirea de către industrie a unor mase de tineri al căror viitor părea, cu câțiva ani în urmă, precar în ceea ce privește posibilitățile de plasare în producție pe plajurile natale. Și încă a unor tineri care aveau, în buzunar, diploma de bacalaureat. Dintr-o sută de cadre, 70 au terminat liceul. Ce înseamnă aceasta pentru producție? Să ascultăm părerea inginerului Mircea Șteu, directorul combinatului: „Un mare avantaj. Tinerii aceștia au devenit muncitori și operatori foarte buni, care înțeleg, în mod complex, atât procesele tehnologice, cât și problemele producției în sine, cu toate implicațiile lor economice, chiar la ansamblul economiei naționale, cât și problemele organizării muncii. Ei s-au dovedit oameni cu inițiativă, tocmai din cauzele arătate. Voi da un exemplu, unul singur și de dată recentă: operatorul Dumitru Neagu, de la secția leșiere, din comuna Nufărul, satul Malcoți, vecin Tulcei, era de serviciu noaptea. I s-a anunțat că la o instalație a apărut un por. Un simplu por care, la temperaturile și presiunile la care lucrăm, putea să devină, până dimineața, o fisură și așa mai departe, dându-ne mari dureri de cap. „Regulamentul”, el trebuia să-și anunțe șeful coordonator, pe inginerul Ion Ocheșel, trimițând un om în oraș să-l aducă de-acasă spre a lua măsurile de cuviință. „Încălcând” această prevedere, Neagu, care știa exact despre ce este vorba și de asemenea la ce consecințe putea duce orice întârziere, s-a „substituit” inginerului, a luat măsuri de convocare urgentă a citorva meseriași necesari în astfel de situații (sudor, lăcătuș, mecanic), a dispus scoaterea de sub presiune a instalației respective, astfel ca echipa să poată interveni, fără primejdii, și a redat-o, în timp record, producției normale. Dimineața aveam să aflăm totul și, verificând minuțios, să ajungem la concluzia că totul fusese bine gândit și

executat. Aceasta se cheamă „calitatea muncii”.

Urcăm, împreună cu inginerul Ion Ocheșel, în cabina de comandă a secției leșiere, pentru a-l cunoaște pe Dumitru Neagu. Îl vedem în plină activitate, cu privirile ațintite pe cadranele aparatelor de la pupitrul și pe cele alinate pe perețele din fața sa, ridicând din când în când receptorul unuia din cele două telefoane sau pe al celuilalt, primind informații și răspunzând scurt, telegrafic. Dumitru Neagu nu poate conversa cu cineva din afară decât tot scurt și fără a-l privi. Aflăm că lucrează la alumină din 1971, încă de la pornire, cum zice, după ce-și terminase liceul și-și satisfăcuse serviciul militar. A urmat și o școală postliceală pentru a deveni metalurgist, deoarece absolvise liceul teoretic, vrind să devină profesor de științe naturale. A picat la examen, dar nu-i mai pare rău acum. Dacă n-a fost să fie profesor, va fi inginer sau măcar sub-inginer. „Institutul va lua ființă, la Tulcea, chiar la anul. El va merge însă la seral. Nu vrea să renunțe la slujbă. Are deja categoria a IV-a și câștigă lunar în medie 2.200 de lei, dar mai poate urca cu încă 600-700 de lei, cum poate urma și școala de maștri. Speră să aleagă cea mai bună variantă.

În sala de comandă își face apariția un alt tânăr brun, îmbrăcat de oras. Pe fața-i bine rasă, mustața neagră apare puternic marcată și-i dă un aer strângăresc. Este maestrul mecanic Ion Negrișan, care lucrează în schimbul de noapte și-și făcuse obișnuita toaletă în întreprindere. Zimbețului nu-i incremeneste, acrit pe buze, când inginerul Ocheșel îl roagă să mai rămână în fabrică și să se schimbe, deci, în tinuta de lucru, pentru a

ajuta la rezolvarea unei „opriri neplanificate”. Dimpotrivă. Negrișan zimbește mai larg, cu toată gura și zice: „Dacă-i neplanificată, cu plăcere”. La vestiar, câteva cuvinte schimbate îi întregesc portretul: născut la Pecineaga, în județul Tulcea (accentuează acest amănunt), 29 de ani, într-o casă de țaran agricultor, cu patru băieți și o fată, acum totți cu meserii bune — croitor, revizor contabil, mecanic, asistent la un cămin de copii...

— Când ești de noapte și te orinde schimbul de zi ametești...
— Obosit?

— Nu despre asta-i vorba! Dar la noi baza e schimbul I, în II și III, noaptea, trebuie să umbli bine ca să-i găsești pe oameni, atât de puțin sintem. Nici 200! La lumina zilei, cam 1.800.

Explicația ne-o oferă inginerul Ion Ocheșel în biroul său, după ce a dat dispozițiile necesare executării „opririi neplanificate” cauzate de ruperea unei garnituri, la bara de abur, din cauza căreia un șuierat strident și o filfiire de abur ca o aripă de pasăre rănită anunță avaria și face imposibilă conversația dincolo de zidurile clădirii.

— Procesul producției este continuu și de aceea ne rezolvăm problemele ziua. După masă și noaptea, cele două schimburi trebuie să supravegheze doar funcționarea instalațiilor. De aceea și în privința organizării producției am făcut în așa fel ca tot ce înseamnă reparații, opriri ale instalațiilor, măsuri de profilaxie, obișnuite și speciale, să se execute pe lumină de zi și în cea de-a treia decadă a fiecărei luni. Explicația e simplă: în primele două decade realizăm producția, în cea de-a treia reparăm, curățăm, verificăm. Procesul tipic producției noastre ne-a învățat cum să procedăm. În consecință, planul anual a fost îndeplinit de la 2 decembrie la producția fizică de alumină. Oamenii pe care i-ați cunoscut, dar și alții ca Vasile Cismaru, Traian Stoian, Abdul Aidar, Ion Arsene și mulți încă sint excelenți, din toate punctele de vedere. Asa se întâmplă când se cerne bine sîta, rămîne ce-i mai bun. Căci pe la noi s-au perindat foarte mulți dar n-au rămas decât cei realmente valoroși. Cu ei am redresat alumina, care nu mergea deloc cum trebuie, după cum stăte toată lumea, dar acum stăm în față.

— Despre dv. nu mi-ați spus o vorbă...

— Multe nici n-am. Sint unul dintre cei mai bătrîni, 33 de ani. Venit aici de la Birlad, de la fabrica de rulmenți, în '71.

— Moldovean?

— Nu, tulcean, din Făgărașul Nou, de lângă Topolog. Soția-i din Birlad. Adică „a fost”. Din inginer mecanic m-am reprofilat devenind metalurgist. Am tras, cum se spune, spre casă. Când terminasem facultatea n-aveam de ales. Tulcea era sinonimă cu delta...

Ce-l poate face fericit pe un director? Întrebare cu o sută de răspunsuri posibile. Cel puțin. Numai că dacă i se pune inginerului Mircea Șteu, replica justă este numai una și, poate, nu cea mai așteptată: felul în care au crescut oamenii în combinatul pe care-l conduce.

— Tovarășe dragă, dumneata nu știi ce-a fost aici, nu te supăra... Veneam de la Baia Mare, de la „I Mai”, o cunoștii, nu? Știam și justificarea teoretică și pe cea practică a acestei investiții și rațiunile amplasării ei la Tulcea. Dar Tulcea n-o cunoșteam. Și nici pe oamenii locului. De unde să-i iei pe acești oameni? De pe Dunăre? De prin bălți? Că nu era să mutăm aici toată Oradea, Cluj-Napoca ori Ploieștiul. Ei bine, tulcenii m-au innebunit, nu alta. Au talent pentru industrie, frate, mă-nțelegi? Dacă mă-nțelegi ai să-mi dai dreptate că le-am acordat încredere, că am pornit la treabă cu copii. Și am izbutit, trecînd uneori chiar peste ce spune la carte, adică le-am dat sarcini mai grele. Dar de alumină era nevoie. Tinerii mi s-au părut, și nu că mi s-au părut, dar au și fost chiar ambițioși, capabili și au devenit acum de neînlocuit. S-au înhamat la treabă, acoperînd munci pentru care nu sint plătiți, din cauza stagiaturii, dar nici nu pretînd așa ceva. Din entuziasm, din dragoste pentru muncă, meserie, oraș. Mai ales tulcenii. Îndrăznesc să afirm că în trecut cînd nu îndeplineam planul vina nu era a colectivului nostru, cel puțin nu exclusiv. În 1976, în prima decadă a anului, am dat 44 la sută din producție în loc de 33 la sută. La alumină calcinată, peste 15.000 tone dincolo de plan, producția marfă a fost de 105 la sută, restul producției fizice de 109,5 la sută, valoarea producției globale de 109,7 la sută. Alte cifre nu-ți mai dau. Cu cine crezi că le-am făcut? Cu tinerii!

MANOLE CĂRȚAN ■

Maliucul, un vis de ianuarie

Ați fost vreodată la Maliuc? Eu am fost. Au fost de curînd și colegii mei care au redactat aceste pagini închinată județului Tulcea. Din motive independente de voința mea, n-am putut să-i însoțesc, deși așa fi dorit foarte mult. De ce? Pentru că delta este locul de țară pe care-l iubesc mai mult ca oricare altul, deși nu sint de-al ei, puțîndu-mă considera doar un fiu adoptiv. De ce iubesc delta? Pentru că este un paradis. Un paradis care nu rămîne numai în inchipuire, ci îl vezi, îl auzi, îl simți, îl atingi cu mina.

După ce am admirat Tagul la Lisabona, Rinul, Tibrul, Sena, Elba, riul Guaiba la Porto Alegre, pot să spun că frumusețea Dunării în ultimele ei ceasuri românești, ca și splendoarea locurilor pe care le udă prin zeci de artere cu apă care compun, parcă, la scara gigant, un sistem de vase de singe ale inimii, nu au egal, aceste frumuseți, compuse din apă, uscat și cer, cu nimic în lume. Merg de 15 ani în deltă și am avut ocazia, vară de vară, să ascult străini, cetățeni din Franța, R. F. Germania, Olanda, Austria etc. mărturisind că pentru ei Delta Dunării este cel mai frumos tablou viu de pe glob. Nu erau complimente de circumstanță, mulți dintre ei spunîndu-mi că revin în aceste locuri pentru a 3-a, a 5-a sau chiar a 7-a oară, promițîndu-și să mai revină de cite ori au posibilitatea. Pe majoritatea acestor străini i-am întîlnit la Maliuc, escală-reper pe oricare din traseele turistice ale deltei.

Ce are deosebit Maliucul? Ceva cu totul și cu totul deosebit față de restul deltei nu are. Are însă o legendă adevărată, o legendă care spune că acum peste 20 de ani, aici, în locurile acestea, era o salbă de japse pline de pește, pește care domnea ca un adevărat stăpîn al naturii un vestit moș, pe numele său Maliuc, rege neincoronat al borșului pescăresc din întreaga deltă, mult apreciat de numeroșii drumeți care opșteau la cazanul său. A murit moșul, dar cei care l-au cunoscut și l-au iubit au botezat așezarea cu numele Maliuc. Între timp, Maliucul s-a infiripat an de an, cu o secție a institutului de cercetări stuficoale, cu 2-3 microunități industriale, cu un complex hotelier și cu un flux de vizitatori, pe sezon, de aproximativ 50.000 de oameni.

Ce găsec oamenii aceștia la Maliuc?

Găsec nuferi, găsec un răsărit de soare ca-n basme pe Gorgova sau pe Mățița, găsec un foc de tabără și mai găsec locuri de pescuit care au intrat și ele în legenda orală. Știuci la locul numit „la ghetărie”, caruși de peste un kilogram în canalele care duc la alt loc vestit, „la dop”, unde se prind somni mai ales la coropișniță, și șalăi „ce n-a văzut Bucureștiul” la mila 21, acolo unde fără nailon de 0,50 mm „fiara” îți fură nu numai baboii viu din cirilg, ci, dacă nu ești atent, și undița cu băț cu tot, lăsîndu-te să vorbești singur la Dunăre...

Adăugați la aceste date trei nume, pricepuți responsabili ai complexului turistic Nicolae Iliescu și Alexandru Pîrșcă — excelenți „pescari teoreticieni” și gazde cum îi-e drag să întîlnești — și primarul Ioan Călin, gospodar care visează un Maliuc întesat cu campinguri, soluție comercială fără îndoială avantajoasă, dar care ar transforma valea Sulinei într-o variantă dunăreană a Văii Prahovei sub raportul aglomerației și al subjugării naturii în ceea ce nu este de dorit.

Pînă să vă convingeți de adevărul acestor rînduri, credeți măcar că autorul lor este unul dintre aceia care acum, în aceste nopți de ianuarie, se visează uneori „la ghetărie”, sau „la dop”, sau la mila 21...

MARIUS POPESCU ■

Pescuitul la zi

Zilnic, un fel de ureche cosmică adună aici, la Comandamentul floetei noastre de pescuit oceanic din Tulcea, vești despre realizările unor temerari bărbați care pescuiesc pe mările și oceanele mapamondului. Joi, 16 decembrie 1976.

— în zona de pescuit Vest Africa se aflau navele „Mures”, „Lalomita”, „Moldoveanu”, „Clăbucet”, „Bistrița”, „Mindra”, „Tirnavă” și „Trotus”;

— în zona de pescuit Sud Irlanda se afla echipajul navei „Dorna”;

— în zona de pescuit Walvis-Bay se afla nava „Harghita”;

— în marea către zona de pescuit Walvis-Bay se aflau navele „Caraiman”, „Putna” și „Ceahlăul”; către Capetown — nava „Sinoc”, și către țară — navele „Semenic”, „Delta Dunării” și colectorul frigorific „Polar 4”;

— la transbordare se aflau navele „Jiu”, „Neajlov” și „Polar 3”;

— în portul Las Palmas, pentru reparații, se afla nava „Constanța”, în portul Tulcea, pentru descărcat, se afla „Polar 1”, iar în portul Su-

lina, tot pentru descărcat, se afla nava „Negoiu”.

— În iunie, anul trecut, la Agadir, comandantul Ion Angelescu a preluat comanda navei „Inău” și a primit dispoziție să plece în zona de pescuit Vest Africa. Timp de două săptămîni au pescuit în Vest Africa, apoi au primit o comandă care îi îndrepta către o altă zonă, Walvis-Bay, unde mai pescuiau alte șase nave românești. Șansele erau pentru fiecare navă la fel, adică egale. Timp de 45 de zile, atît între echipajele navelor românești cît și între echipajele navelor românești și ale navelor străine s-a desfășurat o pasionantă întrecere a vinătorii. Cîștigător a ieșit echipajul de marinari și pescari de pe nava românească „Inău”, compus din 85 de oameni și condus de comandantul Ion Angelescu: în cele 45 de zile, oamenii de pe „Inău” au pescuit 2000 de tone de peste mare, mai mult decît toate navele țării care au pescuit acolo. Timp de două luni, ei au fost campioni neîntrecuți ai Walvis-Bay-ului. Se pomeneste aici de șeful mecanic Leonida Ferendino, de ofițerii mecanici Aurel Slipenchi și Adrian Sirbu, de maestrul traulerist Efrim Tertșeu, unul dintre cei mai pricepuți pescari, de mulți alții.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

al frumuseții calme și al viiturilor, și mândri, neliniștiți și tandri

Delta Dunării ar putea deveni un adevărat parc național

Ne-am obișnuit să auzim, și s-o spunem chiar, că Delta Dunării este „o minune a naturii”. Afirmatia conține un adevăr indiscutabil, dincolo de care regimurile burgheze și-au camuflat nepăsarea și incapacitățile. Dar, indiferent de antiteza trecut-prezent, care rămâne o sursă suculentă de investigații și discuții, ni se pare că Delta Dunării este, îndată după „o minune a naturii”, un loc de muncă și anume un loc specific, cu o influență decisivă asupra unui întreg județ, din a cărui suprafață ocupă o treime. Pământ și apă, apă și pământ, într-o alternanță neașteptată, originală până la unicitate, cu un univers tipic, care i-a fundamentat notorietatea națională și mondială. Este, totodată, zona cu densitatea umană cea mai redusă din întreaga țară de unde, poate, și umbra de mister care o învăluie ca într-o ceață de presupuneri și spaima, imprimind celor care n-o cunosc prea bine sentimentul depărtării și al izolării, fără de sfârșit, mai cu seamă acum, în iarnă, când circulația turistică pare înghețată de ger, iar cea necesară existenței oamenilor se estompează în generoasele spații lichide, în care până și cerul se topește.

Delta prezintă, și din punct de vedere demografic, o particularitate: media de vîrstă a locuitorilor săi este foarte ridicată. Aceasta înseamnă mult. Vom opta pentru ideea stabilității îndelungate a unor oameni, explicată, mai cu seamă, după opinia noastră, prin profesiile tradiționale: pescuitul, navigația, creșterea animalelor, agricultura. Enumerate, unicitățile deltei pot constitui o lungă listă, din care am ales una singură tocmai pentru că ni se pare cea mai strîns legată de existența oamenilor, din această zonă: centrala denumită, firește, „Delta Dunării” care și ea este unică, la nivelul întregii țări, în sensul că nu funcționează „pe profil”, ci „teritorial”, avînd drept preocupare coordonarea și valorificarea tuturor resurselor naturale și umane ale zonei.

Cornel Dascălu conduce, de la înființarea, adică de la 1 mai 1970, centrala, care înlocuia, sub o formă mult amplificată, fostul Trus de amenajări și valorificare a stufului (TAVS), al cărui director fusese de-a lungul multor ani.

— Ne-ați prins într-un moment de declin. După ce 11 luni de zile ne-am îndepărtat și depășit sarcinile planificate cu 15 procente, acum înregistrăm o scădere... — Explicabilă?

— Desigur, ceea ce însă, din păcate, nu poate schimba situația. Înghețul prematur, cețurile, dese și frecvente, îi împiedică pe pescari în activitatea lor, întîrzie sosirea convoaielor, față de programul lor obișnuit. Avantajul pe care-l poate reprezenta înghețul pentru exploatarea stufului este minor, față de dezavantajele privind principală preocupare a centralei și anume pescuitul. Din cele câteva mii de oameni, majoritatea sînt angrenați în pescuit, peste 1 000 în navigație. Dacă comentăm cele 10—12 procente, pe care delta le reprezintă în ansamblul economiei județului, trebuie să spunem că tot peștele se înscrie pe primul loc. Dealtfel, în prezent, centrala noastră a devenit o producătoare de materii prime pentru alte sectoare economice: prelucrarea peștelui, a stufului și a altor bunuri se face la Galați, Brăila, București. Din păcate, după părerea mea, deoarece, dacă ar fi să vorbim numai despre lemn, spre exemplu, prelucrarea lui, pe plan local, ar constitui un important sector de activitate pentru numeroși cetățeni ai județului și ai deltei și, prin urmare, împiedicarea migrației care este, la această oră, un fenomen negativ al zonei de la gurile Dunării. Noi plantăm între 500 și 600 de hectare de păduri în fiecare an, care se adaugă celor 20 000 de hectare deja împădurite.

— Dintre principalele activități ale centralei care vi se par cele cu pondere mai mare?

— Amenajările piscicole. Tîn seama de cele 35 000 de hectare pregătite în acest scop pînă acum de cele 5 000 de pepiniere pentru pește, de cei 1 000 de km de canale pentru stuf, dar care își au importanța lor și pentru pescuit, apoi lucrările de

aducțiune a apei, stațiile de pompare și de altele.

— Cum influențează Delta Dunării, direct, viața orașului și pe cea a județului, în ultimă analiză?

— Lăsînd la o parte aspectul economic, alimentar în special, care derivă din pescuit, agricultură și zootehnie, cred că delta a făcut posibilă înscrierea Tulcei în circuitul turistic internațional. Aceasta a însemnat, de pildă, construirea unui aeroport modern, a unor spații hoteliere, în oraș și în deltă, racordarea orașului la traficul maritim mondial, deplasarea către Tulcea a interesului unor cercetători renumiți care au devenit musafiri obișnuiți ai zonei și ai unor instituții consacrate studiului florei și faunei.

— În viitor vedeți Tulcea dezvoltîndu-se condiționat de existența deltei?

— În mult mai mică măsură. Ceea ce am spus s-a referit la începuturi. Viitorul va impune Tulcea prin industria sa.

— Ce vi se pare mai greu în deltă: să muncești sau să trăiești?

— Să muncești, pentru că să trăiești. Cred că nu exagerez comparînd efortul muncii din deltă cu cel al celor mai dificile profesii, chiar cu cea de miner. Viața se duce pe apă, vara sau iarna, în conflict direct cu natura, care nu este prea îndurătoare, chiar dacă s-au realizat, în ultimii ani, diguri de apărare împotriva inundațiilor, platforme pe care oamenii să se poată retrage în situații limită, chiar cu principalele lor bunuri materiale, supraînălțări de terenuri, strămutări de locuințe. Oamenii sînt foarte legați de locul pe care s-au născut.

— Corespunde centrala scopurilor pentru care a fost creată?

— Cel puțin dintr-un punct de vedere, acela al anihilării animozităților care se creau între numeroasele instituții interesate, în diversele sectoare productive. Și al mai judicioasei folosiri a dotărilor, mai cu seamă a mijloacelor de circulație. Și în prezent, cred eu, accesul în deltă este exagerat de mare, insuficient controlat, în special în zonele de cuibărit și pescuit. Dacă s-ar face o inventariere a instituțiilor, mici și mari, care posedă ambarcații, de tot felul, în deltă, care au reprezentanți permanenți aici, lista ar deveni foarte lungă... Cred în necesitatea unei mai stricte dirijări a circulației pe apele deltei. Cu referire la turiști: cei înregistrați sînt cam 30 000 pe an. În realitate, numărul lor este, cel puțin, dublu. Un parc național, cel puțin pe o anumită suprafață, se impune din ce în ce mai mult.

— În ce sens funcționează relația deltei-Tulcea?

— Numai în acest sens, unic, ceea ce poate duce, în viitorii ani, la depopulare și chiar la dispariția unor așezări mai izolate, în special a celor care mai stau încă sub semnul monoprofesional. Consider necesară o diversificare a utilităților, pe bazele unor mici industrii locale, care să fixeze populația.

EMIL LEONARD ■

8 000 tone într-un marș unic în istoria navigației mondiale

La Sulina am ajuns noaptea. Se culcaseră și pescarii, iar undeva, în aval, marea se auzea mugind. Cu Benone Barbu, șeful corpului de pilotaj al Întreprinderii asociației fluviale a Dunării de jos Galați, am luat legătura prin radio: „trecem din mare, prin bara Sulina, mi-a comunicat; într-un sfert de oră nava e ancorată la chei. Vă rog să mă așteptați”. 60 de piloți de Dunăre maritimă așteaptă de rînd și zilnic fiecare navă românească sau străină să o conducă pe fluviu, spre porturile Tulcea, Galați sau Brăila, unde se desfășoară o vie activitate portuară. Dintre toate porturile, în afară de Constanța, Sulina este cap-compas al tuturor navelor care vin în România. Benone Barbu este șeful acestor asi ai Dunării maritime, care din clipa în care au trecut la comanda navei nu au voie să greșească. Am venit să-i cunosc, pentru că de curînd la Sulina s-a petrecut un fapt unic în istoria de pînă acum a navigației pe Dunăre și despre care o să aflăm pe parcursul acestui reportaj.

Vasul Abdi Kotonoglu, un cargonu de mare tonaj sub pavilion turc, este adus ca o plută la mal și imobilizat în parime, după comenzile date în limba turcă de Benone Barbu.

Benone Barbu are 46 de ani și locuiește cu soția și cei patru copii la Sulina. Cînd mecanicul „Pilotinei” pornește motoarele, cei de acasă, ai lui, le aud. Stă la Sulina, „pentru că tot pulsul activității noastre este aici”. Sulina este Poarta de Apă a României și a celorlalte state riverane la Dunăre. Este orașul stea polară către care navighează toate navele care intră pe Dunăre. În timpul lui Ștefan cel Mare, corăbiile cu pinze intrau și ieșeau pe aceeași poartă pe care ies și intră și acum. Iar Benone Barbu este unul dintre urmașii oamenilor acestui domnitor. Nu în sens metaforic, ci cit se poate de concret, de adevărat.

Barbu este răzes de-al lui Ștefan, din Puiești Bacăului, adică ai Moldovei. „Părintii și surorile trăiesc acolo și eu merg la ei în fiecare an”. Prima „imbarcare”, Benone a făcut-o la 10 ani. Învățătorul său, Gheorghe Vișan, care trăiește, spăla cîneșă topită într-o ripă. Avea o albă mare, Benone i-a luat-o, s-a suit în ea, a început să vîslească, așa, din instinct, cu miinile și s-a tot dus pe apă. Soția învățătorului, doamna Lucreția, trăiește și dînsa, i-a prezis viitorul de pe atunci: „uite, dracul ăsta o să ajungă căpitan de vapor”. Răzesul a ajuns mai mult decît căpitan; a ajuns șef pilot, șeful așilor de la Poarta de Apă a Dunării românești. Și vrea să lase urmași: fiul cel

mare, Vicențiu, e șef de echipaj (noster) pe remorcherul „Negoiu”. Al doilea dorește tot comandant să se facă.

— Care a fost cel mai greu pilotaj?

— Scoaterea platformei de foraj marin „Gloria” din portul Galați și pilotarea ei pînă la Constanța ne-au dat cele mai mari emoții. La 22 mai 1976, însoțit de alți sante piloți cu o bogată experiență — Ion Cocos, Vasile Dumitriu, Constantin Nițu, Anghel Filon, Petre Gheorghe, Iulius Frimu și Miron Lebedov — am urcat la comandă și am pornit marșul spre mare. Un marș unic în istoria navigației mondiale, pentru că scoaterea pe un fluviu a unei astfel de instalații gigant nu mai avusese loc. Lungă de 270 metri, de 42 lăți, înaltă de 62 metri și cu un pescaj de 6,3 metri, ne-a pus desule probleme. 8 000 de tone pluteau pe Dunăre ca o plută.

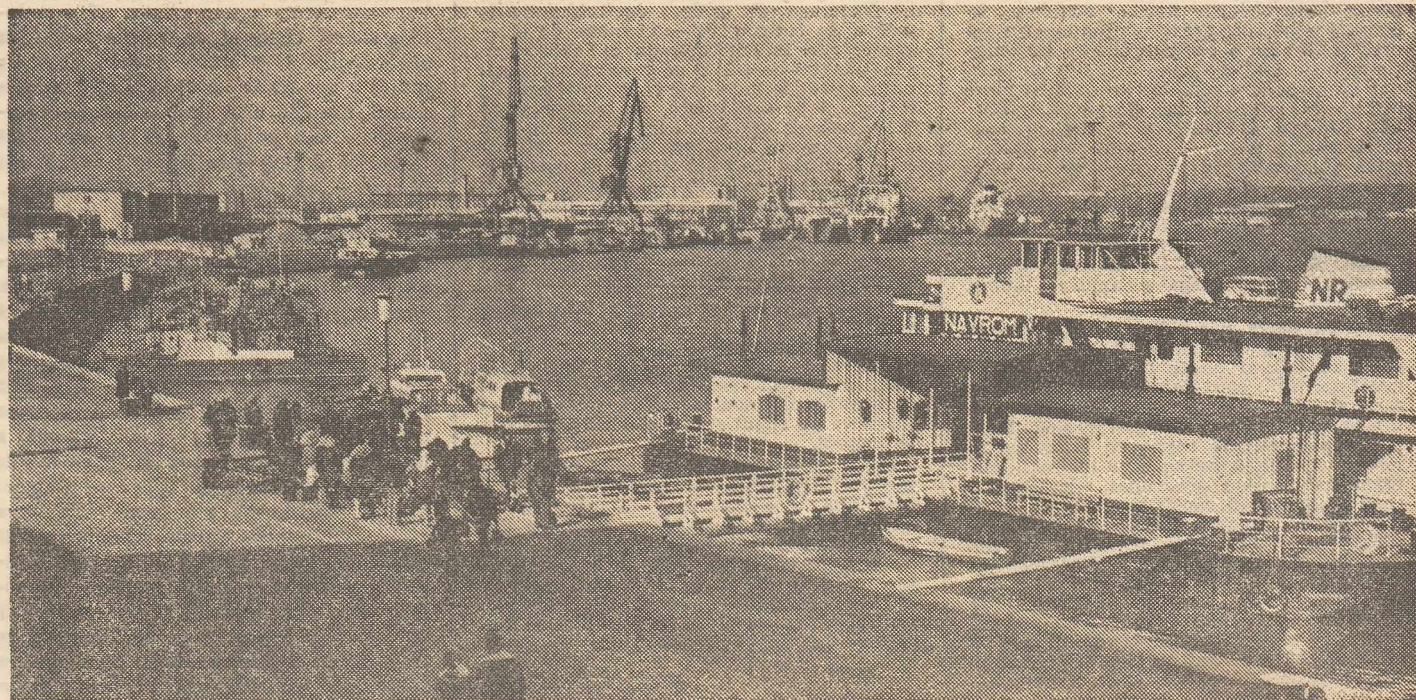
— De unde știți că a fost o premieră mondială?

— Am cerut Inspectoratului de navigație civilă din București să ne procure, pentru orientare, un document din marimele altor state, care să detină o astfel de experiență. Ne-au tot aminat pînă am ajuns cu platforma la gura canalului Sulina. Atunci, inspectorul șef al navigației civile, Raimond Stănescu, ne-a spus: „băieți, pînă acum n-a existat o astfel de experiență. De azi înainte, pentru pilotarea unei platforme de foraj maritim pe un fluviu există experiența noastră, a piloților români, și o veți putea să o împărtășiți și altora”. Așa ne-a spus, și noi, se înțelege, ne-am bucurat, dar eram topiti de emoție.

Faptul care m-a chemat acum la Sulina este tot fără precedent: era 21 noiembrie 1976. Nava „Borag”, sub pavilion francez, lungă de 205 metri, lăți de 27 metri și cu o capacitate de 36 000 tdw, aștepta de șase ore în raza canalului Sulina. Era cel mai mare vas maritim care pătrundea vreodată pe canalul Sulina. Vasul venea din Marea Adriatică, făcea o escală la Sulina să încerce niste sleepuri, și pleca în Kuwait. Am urcat pe punte cu Valeriu Teodorescu și Anghel Filon. Am luat legătura cu comandantul, am aflat totul despre sistemul de guvernare al navei și am comandat „pe drum înainte”. După cîteva ore eram în port. Mai greu a fost după 15 zile, la ieșirea din canal. Vasul era cu 45 de metri mai lung decît lățimea canalului și nu puteam deci să-l întoarcem. Am hotărît atunci să-l pilotăm cu pupa înainte, adică navigam cu spatele. Comandantul, întreg echipajul, erau neîncercători în reușita noastră. Este drept că încărcat vasul arăta ca un portavion și nu ne-a fost ușor. Am reușit însă.

Cînd „Borag” a ajuns în mare, directorul companiei, Jean-Paul Reneuve, a expedit următoarea scrisoare pe adresa A.F.D.J.-ului: „Pentru cel mai bun pilot din lume, mii de mulțumiri!” Și a semnat, pe o hîrtie cu următorul antet: Colombia, Star Shipping Corporation Incorporated Panama-City. Și credem noi că acest comandant director o fi cunoscut sau o fi văzut cîteva mii de piloți, prin toate mările și oceanele lumii pe care a colindat.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Intre clasic și baroc (X)

Bruegel Prăbușirea lui Icar

3.

Călătoream odată cu avionul chiar deasupra patriei lui Bruegel. Păstrez și acum printre hirtile mele ce mi-am însemnat atunci: „Trebuie să-mi înving senzația de teamă de câte ori, nimerind într-un nor, avionul se zvrcolește ca și cum s-ar fi atins de ceva gelatinos. De unde se vede, totuși, că de atașaj pământului rămânem, oricât lăcăr am inventa. În momentele de panică n-avem instinctele păsărilor. Ne putem construi aripi, dar sufletele ne vor aparține totdeauna acelei pămînt pe care-l văd jos, acoperit de zăpadă și punctat de păduri însingurate”. Acum, omul care ară în tabloul lui Bruegel mă face să gîndesc aproape la fel. Și spun „aproape”, deoarece pictorul n-a vrut, probabil, să aleagă aici între pămînt și aripă. Tot ce a urmărit el a fost să alăture pămîntul și aripa pentru a arăta că ele există împreună în același suflet. Omul care ară și păstorul care privește cerul sînt alături nu pentru a se contesta unul pe altul și nici măcar pentru a se completa în sensul obișnuit, ci pentru a da fiecare, celuilalt, un înțeles lipsit de amărăciune. Anteu și Icar trăiesc în aceeași lume și, iată, ei sînt cele două fețe ale inimii noastre. Bruegel nu ezită și nici nu renunță la unul dintre ei, oricît de greu, dacă n-avem înțelesul, s-ar părea că e pentru un artist să fie în același timp de partea certitudinilor și a iluziilor. Nu, el îi iubește în același moment și cu aceeași ardor pe Anteu și pe Icar, copacii și păsările din pinzele sale stau măturie, și nu înțelege de ce a iubi ar trebui să însemne a renunța, de ce fidelitatea ar trebui să intre în conflict cu iluziile. Iată-i pe Don Quijote și pe Ulise conciliați, aduși de partea aceeași inimii. Iată că în loc să înalțe o lance ca Atena, un om privește un zbor. Și în loc să strîngă în mînă un scut, un altul, în apropiere, strînge mina pe lemnul plugului. Curajul nu se teme să înfrunte sacrificiul, să topească lancea în incendiul soarelui, iar prudența nu se teme să refuze înfringerea lăncii. Intre clasic și baroc, acești doi oameni din tabloul lui Bruegel spun tot ceea ce nu cutează să spună Atena pentru a nu risca să strice echilibrul calmului ei.

Și dacă e ceva de ales aici, Bruegel ne lasă să alegem singuri. Nu însă între Icar și Anteu; ei nu sînt decît polii unui echilibru în care nu mai există învingători și învinși. A iubi pămîntul înseamnă pentru Anteu a nu se resemna. Prima victorie asupra timpului a fost aceea cînd omul a transformat timpul în istorie; și, fără îndoială, tocmai aceasta face omul care ară; el creează o istorie care va reține și numele celui prăbușit.

Căci Anteu nu-l contrazice pe Icar, ci indiferența, incapacitatea de a iubi. În consecință, el nu ne propune să privim spre cer, ci înăuntrul nostru. Și ceea ce trebuie evitat, nu este aripa, ci trista cale a imponderabilității. Uite, zice el, aici este mormîntul mamei mele, aici este copacul care și-a înfipt rădăcinile în pămînt, aici este floarea pe care o hrănește pămîntul în toate acestea există o credință. Și în acest

caz, alegerea nu se poate face decît în numele celor care au o credință, o dragoste, și împotriva celor care au sufletul sterp; în numele celor care au ochii plini de zbor sau de miresmele pămîntului și împotriva celor care nu iubesc nimic. Iluziile nu mai sînt pedepsite și nu mai contravin dragostei. Putem iubi pămîntul, ascultînd în același timp foșnetul păsărilor. Singele lui Icar s-a prefăcut în lumină înainte de a ajunge la pămînt. Și nu mai trebuie să ne temem dacă ceva ne amintește totuși că rănile care dor sînt urmele unor aripi. Undeva aproape sînt copacii, florile, pămîntul plin de morminte și de griu, o dragoste care nu ne lasă niciodată singuri.

De ce nu ne-am imagina că aceste vorbe ni le spune chiar Bruegel? Doar, cum am văzut, el pictează păsări cum ar picta copaci. Deasupra, vibrează muzical un cer capabil să mîngie și să ucidă visuri; iar jos, se află un tărîm care aici nu promite nimic pe care apoi să-l refuze. Și cu cît în privirea păstorului se naște mai limpede o altă aripă (deoarece oamenii lui Bruegel nu vor renunța totuși la ceea ce a visat Icar), cu atît copacii din fața lui trebuie să fie mai siguri implinți în pămînt. Cu cît a fost mai dureros țipătul de moarte care a străpuns cerul, cu atît sub formele aparent incremente gilgile mai violent viața, lată un caz în care zborul are rostul să scoată în evidență ceea ce e statornic. Cerul a fost minat de o iluzie; iar această iluzie a învins indiferența pentru a ne vorbi despre gloria inimii.

Mă gîndesc la dilema pe care a lăsat-o deschisă în ultimul său tablou Jonas, eroul lui Camus, care pe pinza în întregime albă scrisese cu litere foarte mici doar un singur cuvînt, ce putea fi descifrat, dar care nimeni nu știa dacă trebuie citit solitar sau solidar. De fapt, aceasta e și toina zburătorului din tabloul lui Bruegel; și nimic nu mi se pare mai emoționant aici decît gîndul că în această pictură înțelepciunea poate fi incredințată și unei aripi, după cum fericirea nu e nevoită să renunțe la ceva lîngă arborii înfipti adînc în pămînt. Bruegel este un pictor complex tocmai pentru că ni-i arată pe Anteu și Icar solidari. El nu vrea să opună zborul pămîntului sau să despartă visul de certitudine. Simte că în felul acesta ar sărăci viața, or, el vrea să pună în pinzele sale toată măreția și iluziile lumii. Bruegel nu este un pictor ambiguu, cum am crezut la un moment dat, ci un pictor care nu vrea să jertfească nimic; un pictor care vrea să ne spună că Icar și Anteu există și că existența lor simultană le sporește justificarea. Și așa cum lanus este adevărat numai avînd ambele fețe, Bruegel este adevărat numai unînd aripa și pămîntul. De aceea el pictează în aceeași tablouri păsări și copaci.

În fond, poate că aceasta a fost dintotdeauna dilema fundamentală, a fi solitar sau solidar, și trebuie să binecuvîntăm tot ceea ce ne ajută să rezolvăm această dilemă în favoarea solidarității. Și poate că numai o inimă în stare să iubească fără rezerve e în stare să lupte eficace împotriva singurătății și s-o învingă. Cum să existe o fericire care se separă de oameni și se lipsește de dragoste? Nu mă pricep să dau alt răspuns decît unul ce refuză pustiul, fie el oricît de însorit, și declară: simt, deci exist. Acum, singurul drum care rămîne în această pinză plină de capcane și de drumuri contradictorii este unul care mă leagă de chipurile infinite ale vieții și dragostei, îndepărtîndu-mă de eroarea de a confunda liniștea și indiferența, chiar dacă astfel mă îndepărtez și de precauțiile moralei clasice. Cunoșc cel puțin gloria celor care ar putea gîndi ca Ulise: cei ce-au fost la Troia sînt plini de amintiri, dar ei au învățat că sînt lucruri care trebuie iubite fără condiții.

OCTAVIAN PALER ■

interpreti, dacă vreți, se remarcă — cu foarte mare efort! — Dan Ionescu, care însă e inginer de sunet la obirșie și lucrul acesta se simte. Povestea de dragoste, cea din film, nu cea intenționată în titlu, nu are nimic tulburător, în afara faptului că ea însăși e destul de tulburătoare. Și așa mai departe.

Încă din generic sîntem amenințați cu „trucaje”, pentru care semnează chiar o persoană în carne și oase. Care trucaje? ! Cele două, trei, pe care le poate realiza orice cineclub din țară, mai ales primind numai citeva fumigene de la Buftea, și nu lăzi întregi cum s-au consumat în acest film?

Se încearcă, apoi, o combinație actor viu-desen animat, este introdus un personaj CICI care „cîntă și dansează” încercînd să se imite maniera delicioaselor personaje animate din „Tom Degetelul”, de pildă; aici însă, în „Povestea dragostei”, rezultatul e cel puțin penibil, atît artistic cît și din punct de vedere tehnic, este inexplicabil cum lui Gopo — acestul atît de talentat animator! — i-a scăpat de sub mînă un astfel de moment ce putea dovedi un succulent comic măcar, dacă nu neapărat o logică în acțiune!

Dealtfel, întreg filmul pare realizat într-un moment de pauză, de plictiseală, de escală între două călătorii cu avionul. Ce ne facem însă, oameni buni, că astfel de subiecte, odată realizate — și indiferent cum! (mă refer la subiectele preluate din literatura noastră de aur) — nu se mai pot realiza cel puțin 20 de ani de acum înainte!

Povești-povești, dragoste-dragoste, dar după „Povestea asta a dragostei”, zău, îți cam vine să-ți muști minile!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Expoziții

Iosef Krijanovsky — pictură

Iosef Krijanovsky este un pictor care, în lucrările după model și, în general, în cele în care putem vorbi de o realitate recognoscibilă, arată o sensibilitate foarte ascuțită, ca un reflex tirziu și solitar al unei de mizanotropie a expresionismului european din deceniul patru. Imagini mai vechi transmiteau direct un soi de mîhnire din toamne reci și pluvioase. Sentimentul era acolo atît de acut încît te obliga să-l recunoști primatul. Chestiunile de meserie, de tehnică artistică treceau firesc în planul doi al întîlnirii. De cîțiva ani însă, aproape fără cauză în opera anterioară, Iosef Krijanovsky expune numai pictură geometrică sau, mai corect spus, cu o simbolică geometrică, foarte riguros așezată pe suprafața tabloului. În cicluri mai de demult vedeam cum pictorul concilia figurativul cu nonfigurativul, cîștigat totuși mai mult de plăcerea pură a dezvoltărilor simetrice. Era oarecum firesc să ne gîndim la experiența unui Escher, ca termen de referință. Treptat, dragostea pentru simetrie a înălțat complet elementul figurativ. În expoziția pe care Iosef Krijanovsky o face astăzi la sala EFORIE există cîteva lucrări cu personaje feminine, puse acolo parcă pentru a indica publicului punctul de pornire al demonstrației. În rest, numai geometrii, numai simetrii, ce semnifică echilibrul. Aștia varietate pe parcursul cîtorva ani doar poate să deruteze. Personal, consider cazul lui Krijanovsky cu multă simpatie și-l găsesc interesant în toate privințele. Pictura lui ne spune că nu trebuie să punem o linie clară de separare între figurativ și nonfigurativ. Există artiști care pot sesiza simultan și matematica ce se află în orice realitate și sensibilul — ca fapt al realității — conținut în orice matematică. Există, prin urmare, artiști care-și pregătesc în chip ciudat, în aparență, compozițiile cu simetrii, trudind în atelier numai studiul expresioniste după natură. În picturile prezente la EFORIE sesizăm încă un tip de contradicție: toate opozițiile sugerate în desen sînt îndulcite de culoare. Și încă o opoziție: aceea dintre calitatea exactă a elementelor și fina ambiguitate prilejuită de uleiul foarte uscat al suprafeței, cu efect de tempera. Spre deosebire de pictura ce voințe numai șocul optic ori numai rezultatul decorativ, lucrările lui Iosef Krijanovsky prin șirul de opoziții și contradicții ce le favorizează, interesează atît privitorul cu înclinație spre arta de evocare, cît și pe acela dedat mai mult unor speculații complexe, interdisciplinare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

„Îndrăzni-va Soarta Să mai înceap a doua oară lupta C-un visător?”

În această lume a sfîrșitului de secol 20, lume preocupată de suprafața spațiului locativ și de ritmicitatea mijloacelor de transport în comun, de realizarea indicatorilor de plan și de o sută una alte probleme sau rosturi foarte concrete; în această lume care are pretenția ca și actual artistic să aibă o rentabilitate — fie emoțională, fie educativă, fie mai știu eu cum, dar numaidecît imediată; în această lume intrată într-o goană cam pragmatică, Teatrul Giuleștii se instalează în butucul roatei Bucureștiiului și — pe-o scenă a nostalgiilor iubitorilor de teatru — ne propune să ne oprim goana fizică și, așa, preț de-aproape două ore, să mai și medităm. Iar pentru a azvîrli scînteia meditației în căpițele de suflet ale noastre, teatrul a folosit, dealtfel nu pentru întia oară, cremenea numită Blaga și amnarul numit Cernescu.

Lucian Blaga și-a zidit meditația despre Zamolxe pe temelia unui gînd foarte dureros: un adevăr poate fi ucis prin recunoașterea lui; sau forma poate compromite conținutul. Interesanți acești oameni din omenire care, pentru a-și înțelege locul lor în prezent, se întorc cu gîndurile în trecut! Pe Blaga, cel cu ceva înclinații expresioniste, l-au preocupat personajele care au purtat în conștiințele lor fie cumplită bătaie, precum Manole, meșterul îndrăgostit, fie radicale revoluții, precum Zamolxe, cetățeanul liber al demnității. Și totuși, Blaga — despre aceste ipostaze mitice ori istorice ale omului, ipostaze întim și intens conflictuale — n-a reușit să construiască adevărate piese de teatru, ci niște prețete dramaturgice. Dramatismul personajelor sale există, trăiește pe scena

cuvîntului; dar coboară rar pe aceea de scînduri, la care sînt obișnuiți să privească spectatorii cei mulți.

Dinu Cernescu a știut cu limpezime despre ce-i vorba, ba chiar și-a avertizat în scris publicul, apoi a mai ilustrat un poem dramatic de Blaga cu o grafică frumoasă, sobră, rafinată. De fapt, cu spectacolul Zamolxe, Dinu Cernescu a făcut un demn act de respect față de sine. Pentru că, după ce-și face — cumva pedagogic, binevenit pedagogic — datoria de a enunța regulile jocului, el, pur și simplu, se lasă cuprins de joc. Asemeni lui Blaga. De joc meditației. Se refugiază pe scenă și, de-acolo, începe s-asculte istoria. Chemate de el vin, tot acolo, pe scenă, vin pentru noi, ecouri de tălpi călcînd pămîntul, de foșnete ale pădurilor, de risete, de gemete, de izbîtură, de mîngieri, de soapte, de urlete, de vorbe de credință, de vorbe de înșelăciune, de urale, de huiduieli, de urlete, de cîntece. Și — chemate de el — vin chipuri felurite de oameni feluriti; și vin imagini de frăție omenească și de ură omenească, de luciditate și de fanatism, de tortură și de sărbătoare, de înmormîntare și de naștere. Cernescu invocă istoria și-o sintetizează în metafore scenice. Munca lui e o meditație concretizată cu profesionalism. Iar spectacolul, o flacăra neagră. O flacăra care, din păcate, se stinge cu vreau un sfert de ceas înainte de a o acoperi cortina. Oricum, spectacolul — ca ritual al scenei — e la înălțimea cuvintelor și a profunzimii gîndirii lui Blaga.

Despre actori nu spun nimic. Este pentru prima dată cînd mi se întîmplă o atare mușenie. Și asta pentru că spectacolul este exclusiv al regizorului. Al acestui regizor care, de dragul spectacolului de teatru, al personalității spectacolului, nu ezită să topească pe rugul scenei decoruri, recuzită și oameni.

Ca să închei simetric cu gîndurile de la început, mai trebuie să spun doar atît: și meditația e goană. Însă a spiritului. O goană care pare că n-are rentabilitate dar care, aceasta-i adevărul, șlefuieste. Încît n-are cui ce strica dacă se duce la Zamolxe. Totu-i să ai — chiar fără răspătă imediată în monede afective, o lacrimă sau un hohot de ris — bunăvoința să păsești — în sus — pe-o treaptă.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Povestea dragostei

Simpaticul nostru Gopo ne oferă încă un film de ficțiune care te pune pe gînduri; acum 100 de ani, Creangă scrisese o poveste despre un tînăr ciudat, care obișnuia să se îmbrace într-o piele de porc, „Povestea porcului” — după 100 de ani, iată, Ion Popescu Gopo preia subiectul și face, încercăm să ne convingem de acest lucru, „Povestea dragostei”. Poveste în care semnează nici mai mult, nici mai puțin de patru compartimente ale filmului: scenariul, regia, muzica (?) și interpretează chiar și un rolșor care, în afara faptului că îi permite să poarte o mustață gen Salvador Dali, nu spune mai nimic. Aceasta este însă o chestiune secundară, mai important mi se pare însă faptul că filmul — în întregul său, și din păcate — nu spune mai nimic!

Pelicula trenează încă de la început și se ambiționează a rămîne astfel pînă la sfîrșit. Din povestirea, din dulcea, superba povestire a lui Creangă, nu a rămas decît un pretext uscat, eroul este un soi de cosmonaut-albină dar continuă să l se spună „să-și scoată pielea de porc”, spre totala nedumerire a mititeilor din sală care nu au apucat încă să citească opera lui Creangă; pasiunea binecunoscută a lui Gopo pentru Cosmos și navele sale cosmice pare aici a se aplica prin intermediul bardei, sau toporului, sau cum vreți să-i spuneți, oricum, viziunea sa de astă dată surprinzător de săracă transformă o civilizație extraterestră — albinuțele — într-o ieftină revistă de music hall, în care tinere în maiouri mulate pe trup schițează aiurea pași de dans modern din școala lui Cornel Patrichi; dintre

IOSIF KAPPL :

Tînărul artist revoluționar își iubește pămîntul pe care s-a născut, e mandru de istoria neamului său, de marile realizări ale acestui neam de-a lungul istoriei sale

— Spune-mi, pentru început, ce înseamnă pentru dumneata formația Phoenix? Ce face formația acum? Dă-mi amănunte, lumea vă iubește și așteaptă așa ceva.

— Cred că nu mai e cazul să amintesc mitul păsării Phoenix. Dar trebuie să arăt asemănarea dintre destinul păsării Phoenix și cel al formației Phoenix. Este vorba de unul și același destin. Formația noastră a renăscut întotdeauna din cenușa propriei sale arderi. Frământările noastre au dus întotdeauna la ceva nou. Am avut mai multe perioade de mari căutări, iar rezultatele au fost întotdeauna niște lucruri care au rămas. În anul 1971, după îndelungate cugetări și studii, am reușit să ne dăm seama, să descoperim adevăratul izvor de inspirație pentru a crea o muzică într-adevăr valoroasă. Acesta l-am găsit în muzica poporului, în folclorul arhaic românesc. Doar astfel am putut să ne creăm un stil cu adevărat original și propriu.

— În ceea ce privește realizările noastre, nu e cazul să insist asupra lor, cred că se cunosc destul de bine.

Mai puține lucruri se știu despre activitatea noastră la ora actuală. Componenta actuală a formației Phoenix este următoarea: Covaci Nicolae (plecat pentru o scurtă perioadă în Olanda), Banițiu Mircea, Krauser Erlend, un tînăr talentat, violonist și chitarist (are 19 ani), pe care l-am cooptat de curînd, Kappl Iosif și o trupă de 16 dubași, care asigură secția ritmică a formației, după modelul formației de dubași din Brănești, de lângă Făget. Această formație din Brănești are 20-24 de toboșari, care au moștenit acest obicei de a cînta la dube populare din moși-strămoși. Deci, ceea ce cîntă ei constituie ritmurile străbunilor noștri și este un lucru impresionant, dar prea puțin cunoscut chiar și la noi. Dorim să ducem mai departe, prin creația noastră, aceste tradiții ale dubașilor din Brănești. Am avut satisfacția unor mari succese în această formulă, în cîteva spectacole din țară.

— Inchei răspunsul la această primă întrebare prin a spune că formația Phoenix a existat, există și va exista.

— Ce anume credeai că găsești și ce ai găsit în Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar? Aștept, desigur, un răspuns și complet, și sincer.

— Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar, această întimplare extraordinară, este, după părerea mea, un spectacol cu totul nou, este o manifestare cultural-politico-educativă a tineretului revoluționar. Conduc de mîiestrie de către un maestru al condeiului, contemporanul nostru Adrian Păunescu. Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar asigură atât tineretului cit și tuturor de orice vîrstă un spectacol minunat, de un înalt patriotism, și de o mare libertate, perfect înțelese. În afară de acestea, Cînașul Flacăra este un cadru de afirmare pentru toți acei artiști tineri care nu-și pot etala creația, talentul și valoarea în alte spectacole, sau în spectacole organizate de A.R.I.A. sau A.T.M. sau care nu se duc să cînte la restaurante și baruri.

— Mi-am găsit în Cînașul Flacăra niște adevărați prieteni. Doresc din toată inima și o spun cu sufletul deschis: Să continuăm!

— Am colindat împreună țara timp de două luni, am discutat împreună, ne-am simpatizat chiar (te-am botezat Sivucă), dar nu știu: cîți ani ai? Ce studii ai? Cu ce te ocupi? Care îți e starea civilă?

— Voi împlini 27 de ani la 15 ianuarie 1977. Sint absolvent, promoția 1973, al Facultății de muzică din Timișoara. Mă ocup în exclusivitate cu muzica și cu tot ce are puncte comune cu muzica. Deocamdată sint necăsătorit.

— Prozaic fiind, asta-l situația, spune-mi ce idealuri ai? Ce idealuri ai avut?

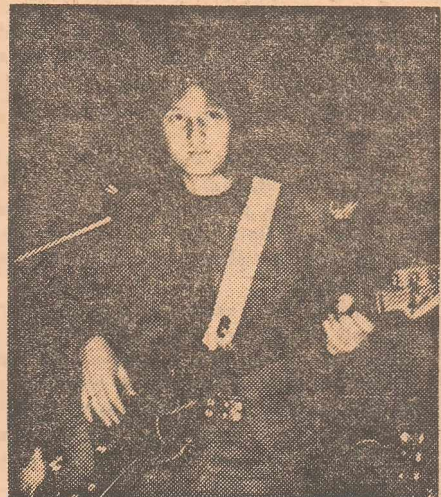
— Idealurile mele dintotdeauna au fost și sint să crez și să cînt o muzică adevărată, valoroasă, și să fac totul pentru ca această muzică să fie înțeleasă de marele public. După părerea mea, o operă de artă este într-adevăr atunci valoroasă, cînd se exprimă idealurile artistului coincizînd cu marile idealuri ale poporului, omenirii. Opera de artă trebuie să fie înțeleasă neapărat de contemporani. Numai în acest caz poți să ai pretenția că ai făcut un lucru valoros.

— Am remarcat, cu bucuria organizatorului, că ești punctual, că nu bei peste măsură, că ești amabil, atent și prietenos. Așa stînd lucrurile, ai dreptul moral să vorbești despre conduita morală a tînărului artist. Deci, vorbește!

— Tînărul artist revoluționar trebuie să fie conștient de menirea pe care o are și de responsabilitatea mare pe care și-o atribuie atunci cînd se află pe scenă (și nu numai pe scenă). Trebuie să-și dea seama că este un exemplu pentru toți cei care-l ascultă și-l văd. Deci trebuie să fie un exemplu de conduită morală. Să nu uităm aceste lucruri în momentul în care coborîm de pe scenă; pentru că dacă le uităm, înseamnă că am fost nesinceri pe scenă, deci există o contradicție între ceea ce facem și ceea ce simțim. În acest caz nu mai avem garanția unei creații valoroase.

— Cu referiri la propriile compoziții — dense, subtile, muzicale — vorbește-mi despre relația inevitabilă între arta pe care o faci și dragostea pentru pămîntul numit România, pentru Partid, pentru secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Tînărul artist revoluționar își iubește pămîntul pe care s-a născut, e mandru de istoria neamului său, de marile realizări ale acestui neam de-a lungul istoriei sale, de eroii săi. El trebuie să lupte pentru idealurile neamului, să-și închine întreaga creație acestui pămînt sacru numit România. El trebuie să fie conștient și să respecte marile realizări ale poporului său sub conducerea Partidului Comunist Ro-

mân, în frunte cu secretarul său general, presedintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Spunem artă tînăra, angajată, liberă și responsabilă. Ce înseamnă aceste lucruri pentru dumneata?

— Cînd vorbim despre toate aceste lucruri, trebuie să ne dăm seama că putem spune că facem o artă cu toate aceste caracteristici numai atunci cînd înțelegem perfect aceste noțiuni. Să ne dăm seama că atunci cînd cîntăm în cîntecele noastre patria, poporul, fiii iubiți ai poporului, pacea lumii, idealurile omenirii, universul, trebuie să iubim toate acestea. Trebuie să iubim omul, să cîntăm adevărul, să preaslăvim binele și să combatem din toată puterea și din toată convingerea răul. În centrul atenției noastre trebuie să stea mica sursă de lumină uriașă — omul în strînsă dependență cu societatea, natura, universul.

— Cum te-ai simți dacă de pe lume ar dispărea, printr-un decret absurd, muzica? Faptul că ai da o fugă la Banițiu nu te-ar ajuta, cred, foarte mult.

— Muzica este viața mea. Nu știu dacă sfinșitul lumii ar determina sfinșitul muzicii sau invers. Dar eu cred că muzica nu va dispărea niciodată de pe lume. Dacă, prin absurd, datorită unui război nuclear, ar dispărea viața de pe pămînt, atunci cred că muzica universului, cea vibrație neînțeleasă încă, ar determina crearea din nou a vieții pe pămînt.

— Ai fost, probabil, și copil. Ce fel de copilărie ai avut? Ce cîntece ai cîntat prima dată?

— Provin dintr-o familie simplă în care de-a lungul timpului au fost români, secui, germani și cehi. Tatăl meu a fost muncitor (actual pensionar) și muzician amator, mama, casnică. Am avut o copilărie fericită alături de niște părinți de la care am avut de învățat numai lucruri bune. Îi iubesc foarte mult și le mulțumesc din toată inima pentru educația exemplară pe care mi-au dat-o. Am avut și am în ei exemplul unor oameni cu înaltă conduită morală, simț al umanismului, cu o mare dragoste față de patrie și popor. Aș dori tuturor copiilor să aibă copilăria pe care am avut-o eu. Dragostea pentru muzică mi-au insuflat-o tot părinții. De la tatăl meu am învățat primele lucruri despre muzică. Am învățat să cînt la acordeon de la un profesor particular, iar mai tîrziu, la Școala populară de artă din Petroșani, vioara, teoria muzicii, istoria muzicii. Apoi, în timpul liceului teoretic, muzica mi-am însușit-o ca autodidact. Mi-am continuat studiile muzicale la Facultatea de muzică

din Timișoara. Nu pot să vorbesc concret despre cîntecul pe care l-am cîntat prima oară. Nici nu mi-aș putea aminti titlul acestui cîntec. Dar a trebuit să învăț și să cînt multe cîntece pînă să ajung să cînt primul meu cîntec adevărat.

— Deși grav, deși tăcut, simt că ai o mare doză de simț al umorului. Mă înșel? Concepi un cînaș fără umor?

— Îmi place foarte mult adevăratul umor. Nu-mi place umorul de prost-gust, care, din păcate, se practică încă mult peste tot și care are ca scop, unul singur, să smulgă cu orice preț risul auditoriului dar fără să dea nimic de gîndit. Umorul lui Radu Gheorghe și al lui Eugen Cristea îl simt cu toată ființa mea. Prezența lor în Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar m-a făcut să mă atasez și mai mult acestei minunate manifestări.

— Cum arată tînărul ideal al României de astăzi?

— Sintem citeodată acuzați de către unii pentru aspectul nostru exterior. Dar ei nu ne cunosc și nici nu caută să se apropie de noi. Sintem niște băieți tineri, simpli, curajoși, demni de ceea ce facem, responsabili de faptele noastre, cu înalt simț moral, politic, combativ, luptăm împotriva a ceea ce e rău, a ceea ce nu e bun pentru societatea noastră comunistă, luptăm pentru cauza generală cu fruntea sus. Acestea cred că trebuie să constituie caracteristicile tînărului ideal al României. Cu aceste caracteristici am țaria să spun că putem constitui exemplul tineretului nostru.

— Vreau să-ți acord o șansă: profită de ea. Ce anume lucruri îți displac în cînaș? Ce nu fac organizatorilor în rîndul cărora mă număr?

— Consider că această șansă nu este unica prin care aș putea să exprim lucrurile care-mi displac în cînaș. Dacă ar fi existat așa ceva, aș fi putut să le discut ad-hoc. Din punct de vedere organizatoric (din partea organizatorilor proprii), Cînașul Flacăra al Tineretului Revoluționar funcționează ca o mașină perfectă. Organizatorii noștri sint mereu alături de noi și țin cont cu cea mai mare seriozitate și cel mai mare atașament de doleanțele noastre.

— Am să mă refer totuși la singurul neajuns al cînașului nostru. Încă sintem nevoiți să apelăm, pentru a fi auziți mai bine de masele largi (cînașul fiind o manifestare care se adresează maselor), la diferiți particulari, proprietari de stații de amplificare, pentru a închiria aceste stații în turneele prin țară.

— Consider că dacă am dispune de o stație de amplificare și de un sonorizator care să cunoască perfect tot ceea ce se întîmplă pe scena cînașului, lucrurile ar merge și mai bine. Să găsim o modalitate prin care să putem procura această anexă atât de importantă pentru noi toți.

— Fă-ți un bilanț al anului 1976. Ce vrei să faci în acest an? Ce crezi că nu vei face în acest an, deși ai dori-o?

— Anul 1976 a fost anul în care am avut șansa de a colabora cu „mesagerii ritmurilor străbunilor”, după nenumărate greutăți din partea „unora” sau „altora”.

— Ne-am dat și mai mult seama că muzica noastră se integrează excepțional în ritmurile acestor artiști ai poporului.

— Am realizat un excelent spectacol la Costești, pe meleaguri dacice, împreună cu acești dubași din Brănești, unde spectatori de tot felul: țărani, muncitori, elevi, studenți, intelectuali, bătrîni și tineri și-au demonstrat atașamentul față de valoroasa fuziune pe care am realizat-o.

— Sintem mîndri de existența unei asemenea expresii a artei populare românești, de aceea ne-am creat propriul nostru grup de dubași, format din tineri timișoreni.

— Dorința mea de viitor este să putem populariza în primul rînd în toată țara această (după părerea mea) mare realizare, cit și peste hotare. Am convingerea și încrederea că pretutindeni acest lucru ar avea mare succes. De obicei, lucrurile pe care mi le-am propus le-am realizat, cu toate piedicile întîlnite în cale.

— Care dorești să fie ultima întrebare a acestui interviu?

— Aș dori să mă întrebăți despre textele de muzică „prea” ușoară, despre acele producții ale artei care se pretinde angajată, despre faptul că de ce la radio se transmit din cînd în cînd piesele noastre, iar la televiziune nu apărem deloc, de ce nu putem realiza mai multe discuri la Electrecord, etc., etc., etc.

— Dar aceste lucruri poate le vom lămurii într-un viitor interviu. Doresc tuturor un an bun și plin de realizări.

EUGEN SECELEANU ■

CINTECE COMPUSE ȘI INTERPRETATE DE IOSIF KAPPL :

Cocoșii negurii (prelucrare folclorică, împreună cu Nicolae Covaci), Păpărușă (prelucrare folclorică, împreună cu Nicolae Covaci), Dansul corărilor (text V. Cărcu), Muzica și muzikla, Pasărea Calandrinon, Filip și cerbul, Vasilișcu și aspida, Sirena, Balaurul, Pasărea roșie (texte de Ș. Foartă, A. Ujică).

Muzica și muzichia

Popul românesc

și „veteranii” săi activi

MONDIAL (2)

— Lată-mă nevoit să apelez din nou la cea de-a doua ediție „Club A”, de data aceasta pentru a-l evoca pe bateristul CORNEL LIUBA. La acest festival, Liuba cînta alături de Rheinger, Covaci Nicu, Kovacs Zolly (ex-basistul de la actualul Progresiv TM) în formația Phoenix. Formula era foarte bună și totuși la ediția aceea Phoenix a fost ușor penibil. După festival, Covaci s-a pus deci pe remanieri, schimbînd, printre alții, și bateristul. Așa a ajuns, după un timp, Cornel Liuba, sufletul formației timișorene Clasic XX, și ea înființată mai demult și ea participantă la „Club A” — II. Baterist de forță, cu gesturi rotunde, estetice, bun solist pe instrumentul său, Liuba s-a stabilit apoi în București, alăturîndu-se firmei Merca — Mondial cu care se înțelege, pare-se bine.

FARA NUME ȘI TOTUȘI...

— Știm cu toții că FFN înseamnă, printre altele, și Formația Fără Nume. „Fără nume” e un fel de a spune, pentru că aproape toți membrii acestui grup au o activitate post-festivalistă notorie. Astfel: FLORIN DUMITRU a cîntat ani de zile ca baterist cu Mondial, apoi cu Modern Grup. Da, cu Mondialul acela plin de glorie, în care chitarist solo era un alt membru al actualei formații fără nume, anume GABI LITVIN. Lor li se adaugă basistul SILVIU OLARU trecut prin „Andantino” (grup și el remarcabil al anilor '60, din păcate trecător ca un frumos fluture de noapte). Apoi a cîntat cu Grup 22, nume în care 22 este numărul de înregistrare din rețeaua de învățămînt a Capitalei al Liceului „Gheorghe Lazăr”. A fost văzut după aceea trecînd ușor și printr-una din multele formule ale Romanticii. Mai este apoi CRISTIAN MADOLCIU, solist vocal prin excelență, trecut prin mai multe domenii legate de muzica pop — adică solist al grupurilor de Student-Club. Sfera și Dynacord, precum și reputat disc-jockey al A.S.E.-ului pe vremea studenției sale. A mai rămas DORU DONCIU, flautist liniștit, trecut printr-un mare grup de limbă română al aceluiași an '60 — Coral — cîntor radiofonic, de un pe atunci, tînăr compozitor, Florin Bogardo.

„ROMANTICII” ANULUI '76

— Ar fi multe de spus aici dacă începem cu MIRCEA DRĂGAN, fost organizat la Sideral, Mondial, Jam Grup, și în cele din urmă Romanticii. Instrumentist discret, acum posesor al unui moog, Drăgan n-a fost niciodată un furios al popului românesc, dar mai întotdeauna a fost un șef de formație bun, grijuliu cu „subalternii” săi, în plus un fin compozitor și aranjor muzical. De multă vreme el are alături pe bateristul DOREL VINTILĂ-ZAHARIA, care după socotelile subsemnatului este unul din cei mai vechi popmeni ai României. Să recapitulăm: Cometele de glorie ale anilor '66-'67, Phoenix pe drumul apropierei de folclorul nostru, și așa, din aproape în aproape, Jam Grup și Romanticii. Multă vreme s-a spus despre D. V. Zaharia că este unul dintre cei mai preciși bateriști români, dar s-a cam uitat acest lucru. Și, dacă vorbesc despre Romanticii, ar fi bine să-i pomenesc, nu ca pe niște decedați, pe Marcel Năvală și Doru Tuș. Măcar să-i pomenesc, deși nu mai fac parte din acest grup, de care însă au fost multă vreme legați cu numele și sufletul. Marele câștig al Romanticii de azi este însă cea superbă voce a lui PETRE RĂDUȚĂ („Prietenia la nevoie se cunoaște și atunci cînd oameni se vor naște...”) Glasul lui Răduță este completat excelent de cel al VALERIEI PUȘI pe care au „descoperit-o” cîndva, cu ocazia unui cînaș, la Rimnicu Vilcea, unde era solistă la restaurantul Alutus. Tuturor li se adaugă un remarcabil pachet de suflători și un chitarist cu mult balans — funky, SERGIU TAVIFTA.

— Scurtele fotograme prezentate pînă acum nu au deloc pretenția că includ TOATE figurile majore ale popului românesc, dar, oricum, se pretind a cuprinde pe veteranii acestui gen de muzică, oameni care de mai bine de 10 ani stau pe baricade.

GEORGE STANCA ■

Cronica (222)

Joi, 30 decembrie 1976, la redacția revistei Flacăra a avut loc o ședință cu caracter festiv a Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra. Adrian Păunescu, conducătorul cenuclului, redactor-șef al revistei Flacăra, a elogiat munca exemplară a membrilor colectivului nostru, faptul că s-a muncit foarte mult pentru fiecare spectacol-cintare liberă a oamenilor liberi în România liberă.

Am reușit să mergem în aproape toate orașele țării, am fost și în ci-teva comune, am răspuns, după pu-teri, invitațiilor celor dornici de mu-zică și poezie tinăra. Ne-am bucurat de sprijinul generos al comitetelor județene de partid și al organizațiilor de tineret, acestea dovedind, în locurile unde am fost, o superioară știință a înțelegerii sufletului celor tineri. N-au lipsit în unele locuri nici unele tendințe de a minimaliza rolul cenuclului sau chiar de a-l exagera. Dar, fără a fi ferii de fi-rești adversități, socotim că, atât cele bune cât și cele mai puțin bune, fac parte dintr-o democrație reală, a luptei valorilor.

Tovarășul Nicolae Croitoru, se-cretar al C.C. al U.T.C., a felicitat pe membrii cenuclului pentru acti-vitatea depusă pe anul 1976, subli-niind rolul deosebit de important al colectivului nostru în educarea ge-nerației tinere — sarcină prezentă și de perspectivă —, faptul că in-treaga activitate a acestuia este re-vendicată direct din ideile partidulu-i, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, idei privind arta și cultura în România Socialistă.

Au fost stimulați Mihaela Popescu, Gil Dobrică, Mircea Bodolan, Gheorghe Gheorghiu, Octavian Ște-fănescu, toți capabili de multe lu-cruri bune, interesante în viitor. Lucruri interesante, proaspete, au adus în cenuclu Maria Nagy și Alexandru Bica — elevi din Cluj-Napoca, și muncitorul din Piatra Neamț, Mihai Onu. Au fost conside-erate remarcabile debuturile lui Vic-tor Soaciu, student la Politehnica din Brașov, și Mesaj-Grup din Craio-va, patru studenți de formație tehnică extrem de dotați pentru sa-tiră și umor. Actorii Florin Zamfi-rescu și Eugen Cristea, studenții Adrian Ivanițki și Evandro Rossetti, profesorul maramureșean Ion Zubașcu au fost constanți în lucruri lor foarte bune, avind succes și audiență la public. „Vechiul” cuplu Doru Stănculescu-Sorin Min-ghiati a participat la toate întâmplă-riile literar-artistice ale cenuclului, ei dovedind profesionalism serios în zonele de sus ale muzicii folk. Nou veniți, Mircea Banițiu și Iosif Kappl — ambii un mare câștig pen-tru cenuclu — au venit cu un re-perțoriu dens, variat, cu profunde cunoștințe muzicale propriu-zise. Original, sincer, de mare succes tinărul bard din Huși, Valeriu Pe-nișoară. Tinerii scriitori Aurel Șo-robetea și Eugen Secleanu au con-tribuit la bunul mers al cenuclului printr-o parte din scrierile lor. A fost, de asemenea, distins cel mai popular cîntăreț al anului 1976, Mircea Vintilă. O conștiință artisti-că autentică, un drum glorios spre sufletele și inimile generației sale. A fost cu adevărat cel mai popular cîntăreț folk. Cu siguranță unul dintre cei mai devotați membri ai acestui cenuclu, actorul Florian Pittiș a fost distins odată cu ex-celentul muzician Dan Andrei Aldea, Marcela Saftiu, Valeriu Șterian, Erika Jozsa, Karol Horvath, Mihail Stan, personalități de importanță ale artei tinere, au făcut parte din ceea ce putem numi coloana verte-brală a cenuclului. Pentru anul 1976, juriul a apreciat că numărul 1 este taragotistul Dumitru Fărcaș. Avind parcă asupra-i cartea de istorie a neamului românesc, Dumitru Fărcaș impresionează până la lacrimi prin forța extraordinară a talentului său. De fapt, ca fiecare mare artist, Făr-caș a încetat să mai existe, parcă. Există ideea Dumitru Fărcaș, senti-mentul Dumitru Fărcaș. Alături de el, acordeonistul de excepție Gheor-ghe Mureșan. Nu de puține ori Mu-reșan uită că are în mină un acor-deon și sunetele par a fi născute de o orgă. Alături de Fărcaș, pe cea mai înaltă treaptă a aprecierilor, Radu Gheorghe, un tinăr talent cu totul și cu totul ieșit din comun. Șansa lui Radu Gheorghe este co-media. Mai trebuie oare să spunem că în spatele risului său pling oa-meni întregi și reali? Da, marile șanse ale anului 1976 se numesc Dumitru Fărcaș și Radu Gheorghe. Cu toate că a fost festivitate, pe alocuri această ședință a Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar a plutit într-o atmosferă aparte, ceva între speranță și rămas bun

EUGEN SECLEANU

Moni

Deși îl cheamă și Ghelerter, toată lumea, directori de teatru sau simpli elevi de conservator, îl cunoaște sub numele lui de alint, într-atît l-a schimbat, prin pati-ma de artă, în renume.

Moni este, împreună cu Ma-rietta Sadova, ultimul mohican al plutonului de glorie al regiei ro-mânești, din care au făcut parte neuitatul, unicul, Sică Alexan-drescu, Ion Aurel Maican, Ion Șahighian și Alexandru Finți. Artist de intuiție exemplară și de inteligență, Moni este autorul unor spectacole-eveniment, mo-mente de culme ale artei noastre teatrale, din ultimele patru de-cenii: Romeo și Julieta, Ultima oră, Egor Buluciov, Trei surori sau Citadela sfărîmată, spec-tacole de elevație spirituală, adînc săpate în memoria acelor care au avut norocul să le vadă. Pă-ti-maș al scenei, îndrăgostit de lite-ratura dramatică originală, Moni Ghelerter și-a legat numele de creația lui Horia Lovinescu sau Mirodan, în serviciul cărora a pus, fără să se cruțe, o perseve-rență pe care n-a descurajat-o nici un obstacol.

Pedagog pasionat, neobosit, crezînd cu foarte puterile ființei lui în forțele tineretului, de la care știe să aștepte surprize și miracole, puțini oameni de teatru au lansat, ca Moni, atîtea energii proaspete și, de multe ori, de-osebit de înzestrate.

La vîrsă cînd ar avea dreptul la odihnă, la tihna căminului, unde să privească, nostalgic, vechi fotografii îngălbenite de vreme tinăra și vesnic nedomesti-cit, Moni se gîndește la stagiunile lui viitoare.

Îi dorim să le cinstească, în continuare, cu aceeași onestitate, cu aceeași artă, niciodată dez-miștință.

AUREL BARANGA

Artă populară autentică, de Oboga, Horezu sau Botoșani, la București, pe strada Gabroveni, la numărul 24

În plin centrul Bucureștiului, mai exact pe strada Gabroveni, la numărul 24, func-tionează, opt ore și jumătate pe zi, de la 8 la 12,30 și de la 16 la 20, o unitate a co-operativei meșteșugărești numită, simplu, Magazin de ceramică. Înăuntru, firește, găsești ceramică, numai că o ceramică de un gust aparte, ieșită de sub miinile măestrelor ale meșterilor populari din mai multe colțuri ale țării: căni smălțuite și farfurii mari cit miinile, ulcioare aple-cate de virf, sugerînd fîntînile de apă ale Olteniei, servicii de masă, de vin, de lapte și de pește, castroane cu toarte, pă-sări minunate, cloști cu pui și — din-coalo de ceramică propriu-zisă — blidare de lemn nelustruit, linguri și ștergare, obiecte de comerț și de artă în același timp.

Responsabila magazinului, Maria Roșca, prezentă aici chiar din ziua deschiderii, le recomandă cumpărătorului cu căldură, iar actul acesta de a lăuda marfa nu ră-mîne aici numai la nivel de reclamă ie-ftină, ci el poate deveni, prin simbolurile și subînțeleșurile lui, un adevărat act de cultură, căci ceea ce pre-zintă Maria Roșca oamenilor intrăți în cămăruța pe care o gospodărește, cu grijă, dar parcă prea încercînd-o, așezînd la o palmă distanță culorile stinse de Oboga sau Horezu de cele învesunate, fixate pe ceramică tocmai în Tara Moților, răpîndu-le implicit din frumusețea lor tulburătoare, ceea ce prezintă dînsa înseamnă, cu puține excepții, obiecte de artă autentică. Nimic din ce se scoate aici la vînzare, pe un spațiu de abia cîțiva metri pătrați, nu provine din pro-ducția de serie, ceea ce vrea să spună că avem a face cu unicate, piese cel mai

„CINTAREA ROMÂNIEI” - Curier

O prioritate: baletul și dansul tematic

Găsim abia acum răgazul de a atenționa factorii de creație și direcție artistică asupra unei probleme semnalate deopotrivă de specialiștii în materie ca și de iubitorii dansului. Unul dintre aceștia, maestrul de balet Constantin Lungu de la Opera Română din București, a ținut să mă convingă — dacă mai era nevoie — că a venit timpul ca baletul și, în genere, dansul cu tematică românească, istorică și actu-ală să înceteze a mai fi o cenușăreasă a scenei lirice. Dealtfel pledoaria acestui pasionant militant pentru promovarea unei arte coregrafice naționale îmi era oarecum cunoscută din opiniile pe care le formulase în acest sens în numărul din 3 decembrie 1976 al revistei „Contempo-nul”. Păcat că unei discuții, pe această temă, nu i s-a dat curs, fiindcă ea de mult se impune. Ce-i drept, cînd și cînd s-au mai făcut auzite glasuri care susțineau un asemenea punct de vedere, dar fără un ecou penetrant, îndeosebi la forurile ca-pabile să abordeze frontal aceste proble-me. Încercările n-au lipsit în acești ultimi ani, astfel că atât la opera din București cît și la cele din Cluj-Napoca, la teatrele muzicale din Constanța, Brașov sau Galați am asistat la cîteva notabile spec-tacole de balet, pe teme românești, purtînd semnătura unor valoroși compozitori și creatori coregrafi. Anumite realizări s-au putut remarca și în dansul tematic practi-cat de formațiile de amatori. Din cîte știm chiar la această oră, în întîmpinarea Centenarului Independenței se desfășoară un concurs de creație coregrafică cu ca-racter tematic adevărat evenimentelor pe care le sărbătorim.

Dacă asemenea inițiative nu pot fi tre-cute cu vederea, trebuie totuși să consta-tăm că pe ansamblu „pașii” pe care i-a fă-cut pînă în prezent dansul românesc con-temporan sînt încă timizi, că, chiar acolo unde un teatru se subintitulează de operă și balet, această a doua parte a re-

lației rămîne de cele mai multe ori strict complementară, dacă nu chiar simbolică în unele stagiuni. Ca să nu mai vorbim de faptul că în dansul tematic prezentat de amatori adesea același maestru reia aceleași mișcări și reprezentări coregra-fice sub diferite titulaturi tematice, nici acestea de sorginte românească. Vedem astfel stupefiați cum într-un dans cu pan-duri sau țărani răsculați interpretii au gesturi de cowboy sau răsuciri ale pistoa-lelor din westernuri. Asemenea transplan-tări ținînd de viziuni și practici coregra-fice străine spiritului românesc ne apar cu atît mai inexplicabile cu cît, spre fe-ricirea noastră, dansul tradițional, ritualu-rile dansate și tot ceea ce este mișcare co-regrafică proprie acestui popor prezintă virtuți capabile să dea impuls unei ade-vărate școli românești de balet și dans te-matic. Semnatarul acestor rînduri nu este însă un specialist, astfel că nu se va ha-zarda în a veni cu sugestii concrete me-nite să contribuie cît de cît la propulsa-rea acestui gen de artă. Datoria noastră este de a fi, cum ne-am și angajat, rezo-neorul unor idei, al unor opinii lucide dictate de cele mai bune auspicii pentru progresul nostru cultural și artistic. Pe scurt, aceste opinii pledează în principiu, pentru:

— un colocviu la nivel național al tuto-ror specialiștilor în domeniul dansului (nu trebuie să se îngrijoreze factorii adminis-trativi, căci aceștia nu sînt prea mulți), colocviu care să abordeze și să sugereze soluții pentru impulsivitatea generală a artei noastre coregrafice;

— o largă acțiune, la nivelul teatrelor, ansamblurilor și al centrelor de creație populară și de îndrumare a mișcării arti-stice de masă, pentru stimularea creației coregrafice pe teme de actualitate și isto-rie;

— un festival de balet și dans tematic în cadrul Festivalului „Cîntarea României”; — o rubrică permanentă de coregrafie în revista „Rampa” precum și comentarii curente de specialitate în publicațiile cul-tural-artistice.

Se prea poate ca dezideratele școlii ro-mânești de dans, ca orice domeniu de pio-nierat, să fie mult mai multe, mai com-plexe și mai stringente decît cele reținute de noi. E de datoria celor care o repre-zintă în mod nemijlocit să și le facă mai bine și mai prompt cunoscute. Din partea noastră, deocamdată atât.

NICULAE STOIAN

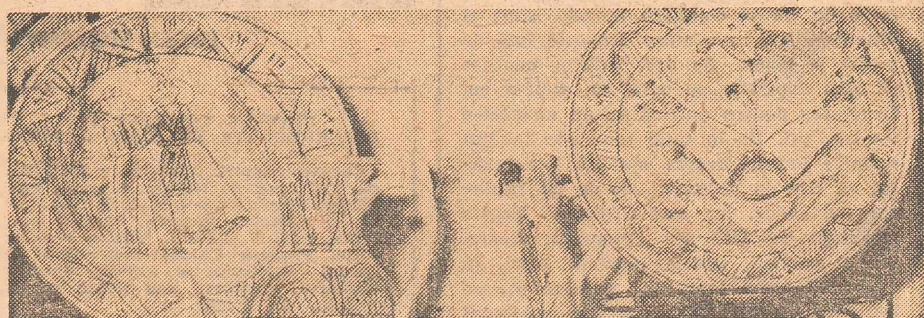
adesea pure, nealterate de invazia kitsch-ului, atotputernic încă în multe din magazinele noastre de ceramică, cești și pahare, farfurii și ceainice pictate îndeobște naiv, nestilizat, bunuri ajunse sub ochii cumpărătorilor așa cum au plecat ele din miinile bătorite ale meșterilor populari, așa cum au fost ele moșmon-dite după un meșteșug neînviat în școli, ci deprins din generație în generație, oale și ulcele uscate în curte, la lumina soarelui și purtînd cu ele însemnul emo-tionant și trainic al artei populare româ-nești.

Firește, acestea fiind zise, multe din produsele pe care Maria Roșca le pri-mesele în magazin, aduse direct de la sursă și cel mai adesea comandate ne-mijlocit din strada Gabroveni, în funcție de preferințele cumpărătorilor, se vind ca piinea caldă și responsabilă abia mai prîdidește cu întocmirea bonurilor. În prețuia vizitei noastre, vînzările depăși-seră șase mii de lei, sumă care n-ar spune poate foarte mult, dacă n-am ține seama de prețurile accesibile, deschise oricărui buzunar, în sensul că produsul cel mai ieftin, o superbă ceșcuță de Oboga, minunat colorată, costă nici trei lei și că tradiționala Cloșcă cu pui, ză-mislită de Baba Dochîța din ținutul Olle-niei, nu depășește prețul contrafacerei scoase la vînzare, fără rețineri și fără muștrări de cuget, pe tarabele de tot fel-ul, care mutilează gustul și intristează ochiul prin mai toată țara. Dealtfel și impresiile cumpărătorilor care deschid ușa unității despre care scriem sînt, fără excepție, favorabile, Maria Donășii, spre exemplu, din Calea Victoriei 24, scriînd că „magazinul are lucruri foarte frumose și de bun gust”, iar Ion Gruia, din strada Latină 26, fiind de părere că „uni-tatea este foarte bine asortată și foarte frumos amenajată”, constatări care cores-pund intru totul realității, imaginile ală-turate constituindu-se în tot atîtea dovezi în sprijinul celor mai sus consemnate.

Femeie activă, recunoscută prin dirze-nia cu care, la contractări, își apără punct-ul de vedere, care nu este altul decît acela al amatorilor de artă populară au-tentică, Maria Roșca se declară mulțu-mită numai de optzeci la sută din produ-sele pe care le expune, dar ține să ne atragă atenția că — spre deosebire de anii trecuți — tocmai cele douăzeci de procente care rămîn îi dau cele mai mari bătaii de cap, în sensul că publicul larg, educat pe toate căile, inclusiv pe calea magazinului de pe strada Gabroveni, a învățat să selecteze și să aleagă produ-sele cu adevărat cele mai curate, mai sincere și mai artistice încheiate. Între piesele cele mai căutate enumerăm ce-ramica de Oboga, realizată de renumitul meșter Ogrezeanu, cea de Horezu, mode-tele Botoșanilor, lăsate moștenire urma-șilor de artistul Colibaba, blidarele de la Moța Cîmpeni și alte multe obiecte. În schimb, serviciile de masă făcute la Miercurea Ciuc și la Sighetu Marmăției n-au găsit nici un fel de ecou la clientii magazinului, ele putînd fi desfăcute, zece la număr, abia în doi ani!

Desigur, despre unitatea din centrul Bucureștiului se pot scrie o sumedenie de lucruri. Maniera în care se face aici aprovizionarea, prin raporturi directe cu furnizorii, breslași ai artei populare de pe tot cuprînsul țării, merită subliniată, serviciul este prompt și conștiincios, proble-me mai sînt, între care cea a amba-lajului se arată a fi comună comerțului în întregime, dar lucrul cel mai impor-tant ni se pare a fi legat de însăși exis-tența unui asemenea magazin de artă populară autentică în care se vind, pen-tru toate buzunarele, unicate de ceramică și lemn de o tulburătoare frumusețe, așa cum numai meșterii acestui pămînt pot zămisli, din imaginația și truda lor fără cusur.

OVIDIU IOANIȚOIA

O „lady”, două invitații și doi ciini

Revenită dintr-un plăcut week-end, lady Beaverbrook abia intrase pe portile somptuoasei reședințe, că a și apăsător pe putere pe frina mașinii cu cei doi R pe capotă, comandă semispecială la uzina creată în 1904 de Henry Royce și Charles Rolls și a căror deviză era una latină: „Quidvis recte factum quamvis humile praclarum”, adică „ceea ce e bine făcut înobilează lucrul cel mai umil”. Desigur, în acele clipe, lady nu-și mai amintea de acest slogan și nici de faptul că mai demult participase activ la polemica stărnită în jurul apariției unui nou format în fața mașinilor de acest preț costisitor și rar tip. „E un atentat la tradiție”, a zis ea, alăturându-se cu energie celor ce revendicau imaginea standard a caroseriei, adică, în esență, cea de acum 72 de ani. Odată oprită mașina, spre lady a alergat unul dintre angajații ei care, după un obicei respectat cu rigurozitate în asemenea momente, îi ducea chiar acolo corespondența ce se acumulase în cele trei zile de când ea lipsea de acasă.

De această dată așteptata corespondență era foarte săracă: doar două scrisori. Caz fără precedent pentru această lady a cărei viață era legată de comunicări scrise privind imensa ei avere. Pe urmă, deși erau doar două, ambele plicuri purtau antete neobișnuite pentru ea: primul aparținând unei societăți de ajutorare a sinistraților de pe urma cutremurelor și inundațiilor. Celălalt purta antetul unei asociații internaționale pentru protecția copiilor handicapați. Întia scrisoare o solicita să ia parte — pentru patruzeci și cinci de minute — la o acțiune de colectare a unor fonduri necesare sprijinirii victimelor marilor inundații din Filipine. În cea de-a doua era rugată să faciliteze o manifestare pe linia organizației respective. Există știri certe că lady a citit cu interes ambele scrisori, după care le-a rupt, precipitat, și le-a aruncat cu furie peste geamul Rolls-Royce-ului, obișnuit, poate, cu asemenea gesturi. Un curent de aer le-a răsfirat cu darnicie peste peluza atât de bine îngrijită și de viguroasă, în pofida toamnei ce-și făcuse intrarea. Nu se știe dacă din această cauză sau din alte motive ea a avut o proastă dispoziție în toate zilele săptămânii respective, la sfârșitul căreia, ipohondră cum este, a plecat în grabă spre zări mai calde și mai insolite. Adresa era pe cât de laconică, pe atât de grăitoare doar pentru un grup foarte restrâns: Incosol, Marbella, pe Costa del Sol a Spaniei.

Ce se ascunde sub aceste nume? Fiind un loc mai special, cu „invitații” mai deosebite, el a fost, desigur, vizitat de o serie de reporteri străini care l-au descris cu lux de amănunte. Este o clădire de forma unui pachet vertical, de un alb strălucitor, „ancorat” sub palmierii Coastei Soa-

relui, la Marbella, pentru o croazieră imobilă a sănătății și... frumuseții. Este „Incosol”, clinica miliardarilor, cea mai luxuoasă și mai costisitoare din lume: cu 200 de camere (pentru a căror construcție s-au cheltuit exact 50 de milioane de franci francezi), 15 doctori, 50 de meseuri și infirmiere ce se învârtesc zi și noapte pe lângă acești celebri „oaspeți” care, spune o revistă pariziană, plătesc între 200 și 500 franci francezi camera lor, inclusiv pensiunea, în afara costului tratamentului. Desigur, această superclinică încearcă totul pentru „invitații” ei, așa că le-a pus peste tot o deviză pentru a cărei găsim și alegere s-au plătit bani grei și s-au consumat multe ceasuri de chinuri. Așa că, până la urmă, s-a ajuns la o invitație scurtă și lipsită de echivoc: „Uitați-vă sinteți bolnav”. Cuvintele au fost scrise absolut peste tot și sint, spune cineva, cu atât mai ușor de urmat cu cât la „Incosol” se găsește tot ceea ce la vestitele hanuri spaniole nu se aduce: jocuri de cărți, rachete de tenis, filme de aventuri, produse pentru îngrijirea părului etc., etc. Viitoarele gadgeturi: reglementări de securitate prin intermediul ordinarului și un canal de televiziune internă prin care doctorul își va sfătuși în permanență pacienții.

Aici, într-o bună zi, a poposit lady începându-și tratamentul. Cu prețurile, deloc mici, luase cunoștință înainte de a părăsi Londra. Acolo a constatat, nu fără surpriză, că acestea se aplicau nu unor prințuri pantagruelice — pentru că fiecare pacient are o carte specială de calorii — și nu includeau serviciile (telex, telefon, secretare bi și trilingve) puse la dispoziție — intrucit invitații nu-și pot interpuși importanțele afacerii — și nici nu acopereau intrarea în salonul pentru relaxare — unde, pentru a vedea viața în roz, totul este verde și bleu, cele două culori ale relaxării, Paco Muñoz, un vestit decorator, a unit în stil spaniol design-ul italian și tesăturile frantuzești. Deși într-un asemenea loc ar fi de prost gust să se vorbească de propria sănătate și de evoluția bolii, lady n-a scăpat nici un prilej de a povesti colegilor multe ei migrene. Apoi, poate datorită băii-laborator, echipată cu dusuri subacvatice, sau în urma vizitei într-una din cele șase „sauna-girls” importate special din Finlanda, ori după o sesiune de masaj deosebit, sau după o scaldă într-o piscină internă încălzită în stil hollywoodian, și chiar după o vizită la bar, unde nu mai există regim, sau după o partidă de golf în timpul căreia un emițător în miniatură se află plantat în buzunarele jucătorului sau jucătoarei și este, de fapt, un electrocardiograf la distanță, sau după un dejun (dineu) în cadrul căruia, pentru a compensa puținătatea calorilor, platourile cele mai scumpe sînt evidențiate de o manieră admirabilă, sau după o siestă petrecută la umbra unor înflorate umbrelle, plasate lângă bufete așezate chiar pe marginea unei piscine, ce nu are nimic extravagant — poate, deci, după unul dintre aceste „hobby”-uri sau după toate la un loc, lady a ținut cu strictețe seama de deviza superclinicii și a uitat, cu adevărat, că este bolnavă. A reacționat violent și scurt și a spus că prețul curei — 2.600 de franci — adăugat celorlalte (camera, servicii și cine le mai știe pe celelalte)

înseamnă mult prea mult pentru douăzeci și una de zile. Și a plecat.

Nu înainte de a fi recurs la o agenție de turism ce-și are sediul la Londra și este — nici nu putea fi altfel — un fel de club pentru... miliardari. Se organizează: croaziere în Marea Caraibilor, itinerare spre colțuri exotice și fascinante din Africa neagră sau din Oceania, în locuri magice ale Orientului, Firește, clubul nu numai că organizează dar și pune la dispoziție o navă de un lux faraonic (L'Europeo) care-i transportă în locuri ce nu au devenit încă obiect al turismului de masă, „paradisuri” adevărate unde nu fac escală avioanele și nu ajung ușor „paparazzi” și nici nu există instalații hoteliere.

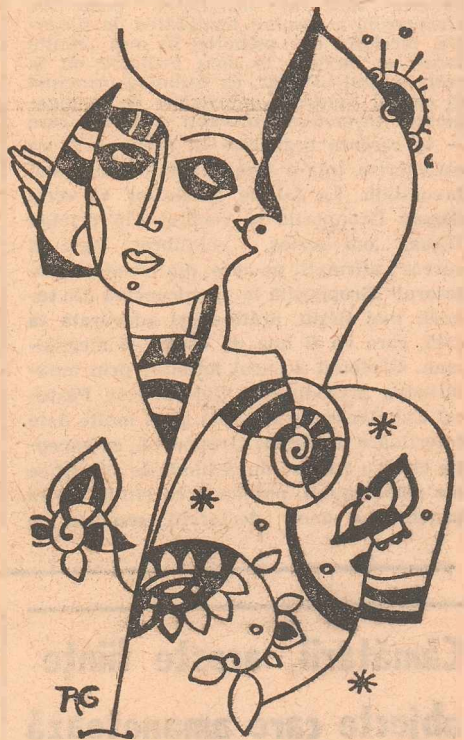
„Lindblad”, pentru că așa se cheamă clubul, a fost creat în urmă cu câțiva ani de un suedez, Lars Eric Lindblad, care și-a dat seama ce atracție turistică prezintă insulele Seychelles, situate în Oceanul Indian și care pe atunci (1971) nu aveau aeroport. Așa că, în anul 1969, el a comandat (în Finlanda) o navă botezată „Lindblad Explorer” și care poate adăposti 92 de pasageri. E lungă de 80 de metri, cântărește 2.500 de tone, merge cu douăzeci de noduri pe oră și are chila întărită precum cea a unui spărgător de gheață. Nu se poate deci spune că acești posesori de averi cu mulți, foarte mulți zero la coadă nu și-au găsit un nou... naș. Așa se face că „Lindblad Explorer” a făcut totul pentru a-și aduce pasagerii pretentioși și de „elită” printre pigmeii din pădurea Ituri (în Congo) sau că a fost unica ambarcațiune care a ancorat în largul coastelor insulei Pitcairn, în mii de Oceanul Pacific, pe care, în 1790, s-au refugiat cei nouă răzvrățiți de pe nava engleză „Bounty”. În fiecare nouă croazieră a ei, „Lindblad Explorer” se onorează în adevăratul sens al cuvintului cu găzduirea unei personalități vestite.

În ce o privește, lady n-a prea avut norocul unei asemenea companii pe care, după cum s-a aflat ulterior, și-ar fi dorit-o destul de mult. La fel de mult ca și o călătorie într-un loc atât de atrăgător descris de prospectele editate de clubul turistic al miliardarilor. Dar, odată imbarcată, ea avea să constate cu puțină plăcere că participă la o inovație foarte necesară, după cum apreciasse conducerea clubului respectiv. Așa se face că ochii ei dormici de a cunoaște o personalitate din lumea științei au căutat-o mult și bine pe aceasta. Odată cu noua cursă, participanții se puteau bucura de... colaborarea a trei foarte-foarte frumoase... asistente de navigație: Helga, Greta și Jeanine, o vest-germană, o suedeză și o franțuzoaică. Aceste hostes, cum li se spune în limbaj mai special, aveau obligația să întrețină pasagerii de lux inventiv și practicând simpatice jocuri de societate pe care, după cum se presupune, aceștia fiind prea ocupați cu afacerile lor, nu le știu sau nu au timpul suficient pentru a le practica. În atare condiții, lady s-a simțit profund jignită. Era în vîrstă, pe deasupra văduvă și de la început nu putea accepta ideea „simpaticelelor jocuri de societate” și nici faptul că, înainte plecării, se omisesse să i se anunte așa ceva. A cerut să se transmită la Londra că, în mod justificat, pretinde despă-

gubiri pentru lipsa de considerație. După care s-a adaptat, cum a putut, vieții de pe „Lindblad”, aflată în drum spre un loc insolit și care să satisfacă pretențiile acestor pasageri de lux. Lady a revenit cu un bun moral la Londra, de unde, la puțin timp, a revenit și în centrul atenției lumii. Joi, 7 noiembrie 1976, agențiile de presă au transmis că „Lady Beaverbrook, văduva unui magnat al presei britanice, a plătit aproape 10.000 (zece mii) de lire sterline (80.000 franci) pentru a pleca în Canada cu cei doi ciini ai săi. Lady Beaverbrook insistă ca acești doi mici terieri favoriți să poată călători alături de ea în clasa I a avionului. Intrucit o asemenea dorință pune probleme dificile, ea s-a decis, fără ezitare, să închirieze în mod special un avion de tipul D.C. 8 al companiei Air Canada, cu 227 de locuri, care se afla disponibil pe aeroportul londoniez Heathrow. Exigența călătoare avea la dispoziție un echipaj de stewardese format din patru persoane. Dar, grijulie cum este, a adus ea însăși hrana celor doi ciini.

Între timp, vîntul suflase rămășițele celor două scrisori prin care nu i se cerea nici un ban sau vreun bun de valoare, ci era doar rugată să onoreze două acțiuni de binefacere. Era bucurătoare că putuse rezolva traversarea aeriană a Atlanticului în compania terierilor ei favoriți pentru a-și mai aminti acest episod.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Anchetă socială

O afacere tragicomică

Intr-o zi din chiar vara anului trecut, mai exact chiar pe 5 august, cetățeanul Rusu Nicolae din orașul Tulcea Măcin s-a trezit în curtea proprie cu o scrisorică fără timbru și ștampilă, dar cu un conținut care ar pune pe gânduri orice părinte:

Stimate domnule,

Vă rugăm insistent a așeza într-un pachet de hirtie și celofan suma de 25.000 lei pe care-i veți transporta la dumneavoastră astăzi 05-08-75 ora 18.30 pe șoseaua Măcin-L. Sărat în direcția Greci. În dreptul liniei a VII-a li veți introduce sub un podet.

Suma este necesară pentru a achita răsкупărea fiului dvs. aflat în mom. de fată în compania unor oameni serioși. După eliberarea lui, la 25 de ore veți achita și cealaltă parte a sumei de 30.000 lei în aceleași condiții și loc.

Dacă greșiți a vă adresa organelor de miliție osînda se va abate asupra fiului. Nici un exces absolut, nici o indiscreție căci viața atîrnă de seriozitatea dvs.

Dacă nu ni se comunică „astăzi la ora 20 în locul unde ne aflăm de primirea banilor începem mutilarea sistematică pînă la orbire.

Soc. „Pentru bunăstarea săracilor”.

Odată cu banii lăsați și plicul cu aver-tizarea atît de amabilă.

Sintem deci în 5 august. Băiatul soților

Rusu Nicolae și Joița, Ștefan pe nume, în vîrstă de 19 ani, lipsește într-adevăr de acasă de patru zile, dar părinții îl știu într-o excursie în deltă, împreună cu alți prieteni... Fără îndoială, și la Măcin sînt părinți pe care i-ar putea înspăimînta o astfel de anonimă, mai cu seamă că este semnată de o anume societate al cărei scop ar fi, nici mai mult, nici mai puțin decît „bunăstarea săracilor”. Rusu Nicolae va merge, totuși, mai mult împins de la spate de nevastă, la soția de miliție, dar acolo, negăsindu-l pe șeful acesteia, va renunța pur și simplu, așteptînd desfășurarea evenimentelor. Bineînțeles că nici banii nu i-a dus la locul precizat, spre groaza mereu crescîndă a soției sale.

A doua zi, înspre zece dimineată, la locuința soților Rusu se prezintă tinărul Orbeanu Nicolae (23 de ani, absolvent a 8 clase elementare + 3 de școală profesională, barman la Cooperativa de consum din Măcin), care ține să-l înștiințeze pe Nicolae Rusu despre o anumită convorbire avută întîmplător în WC-ul restaurantului nr. 1 din Măcin cu doi necunoscuți. Aceștia, susține tinărul, l-ar fi somat să meargă la soția Rusu și să-i înștiințeze încă o dată despre soarta gravă ce-l aștepta pe fiul lor, în cazul în care aceștia nu vor plăti sumele cerute drept răsкупărare. „Mi-au spus să vă zic că dacă nu duceți banii la locul stabilit, o să primiți acasă o veste de culoarea halnelor mele!”, zice Nicolae Orbeanu, care este îmbrăcat într-un costum de culoare neagră. Amănuntul face impresie, Rusu Joița izbucnește în plîns și-și frînge mîinile, își imploră soțul să nu lase copilul pe mîna netrebnicilor. Rusu Nicolae nu se pierde însă cu firea — are el o bănuială pe care o va declara în scris la miliție în felul următor: „Fac precizarea că eu sînt în dușmănie cu Rusu Tudorel, din Măcin (...), care m-a amenințat de mai multe ori că el mă va omori, ori pe mine sau pe soție sau pe fiul meu. Vă rog să cercetați în sensul celor relatate de mine”...

Miliția orașului Măcin nu va cerceta însă în sensul cerut de Rusu Nicolae, ci în sensul cerut de experiența și flerul unor oameni de meserie. De aici, lucrurile se precipită. Lui Nicolae Orbeanu i se ia o declarație; acesta susține punct pe punct cele afirmate în fața familiei Rusu — dar le susține în scris. Surpriză: înscrisul, la o privire mai atentă, este foarte apropiat de cel existent în scrisoarea de amenințare primită de soția Rusu! Se fac investigații. Se trimit ambele „însemnări” — scrisoarea și declarația de martor la expertiză. După opt pagini de o exemplară profesionalitate, Biroul de criminalistică al Inspectoratului județean Tulcea anunță îndubital: „Scrisul existent în conținutul scrisorii anonime a fost executat de numitul Orbeanu Nicolae din Măcin, județul Tulcea” (Raportul de constatare tehnico-științific nr. 71.185, din 8.09.1976)...

Între timp, Rusu Nicolae a plecat de urgență în deltă după băiatul lui, pe care l-a găsit bine-mersi la Maliuc, fără cea mai mică idee despre așa-zisa sa răpire. L-a luat și l-a adus acasă, deși excursia planificată nu se încheiase. Lui Nicolae Orbeanu i s-au făcut acte de trimitere în judecată pentru săvîrșirea infracțiunii de șantaj, pasibilă cu închisoare de la 3 luni la 2 ani. Orbeanu a recunoscut infracțiunea („Recunosc în întregime fapta comisă, ca fiind concepută și înlăptuită integral de mine”), dar a motivat-o în două feluri: a) „Cunoscteam că Rusu Nicolae, care este crescător de oi, are mari sume de bani și am sperat să dea suma de 25.000 de lei, fiindcă cea de 30.000 știam că n-o va mai aduce!” b) „Declar că sînt prieten cu fiul lui Nicolae Rusu — și-am făcut acest lucru pentru a mă răzbuna pe el, intrucit acesta, în iarna trecută, în timp ce mă aflam la Galați, a trimis o telegramă părinților mei, precum că eu aș fi victima unui grav accident de circulație, lucru care nu era adevărat!”

Adevărul, ca în multe alte dați, se află undeva pe la mijloc, între a și b ca să zicem așa. Orbeanu susține că a doua zi după ce a aruncat misiva în curtea familiei Rusu, atunci cînd s-a înfățișat în calitate de martor bine intenționat, ar fi avut de gînd să dea în vileag „gluma” pe care o pusesse la cale, dar a renunțat pentru că zice tot el: „Am observat că soția lui Rusu Nicolae se pierduse de tot și era foarte inficoșată. Văzînd-o distrusă pe mama copilului am încercat să iau acești bani!” În orice caz, „gluma” sau premeditare fiind, Nicolae Orbeanu a trebuit să facă cunoștință cu rigorile legii penale (pentru prima oară, nefînd recidivist în nici un fel), fiind condamnat la un an de zile închisoare, în conformitate cu articolul 194, aliniatul întîi din Codul penal. A mai declarat că regretă fapta.

Iată ce ne-a spus judecătoarea Bică Mațona, care a făcut parte din completul de judecată al recursului: „Infracțiunea comisă de numitul Orbeanu Nicolae a fost într-adevăr surprinzătoare, nemaifiînd înfăptuită pînă acum de noi. Inculpatul nu a răpit pe nimeni, nu a adus nici un prejudiciu material intrucit banii nu i-a încasat, nu a comis nici o altă infracțiune în afara celei de șantaj, dovedită și recunoscută integral de el. Orbeanu mi s-a părut însă un tinăr interesant: manierat, alegîndu-și cuvintele cînd vorbea, bine îmbrăcat, dragut chiar. Bănuiesc că este un tinăr care citea mult, probabil mai ales cărți de aventuri.

Asta ar fi întreaga poveste a răpirii simulate de la Măcin, un oraș atît de liniștit încît, iată o idee de care nu pot scăpa, mai nimeni în afara Joiței Rusu, mama lui Ștefan, nu a crezut în existența unor gangsteri „made in Tulcea” și cu atît mai puțin în apartenența lor la o ipotetică societate pentru bunăstarea săracilor...

DUMITRU GRAUR ■

O armă otrăvită a corupției: traficul de influență

Avem la îndemână toate datele, culese dintr-unul din dosarele Judecătoarei sectorului 3, pentru a afirma, în deplină cunoștință de cauză, că „afacerea” a început în februarie 1975, în cadrul intim al restaurantului „Delta”. S-au așezat mai întâi la masă trei bărbați, funcționarul Hristu Dascalopol din Brăila, profesorul de educație fizică Dan Bărbulescu din același oraș și bucureșteanul Emil Daisa, de asemenea profesor, numai că de limba română și de la Liceul „Gheorghe Lazăr”, după care adunării s-a alăturat un al patrulea, pe numele său Marius Groppoșilă, obligatoriu cu literă dublă la mijlocul numelui, după o moștenire ortografică transmisă probabil din tată-n fiu în comuna telemăneană Gălățeni. Pentru că Groppoșilă, prezentat de prietenul său Daisa drept profesor și recomandându-se el însuși cu calitatea respectivă, va deveni — de bunăvoie și nesilit de nimeni — eroul principal a ceea ce urmează, se cade să zăbovim o clipă mai mult asupra sa. Născut la 4 februarie 1923 în localitatea pomenită, Groppoșilă a absolvit Facultatea de filozofie, lucrând ca psiholog în mai multe locuri și lucrând, la data întâlnirii de la restaurantul „Delta”, ca psiholog principal în cadrul Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri care — la cererea organelor în drept — îl va caracteriza într-o lumină dintre cele mai favorabile. La fel de măgulitor va scrie despre Groppoșilă și vechiul său prieten Daisa, „om serios, echilibrat, logic și corect”, afirmații pe care, din păcate, „profesorul” Groppoșilă le va zdruncina din temelii mai târziu, arătându-și adevărata sa față, care va fi una de escroc și megaloman. Răsfoind dosarul amintit, prin amabilitatea președintelui judecătoarei, Păstoreanu Zugrăvescu, n-am mai găsit multe date referitoare la Marius Groppoșilă, cu excepția câtorva extrase după lucrările științifice ale psihologului, publicate cu câțiva ani în urmă, și a unei declarații, semnată de

Sabina Dascalopol, soția lui Hristu, prin care femeia, cu instinctul specific sexului, recunoștea că a avut de la bun început serioase rezerve referitoare la condiția morală a „profesorului”, „personal nu am acordat încredere inculpatului, însă soțul meu s-a ocupat de această problemă”, reticențele sale având drept punct de plecare faptul că Marius Groppoșilă purta „sprincenele rase și conturate cu creionul” ! !

Dar să lăsăm amănuntele și să ne întoarcem la masa festivă de la restaurantul „Delta”, unde se puneau la cale nici mai mult, nici mai puțin decât intrarea la facultate, mai exact la secția de Relații economice internaționale a A.S.E., a Anatoției Dascalopol, absolventă din 1974 a Liceului „Gheorghe Munteanu Murgoci” din Brăila și fiica celui ce, firește, va achita nota de plată. Ca un tată grijuliu, Hristu Dascalopol apelase la Dan Bărbulescu, vechi prieten de familie, pentru găsirea unor meditari „de București” pentru odrasla sa, Bărbulescu apelase în continuare la Daisa care — bineînțeles — apelase la Groppoșilă, persoană influentă și bună la toate, gata nu numai să găsească pentru Anatoția câțiva meditari de încredere — între care, în treacă fie spus, cel de matematică, Ion Ligor, va proveni de la o școală generală (!!), refuzând să rezolve exercițiul dat la examenul de algebră ! — dar gata să garanteze intrarea sigură la facultate a fetei, desigur în schimbul unor pretenții materiale înaintate nu de el, persoană cinstită și stimabilă, ci de membrii comisiei de admitere, prieteni din copilărie cu „profesorul” !

În fața unei asemenea propunerii făcute între patru ochi, Hristu Dascalopol nici nu s-a sculat de la masă și nici n-a pus mina pe un scaun, cum s-ar fi convenit și cum ar fi procedat orice om de bună credință, înștiințat, din realitățile de zi cu zi și de examene cu examene ale vieții noastre, că admiterea într-un institut de învățământ superior se dobândește nu prin relații și intervenții, ci prin muncă, seriozitate și perspectivă. Nu, Dascalopol a crezut că l-a apucat pe Dumnezeu de picior și că nu doar Bărbulescu și Daisa i l-au scos în cale pe Groppoșilă, ci și norocul. A întrebat cât ?, numai că interogația aceasta prea directă l-a supărat din cale-afară pe „profesor” care, firește, n-avea la ora aceea cunoștință exactă de pretențiile membrilor comisiei.

A aflat însă repede „prețul” admiterii

și afacerea a continuat, peste câteva săptămâni, în aceeași componentă aleasă și în cadrul intim al aceluiași restaurant, cind Dascalopol a aflat confidențial că la suma de 32.000 de lei lucrurile sînt ca aranjate și că Anatoția se poate considera studentă. Se vede treaba că omului, de o naivitate detectabilă cu ochiul liber, suma nu i s-a părut prea mare, s-a întors la Brăila, s-a dat peste cap, s-a împrumutat în dreapta și-n stînga, a făcut rost de bani și s-a prezentat la o nouă întâlnire, găzduită de data aceasta de restaurantul „Modern” pentru că, nu-l așa, dacă tot se bea și se minca pe pungea lui Dascalopol, se cădea să fie schimbat din cind în cind și localul. La toaletă, unde s-au retras cei doi, Groppoșilă a primit banii — cum va scrie Dascalopol cu un umor negru și involuntar — „fără să-i numere”, dar a ridicat prețul cu încă 12.000 de lei intrucit, înțelegeți dumneavoastră, membrii comisiei de la A.S.E. s-au răzgîndit și la numai 32.000 nu mai garantează ! ! Dascalopol a înghițit în sec, a mai făcut un drum la Brăila, a mai schimbat un restaurant, oprindu-se de data aceasta la „Berlin”, a achitat toată suma, primind în schimb asigurări că „totul e în regulă” și că nici măcar o calamitate naturală n-ar putea s-o împiedice pe Anatoția să-și vadă visul cu ochii, prezența ei la examen urmînd să fie mai degrabă o formalitate.

Lăsînd de o parte unele amănunte neinteresante, să ne oprim dintr-o dată la faptul că examenul n-a fost pentru Anatoția Dascalopol o formalitate și că deși însemnase lucrurile cu un punct discret, conform înțelegerii cu „profesorul”, în stînga jos și cu altă culoare, a căzut cu succes, notele obținute — 5 la franceză, 6,80 la matematică și 3 la economie politică — nepermițîndu-i să apară pe lista admitșilor. Firește, treaba asta l-a supărat peste măsură pe bătrînul Dascalopol, pornit împotriva lui Groppoșilă, dar nepornit — cum credem că ar fi fost cazul — împotriva sa, om în toată firea care s-a lăsat, ca un sugăr, dus de nas și păcălit la lumina zilei și prin mai multe localuri bucureștene. A apelat din nou la cei doi binevoitori, la Bărbulescu și Daisa, dar nici unul nu știa prea bine pe unde lucrează „profesorul”, descoperit într-un tirziu și după multă așteptare la el acasă, tocmai întors — după versiunea sa — de la Craiova și înlocuit de o durere neomenescă de stomac. După ce i-a tratat pe Dascalopol și Bărbulescu cu o dulceață — observați, vă rog, politețea escrocului, gata să ofere un gerbet la 22.000 de lei porția ! ! — „profesorul” n-a avut de dat nici un ban, dar a dat în schimb două chitanțe datate după

voia sa, una cu mult mai devreme și alta cu mult mai târziu, prin care accepta, cu omenescă înțelegere față de durerea tatălui păgubit, că a primit sumele respective „sub formă de împrumut și sub formă de păstrare”, promițînd în schimb că va returna de urgență banii. Cum n-a returnat, în câteva luni, decît 10.000 de lei, lui Hristu Dascalopol i-a venit mințea cea de pe urmă, adresîndu-se justiției, făcînd caz de înșelăciunea lui Groppoșilă, dar nefăcînd caz, cum ar fi fost firesc, de credulitatea sa fără margini care l-a lăsat cu fata pe bătătură și cu buza umflată.

Pus în fața evidenței de organele în drept, Marius Groppoșilă, omul unei logici — după opinia prietenului său Daisa — de fier, s-a apucat să scrie și a așternut o declarație pe care considerăm că merită s-o înfățișăm în întregime pentru umorul ei involuntar și pentru lipsa ei de judecată : „Profund de împrejurarea că martorul dorea să-și înscrie fata la A.S.E. am apreciat că pot împrumuta de la acesta banii”, bani de care psihologul megaloman ar fi avut nevoie, dacă e să-i acordăm credit, pentru a pleca la un congres în Canada și pentru a tipări un volum de versuri ! ! După ce, o vreme, va bate a ceeași monedă, pînă la urmă va fi silit să recunoască, tot în scris, că „nu cunosc nici un cadru didactic de la A.S.E. și nu am făcut nici o intervenție”, întreaga „afacere” aducîndu-i o condamnare de 2 ani și jumătate, pentru trafic de influență, în conformitate cu articolul 257, aliniatul 1 din Codul penal, sentință rămasă definitivă.

Chiar dacă escrocul și-a primit după lege pedeapsa meritată pentru înșelăciunea sa, mascată multă vreme sub un chip onorabil, chiar dacă păgubita și naiva familie din Brăila și-a recuperat sau își va recupera banii aruncați pe apa sîmbetei și încredințați cu o credulitate fără margini unui fals profesor lucrînd la cosmetice și coloranți, mai rămîne ceva. Mai rămîne de discutat — în asta stă mobilul raportului de față — aspectul social al problemei, atitudinea condamnabilă a aceluia care, asemenea lui Hristu Dascalopol, cred că legalitatea noastră socialistă poate fi eludată, că relațiile și „pilele” au puterea să rezolve totul, inclusiv trecerea unui examen de admitere, să deschidă porți și să desferece lacăte, să aranjeze, să facă și să dreagă, pentru ca pînă la urmă lucrurile să se termine așa cum s-a terminat „intervenția” lui Marius Groppoșilă, cu tevatură, cu proces, cu martori, cu avocați și așa mai departe. Cine are urechi de auzit, să audă.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Cămătarii, aceste ființe abjecte care amănutează lacrimile oamenilor

Pe cit de veche, pe atît de disprețuită, cămătăria a fost considerată o indeletnicire mai mult sau mai puțin „onorabilă”, deși în multe privințe se asemăna cu tîlhăria la drumul mare. A prinde un om la ananghie, pentru a-l jefui de tot ceea ce are, a fost și a rămas lege pentru cămătari, acești indivizi abjecți, avari și cruzi, pentru care nenorocirile semenilor nu au însemnat decît bune prilejuri de îmbogățire. Numai gîndindu-ne la cîte războaie au finanțat, deschizîndu-și larg pungile de galbeni pentru a și le burduși apoi prin crime și jaf, și tot este de ajuns pentru a înțelege de ce nu au fost iubiți niciodată. Dimpotrivă, ce poate fi mai neomenesc decît a număra lacrimile de deznădejde ca pe niște bancnote, de a face din mina de ajutor ce pare întinsă la vreme o capcană din care cel ce și-a cerut-o nu se mai poate smulge ! Acest „profit sentimental” care se confundă abil cu un gest salvator este camăta sau mai pe înțeles acel „îți dau atît că vreau să te ajut, dar la soroc tu îmi dai atît și încă atît !” Camăta, bineînțeles, nu este aceeași pentru toți, ea diferă după sumă și este în funcție de termenul de restituire, depinde de solvabilitate. În general însă ea este foarte mare și dospește în timp, astfel că o simplă datorie ajunge pînă la a fi o pagubă catastrofală pentru cel îndatorat. Nemaivorbind de gajurile cerute și care de cele mai multe ori trec în proprietatea cămătarului !

În societatea noastră, cum e și firesc, cămătăria nu mai poate fi de mult o profesie, ea fiind exclusiv din viața socială căreia atîta vreme i-a fost o adevărată plagă. A trăi pe spinarea altora contravine total normelor eticii și echității socialiste, munca fiind singura care justifică veniturile fiecăruia. Iată însă că, desființată ca profesie, cămătăria apare — e drept, sporadic — pendînd al altăia și anume al bisniței, corelîndu-se cu celelalte ocupații ale celor care numai par lipsiți de ocupație, bisnițarii. Deci, pe lingă speculă, afaceri valutare, hoții și huliganisme, cămătăria apare pentru unii drept o indeletnicire comodă și fără riscuri, care să le

asigure profituri maxime cu eforturi minime. Mai mult : dacă pe vremuri cămătării angajau special câțiva gealați care prin amenințare și violență smulgeau banii victimei, bravii noștri trîntori bine odihniți și hrăniți își apără singuri interesele cu dinții, cu pumnii și cu picioarele. Se vede deci unde s-a olopșit cămătăria, în ce culcuș s-a cuibărit ea, înlesnind celor care o practică în disprețul legii un trai tîhnit, chiar de huzur, fără probleme. Ca să-i dai cuiva azi 1.000 de lei și să-i lei mîine 2.000 de lei nu-i mare școală, nu ? Astfel gîndeau împreună, cum și trăiau, fără acte, Alexandrina Bănică și Profir Cristache, doi cunoscuți tiribombiști care se învîrt prin viață de 41 și respectiv de 36 de ani. Ea, zisă Ioana, vînzînd ochelari de plastic și stîlouri în Obor, el, zis Biru, recidivist cu 7 condamnări pentru furturi, loviri și injurii, înșelăciune și ultraj. O pereche cum nu se poate mai potrivită, nu ? Deși în ceea ce privește studiile ea,

Alexandrina, îi era lui Biru net superioară, cu cele 2 clase primare urmate. Studiile lui Biru se desfășuraseră în alte direcții avînd la bază numărătoarea pe degete și semnătura ca o panseluță. Altfel, se lu-beau și se ajutau pe rînd în muncă, el protejînd-o de aprigii concurenți din piață, ea aducîndu-i lui schimburi și pachete ori de cîte ori era în vilegiatură pe cheltuiala statului. Totul a mers foarte bine pînă de curînd cînd, acuzați de a fi făcut speculă — împrumutînd cu dobinzi de 100 la sută (!) — au început să se invinuiască reciproc. Marea lor dragoste s-a făcut tîndări în fața anchetatorilor.

— Ea a dat, eu nu știu nimic, n-am nîd în clin, nici în minecă... nu m-am băgat în afacerile ei, declară cu seninătate „soțul”. — Ba Biru i-a dat, venea cu el și mă pune pe mine să le dau bani din buzunarul pantalonilor, se apără cu îndirjire „soția”. Eu numai m-am dus cu scrisoarea de la el, că era închis atunci, la cetățeanu’

și l-am cerut banii care-i dăduse și dobînda convenită (? !) între ei.

Că astăzi cei doi nu se mai înțeleg și se aruncă unul împotriva celuilalt ca să-și scape pielea, e de înțeles, preocupările lor nefiînd cele mai potrivite unei solidarități admirabile. Indiferent însă de gradul de vinovăție, amîndoi au trăit din banii luați cu japa de la cei care făcuseră imprudența să se împrumute cu bani de la ei. Biru își făcuse din poceală un adevărat renume. În luna aprilie 1972, povestește Darius Cezar Filip, care, în pofida prenumelor, avea nevoie de bani, l-am cunoscut pe un cetățean, Biru, la restaurant și i-am cerut 1.000 de lei. După ce mi-a dat banii, acesta mi-a cerut să-i dau în schimb (s.n.) 2.000 de lei. Intrucit eram strîmtozat de bani, i-am zis că-i dau. Cînd am restituit banii, Biru era la puscărie și i-am dat soției acestuia, prima dată 1.200 de lei, apoi 600 de lei, iar 200 de lei nu i-am mai restituit (s.n.). Iar lui Petrache Constantin i-a murit tatăl „și avînd nevoie pentru mormîntare lui un prieten al meu Filip Cezar (n.n. lanțul slăbiciunilor !) mi-a spus că mă poate împrumuta un cetățean cu numele Biru și am mers la acest cetățean acasă care mi-a împrumutat 1.000 de lei și cînd urma să-i restitu banii acesta a venit la mine acasă și mi-a cerut pentru 1.000 de lei să-i dau 2.000 și i-am dat 1.300 lei și acum mai îmi cere 700 de lei și mă amenință că mă taie dacă-i spun și nu-i dau”. Iar Avrămiță Alexandru, ca să-și însănătoșească un unchi internat, s-a dus în parcul Sfîntu Gheorghe cu un prieten și s-a împrumutat de la Biru și Ioana cu 1.000 de lei, dîndu-le peste numai 2 zile 1.200 de lei. Iar...

Mă opresc aici cu exemplele, nu de altceva, dar procedeele cămătărești ale celor doi au fost mereu aceleași, camăta fiind de la 100% încolo. Desigur că nici victimele cămătărilor nu sînt chiar atît de nevinovate cum vor să pară, măcar și pentru că printr-o bună chibzuire a banilor ar fi putut să nu ajungă pe mina acestor corbi atît de hrăpăreți. În acest caz, dar și în altele, trebuie să știm că, departe de a-și ajuta semenii, cămătării se ajută pe ei înșiși. Dîndu-le camăta (cum am văzut, chiar dublul sumei împrumutate) nu facem altceva decît să le încurajăm viața lor trîndavă, spiritul negustoresc și lăcomia de bani niciodată satisfăcută. A-î lăsa să doarmă pînă-n prînz, după ce au chefuit pînă dimineața cu banii de camăta înseamnă a-î ignora cu bună știință, uitînd că, la rîndul lor, acești paraziți sociali ne privesc, pe ascuns bineînțeles, cu dispreț ciocoiesc, după cum, cu același dispreț, încalcă legea. Desigur, în cele din urmă legea nu-i iartă, iar pedepsele sînt pe măsura faptelor lor reprobabile, antisociale.

IULIAN NEACȘU ■

Răspunderea conducătorului de unitate (I)

Rindurile de față consemnează debutul unei rubrici care își propune să abordeze o temă de maximă actualitate: răspunderea conducătorului de unitate. Pentru că dacă avem pretenția ca fiecare cetățean să fie corect, să respecte legile țării, să nu se abată de la principiile eticii și echității socialiste, cu atât mai mult se impune acest lucru celor investiți cu dreptul de a conduce și îndruma munca și destinele unor oameni, conducătorilor de toate gradele. Despre ei și despre răspunderea pe care o datorează calității ce le-a fost conferită vrem să ne referim în cuprinsul acestei rubrici.

„Lup la stină“

cu... numire oficială!

În luna martie 1974, conducerea Întreprinderii comerciale de stat „Mărfuri industriale“ din Sibiu hotărăște trecerea lui IOSIF STUPINEANU, pînă atunci vânzător la unitatea „Ferometal“, în funcția de gestionar al unității numărul 137 „Ideal“ din aceeași localitate. Nu știm din partea cui o fi venit propunerea, cine o fi pus... o vorbă bună, cit s-o fi deliberat pe marginea acestei numiri. Știm însă cu siguranță că numita conducere a luat o hotărâre greșită, sprijinind un individ cunoscut ca avînd o comportare morală dubioasă. O viață dezorganizată (despărțit de familie, trăia cu o elevă de liceu), avid după bani și, deci, pus pe căpătuială, să-și realizeze planurile, investindu-l, cu alte cuvinte, pe „lup“ — în mod oficial — să se îngrijească de „soarta bietelor mioare“ (a se citi bunurile gestionate). Nu s-a gândit nimeni de la I.C.S. „Mărfuri industriale“ că se încălcă prevederile Legii 22 din 1969 cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a i se încredința o gestiune, nici pe cele ale Legii 3/1972 și ale H.C.M. 2503/1969, referitoare la exercitarea comerțului interior. N-aveau dumnealor timp pentru așa ceva. „S-a propus STUPINEANU, să fie STUPINEANU!“ Ce le pasă că bunurile statului, adică ale noastre ale tuturor, încăpeau pe mina unui hot.

Și STUPINEANU nu s-a lăsat prea mult invitat și s-a pus pe treabă. În primul rînd a luat măsuri ca să nu fie stînjinit de nimeni în activitate, susținînd sus și tare că nu are rost să se irosească banii statului cu încadrarea postului de vânzător prevăzut în schemă (auzi, ce grijă!), întrucît el este capabil să conducă de unul singur gestiunea „Idealului“. Apoi, după ce i-a reușit și această stratagemă, a început să sustragă — în mod sistematic — din sumele rezultate din vânzări, sume între 2 000 și 5 000 lei, în raport de volumul desfacerilor realizate.

Cînd s-a apropiat primul inventar (de care a aflat la timpul convenit), STUPINEANU și-a analizat activitatea și, ajungînd la concluzia că suma delapidată nu e chiar îngrijorătoare, a hotărît că se poate descurca cu forțe proprii. Drept pentru care a încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu propria-i unitate, în care dumnealui își cumpăra în rate un frigider „Frigero-Super“ și 4 aparate de radio portative, în valoare totală de 10 250 lei. Lăsînd bunurile în continuare în magazin, suma delapidată era acoperită. Și astfel, inventarul l-a găsit pe gestionarul de la „Ideal“ curat ca o lacrimă. Deși, cu ceva atenție, s-ar fi putut observa că respectivul contract de vânzare-cumpărare încheiat pe numele gestionarului nu era vizat de conducerea unității și că titularul manifesta un curios apetit muzical, cumpărîndu-și nu mai puțin de 4 aparate de radio de același tip. În timpul aceluși inventar, gestiunea lui STUPINEANU a fost supusă și unui supracontrol, efectuat chiar de către șeful corpului de revizori. Culmea e că nici acesta n-a observat nimic necurat la „Ideal“.

IOSIF STUPINEANU și-a continuat activitatea infracțională pînă în ianuarie 1976, cînd, sesizate de disponibilitățile financiare nefirești ale acestuia, organele de miliție au cerut conducerei I.C.S. „Mărfuri industriale“ să efectueze inventarierea gestiunii unității nr. 137. Rezultatul: o delapidare de 66 126 lei. În urma cercetărilor efectuate, infractorul și-a recunoscut vinovăția și a fost trimis în fața instanței de judecată pentru a-și primi pedeapsa. Dar nu singur, ci însoțit de... revizorul contabil NICU DUMITRU-MITICĂ, cel care, delegat fiind, în luna martie 1975, să efectueze o nouă inventariere la magazinul „Ideal“, descoperă lipsa în gestiune — de acum importantă — și, în loc să-și facă datoria, s-a înțeles cu STUPINEANU. Contra sumei de 5 000 lei, acesta întocmește 12 liste de inventar fictive, în care trece ca găsite în vitrină și în magazia de mină a unității bunuri în valoare de 50 000 lei.

Desigur, ne este greu să înțelegem cum este în stare cineva să-și pună în joc libertatea, onoarea, profesiunea pentru a întinde mina unui infractor, unui hot. Ne este greu să înțelegem acest lucru, pentru că, în concepția noastră despre om, corectitudinea, cinstea, integritatea profesională se numără printre calitățile de bază pe care i le conferim acestuia. Mai sînt însă și excepții și NICU DUMITRU-MITICĂ este o astfel de excepție. El nu s-a dovedit „suflet bun“, nu a cedat „lacrimilor fierbinți“ ale infractorului STUPINEANU. Nu, nici vorbă! El l-a prins cu „mița-n sac“ pe acesta și și-a pus prețul: „Dai 5 mii, îți dau 50“. Simplu, fără ocolișuri. NICU DUMITRU-MITICĂ, este și el un infractor, mai periculos chiar pentru societatea noastră ca STUPINEANU.

Acest fel de indivizi trebuie să ne îngrijoreze. Nu este primul caz cînd tocmai unii dintre cei trimiși să controleze și să apere legalitatea, să vegheze la buna gospodărire a bunurilor societății ajung să-și bage ei înșiși miinile pînă la coate în acest avut. STUPINEANU era un viclat, dar a ajuns gestionar prin cine știe ce mașinațiuni. NICU DUMITRU-MITICĂ nu se afla cu siguranță la prima afacere de genul celei încheiate cu STUPINEANU. Amîndoi trăiau între oameni, între tovarăși de muncă. Nimeni nu i-a cunoscut? Nimeni n-a sesizat cu ce se ocupă? Conducerea I.C.S. „Mărfuri industriale“ îi avea pe acești doi indivizi în subordine. S-a interesat ce fel de oameni sînt, ce caracter au? Dimpotrivă! Pe unul l-a pus „lup la stină“, iar pe celălalt l-a trimis să-l controleze. Unde e răspunderea acestei conduceri pentru o hotărâre care a stat la baza unei infracțiuni? În ce mod își justifică aceasta activitatea, dacă dovedește nepricepere în munca de promovare a cadrelor, toleranță și aplicînd favoritismele, dacă în subordinea ei se petrec lucruri de natură să lezeze avutul obștesc?

STUPINEANU și NICU au fost judecați și condamnați la 8 și respectiv 5 ani și șase luni, în cadrul unui proces cu dezbateri lărgite, la care au participat gestionarii și revizorii contabili din municipiul Sibiu. După pronunțarea sentinței, în sală s-a lăsat o tăcere grea. Lecția aspră aplicată celor doi infractori a fost, credem, înțeleasă. Legea este una singură și ea trebuie respectată.

VALERIU RĂMNICEANU ■
IOAN CHILOM ■

Mărturie mincinoasă, impresie falsă sau rea credință?

„Jur să spun adevărul și să nu ascund nimic din ceea ce știu“ — jurămint ce se cere a fi rostit atît în fața organelor de cercetare, cît și în fața instanței, devine din păcate prea adesea o frază banală, rostită cu nonșalanța siguranței că nimic rău nu se poate întîmpla. Va trebui deci să căutăm îndelung în arhivele Tribunalului județean Timiș pentru a da de cele două procese care s-au judecat la capitolul penal privind „mărturia mincinoasă“. În primul, Rozalia Cristali mai înții a dat în judecată pe Maria Lupu, învinuind-o de lovire și vătămare corporală (o bătaie, se pare, tot a fost!), dar instanța avea să soluționeze cauza achitînd partea reclamată. Acțiunea de

cercetare deschisă împotriva martorilor Boris Kerekeș, Agneta Demian și Ida Borbeli avea însă să le demonstreze culpabilitatea de mărturie mincinoasă împotriva Mariei Lupu, desigur la instigarea reclamantei Rozalia Cristali. Martorii mincinoși au fost pedepsiți cu 8 luni închisoare, iar instigatoarea lor cu șapte... Al doilea proces e însă și mai interesant, fiind în același timp aproape ridicol. Printr-o sesizare trimisă organului de cercetare, muncitorul sudor Traian Neogoe a fost învinuit de a poseda o vilă cu două apartamente, proprietate personală în valoare de 450 000 de lei, apoi mobilă de peste 45 000 lei, dar și familie de cinci persoane, cu doi copii minori. Comisia pentru cercetarea încălcărilor cuprinse de Legea nr. 18 a stabilit însă un total de venit ilicit de circa 275 000 de lei (stabilind totodată că „villa“ n-a costat decît 130 000, apoi că sudorul Neogoe mai împrumutase de la C.E.C. vreo 25 000, de la tatăl-socru alți 13 000, iar lefurile pe ultimii zece ani justificau deplin suma de 240 000 lei). Totalul cheltuielilor a fost apreciat la suma de 280 000 — sumă însă pe deplin justificabilă. Curios rămîne faptul că Traian

Neogoe a simțit nevoia de a-i cere ajutor bunului său prieten Andrei Jubea, tot sudor, cu care avea să încheie o chitanță fictivă, antedatată și semnată de ambii, prin care Neogoe ar fi împrumutat de la Jubea suma de 45 000 de lei! Prin cercetare s-a dovedit minciuna celor doi — inutilă, după cum a stabilit comisia de cercetare a valorilor cîștigate ilicit!! — Andrei Jubea mărturisind chiar în fața instanței infracțiunea. Amîndoi au fost condamnați la un an de zile închisoare... După Codul penal, infracțiunea numită mărturie mincinoasă posedă un grad destul de mare de pericol social, ea fiind pedepsită cu închisoare de la 1 la 5 ani, desigur cu posibilitatea micșorării pedepsei, atunci cînd completul de judecată consideră a fi necesar. Așa cum am spus însă, deschiderea unei astfel de acțiuni penale se face cu greutate, adesea organele de cercetare și anchetă, adică miliția și procuratura în sarcina cărora cade acest lucru, preferînd să evite complicațiile. Se sancționează, cum am spus, și tăcerea — adică dorința sau interesul de a nu fi amestecat, de a nu te durea capul, de a nu-ți face dușmani... De cîte ori se mai cercetează însă dacă martorii invi-

Prietenul adevărat la... examen se cunoaște!

Prietenia dintre bucureștenii Eugeniu Ichim, instalator sanitar la C.I.P.L. Pipera, și Andrei Sigmund, bobinator la Întreprinderea „Energoreparații“, a început și, din păcate, s-a sfîrșit nu în jurul vreunui sentiment. Oricît ar părea de prozaică situația asta de viață, prietenia dintre cei doi s-a învîrtit în jurul unei motorete „Mobra“, pe care — îl cităm pe A. S. — „ne-am pregătit împreună în poligon, în vederea susținerii examenului de conducere auto“. S-au pregătit oamenii, așadar, cît s-au pregătit, după care s-au înfățișat comisiei de examinare, numai că aici destinele lor au început să nu mai semene: Sigmund a reușit la examen, iar Ichim a căzut. Pe 2 septembrie, Eugeniu Ichim n-a fost admis decît la practică. La examinarea teoretică el nereușind decît 14 puncte, cam o treime din cît se cerea! Stăruitor, omul s-a mai prezentat o dată, dar nici pe 16 septembrie soarta nu i-a suris. 31 de puncte și o nouă aminare. Atunci, nu doar exasperat de neînțelegerea organelor de miliție, dar și dornic să conducă mult iubita „Mobra“, Eugeniu Ichim i-a făcut o vizită prietenului său și i-a spus, descoperind într-un fel o Americă: „prietenul adevărat, măi Andrei, la... examen se cunoaște“, drept pentru care cel vizat a înțeles și s-a

Filtru total

● Puiu Cristian, din Focșani, era responsabilul atelierului de bijuterii al U.J.C.M. Vrancea. Primea aur de la diferiți cetățeni, pentru prelucrare. Puiu mesterea din aur diferite obiecte și nu le mai înapoia adevăraților proprietari, ci le vindea altor amatori de aur. Cînd i se efectuau inventarele, nota în acte, false evident, că marfa a fost ridicată de adevăratul proprietar. Astfel, a ajuns cu delapidarea pînă la suma de 61 000 lei. De aici încolo n-a mai mers: organele miliției i-au pus la miini două inele mari. Nu din aur...

● Dumitru Ababei, primitor distribuitor la Cooperativa meșteșugărească „Prestațiunea“ Iași, ajutor de alți cinci angajați, a sustras de la Liceul industrial de chimie din București nu mai puțin de 578 kilograme de lichid antigel. Marfa furată a fost introdusă spre valorificare, fără forme, se înțelege, la stația „Auto-service“ a Cooperativei meșteșugărești „Prestațiunea“ din Iași și la Magazinul nr. 103, al I.C.S.M. Iași. Cu tot antigelul, se anunță că afacerea a înghețat.

● Nicolae Patra, merceolog la Cooperativa meșteșugărească „Deservirea“ Cra-

iova, împreună cu Ion Izverceanu, șeful secției de țimplărie mixtă a Întreprinderii de producție și prestări Craiova, și-au însușit suma de 49 000 lei, reprezentînd contravaloarea a 25 mc cherestea sustrasă din gestiunea lui Izverceanu și valorificată prin intermediul unor țimplări mandatar. Pentru a nu fi depistați pe timpul transportului, cei în cauză au folosit documente false de transport.

● Șeful secției fierărie și rotărie, din cadrul Cooperativei meșteșugărești „Săveni“ (Botoșani), a raportat îndeplinirea planului pe luna mai 1976 cu 30 000 lei mai mult. A făcut aceasta în scopul obținerii nelegale a unor drepturi de personal.

● Conducerea secțiilor de cizmărie, construcții metalice și croitorie, din cadrul cooperativei „Unirea“ Măcin și Tulcea, au raportat producții fictive, iar în urma unei astfel de „manopere“ unii dintre meșteșugari au încasat 29 839 lei, contravaloarea unor lucrări neexecutate.

● Maria Teletin, casieră la secția de reparații radio și televizoare a Cooperativei „Unirea meșteșugarilor“ din Vaslui, avea un obicei: încasa de la clienții diferite sume de bani pe care le depunea direct în contul său personal. Pentru decontarea acestora, deținea și dînsa un meșteșug: întocmea borderouri false. La 16 000 lei „agoniști“ astfel s-a poticnit: un lucrător al Miliției județului Vaslui i-a descoperit procedura.

● Maria Teletin, casieră la secția de reparații radio și televizoare a Cooperativei „Unirea meșteșugarilor“ din Vaslui, avea un obicei: încasa de la clienții diferite sume de bani pe care le depunea direct în contul său personal. Pentru decontarea acestora, deținea și dînsa un meșteșug: întocmea borderouri false. La 16 000 lei „agoniști“ astfel s-a poticnit: un lucrător al Miliției județului Vaslui i-a descoperit procedura.

EMIL NEGOIȚĂ ■

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

tați la anchetă sau în fața instanței, pentru a da un sprijin considerabil justiției, spun chiar tot ce au de spus? Părerea lui Romulus Tatu, vicepreședintele al Tribunalului județean Timiș, este că „măsurile împotriva martorilor mincinoși ar trebui să fie mai intense, acțiunile penale deschise mai des“ — deocamdată rămînînd în puterea judecătorului de a aduce martorul... pe drumul cel bun, deci de a-l convinge prin întrebări și evidențe anterioare stabilite să renunțe la calea mincinoasă pe care avea de gînd să apuce. Desigur, asta ține de experiență, de profesionalism — domeniu în care nu în ultimul rînd trebuie să amintim de cunoașterea perfectă a dosarului aflat în judecată.

Lui Romulus Tatu, un astfel de profesionist al justiției de care am amintit, codul moral al fiecărui om i se pare mai important chiar decît Codul penal. Îi dăm desigur dreptate. Să nu uităm însă că dacă ar exista numai oameni ideali, deci și martori ideali, n-ar mai fi nici alte infracțiuni în justiție — iar de judecatori n-ar mai fi probabil nevoie! Pînă atunci însă...

DUMITRU GRAUR ■

Rima și umorul

Sint oameni care-ți propun colaborări dintre cele mai tenebroase, un fel de „monstruoasă coaliție” într-un spațiu mai intim și pe un teritoriu mai redus. Nu! Nu e vorba în acest caz de servicii reciproce, nu! Doamne fereste, nici vorbă nu poate fi de așa ceva, ci doar de suave, blinde și constante concesi reciproc. Eternul și vinjosul aldămaș nu se mai bea la capătul achiziționării unei herghelii, ci cu prilejul solemn în care cei doi se jură pe ce au ei mai sfânt și mai rentabil „să-și țină gura”.

În ce constă „pactul de neagresiune”? Păi e al dracului de simplu... E înfricoșător de simplu... Dacă unul face o porcărie, celălalt are datoria morală în fața propriului buzunar să nu observe, sau dacă din greșeală observă, „să-și țină gura”. Dacă celălalt săvârșește o porcărie sau ceva similar partenerul își ține, de asemenea, gura. Tăcerea e moneda lor de schimb. Valuta lor forte.

Ei își împărtășesc foarte loial „sferele de influență” sau, mai științific vorbind, parohiile. Nu-și încalcă niciodată domeniile. Cine e porc în domeniul cultural n-are voie să fie porc în domeniul comercial și viceversa. Deci în vasterile lor escrocherii au reușit să stabilească o anumită ordine și curățenie, pentru ca șoricul unuia să nu fie stingherit de șoricul celuilalt. Niciodată nu iubesc aceleași femei și niciodată nu înșală în același complex alimentar. Jecmănesc, dar fiecare rămâne cu ideile lui, cu felul lui de a vedea viața.

Semnatarii acestor „pacte de neagresiune” sint în fond niște rime pline de modestie, ele nu vor decît să se tirească în deplină securitate.

— Noi, rimele... — mi s-a dezvoltat una la „braseria Cina” unde își ia în totdeauna micul dejun — avem și mult umor...

Să fii rimă și să ai umor, asta e prea de tot. Să te tirăști cu zimbetul pe buze mi se pare o privilegiu apocaliptică.

TEODOR MAZILU ■

Condica de sugestii și reclamații

Fraților! Dragilor! Oameni buni! **IMBRĂȚIȘATIVĂ!**

PUTU

MĂSURI LUATE

La început tov. a fost liniștit apoi lunecind de pe scaun a demonstrat o puternică stare de ebrietate.

Responsabil

Subsemnata Aneta Guțulescu, merceolog princ. URVA, sosind în seara zilei de 25 dec. la Titanic în grup mare de societate, cu ocazia fenomenului „crăciun”, erau și colegi de la interpretare. Dintr-odată tov. Guțulescu D-tru, actualul meu soț, mi-a tras brusc peste față patru palme puternice una după alta!

Any Guțulescu

MĂSURI LUATE

Clienta fiind escitată la maximul de pe urma unui consum pronunțat de bere, mai vorbea și c-un ton inervat nu permit să fiu confundată. Încercind să o aplaneze soțul prezent i-a articalat imediat nește palme. Resp.

Tare nu-mi place cînd un ospătar tinăr, plesnind de grăsime și sănătate, stă la geam și privește tăcut taxime-trele de peste drum. La ce s-o fi gîndind el în clipele acelea? Tare nu-mi place cînd același ospătar (parcă Borăscu) vine în silă să ia comanda și în timp ce îi spui ce să-ți aducă, el te privește crunt, drept în ochi, parc-ar vrea să-ți zică: „Tu te imbuibi și pleci iar eu trebuie să rămîn mai de parte în speluna asta...”

Dacă un om are aspirații înalte, n-are decît să lupte și să și le implinească, iar nu să strice viața celor din jur.

ss. indescifrabil

MĂSURI LUATE

În ziua respectivă tov. Borăscu a recunoscut într-adevăr o atitudine greșită dar însă pentru dureri în bășică nu pentru aspirații că nu are, nu a avut.

Responsabil

Ospătari! Să urcăm neconștient, tot mai sus, pe scara comerțului și relațiilor interumane.

Insp. HRUZUZACHE

MĂSURI LUATE

Mulțumim pentru inspecție.

Responsabil

Culese de

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

Tovarășe, Sindicat

Vă rog acu', în ceasul XII, să nu mă faceți de ris în fața salariaților, că sint capabil să suport chiar oprobriul trenului, aruncîndu-mă. Vreau să vă relatez în mod spartanic ce și cum și de unde pină unde: era noaptea firziu și eu m-am trezit în plin ev mediu și în pielea goală, datorită ignoranței mele și a credulității în babe. Înții a spus să-i dau ceasul de mină de pe mină. I-am dat. Apoi una sută lei. I-am dat. Și un picior de pisică neagră, moartă de dor. I-am dat. Menționez că laba de pisică am sustras-o de la proprietară după ce dînsa era de deja cumva decedată pe un mic teren viran. Apoi mi-a spus să mă dezbrac în pielea mea goală și să stau într-un picior în colțul camerei în timp ce ea a fiert niște ierburi puturoase într-un cazan: mi-a dat să beau, am băut și mi s-a făcut așa rău că nici nu am simțit cînd m-a pocnit peste față cu o bufniță. Am vrut să o pocnesc și eu dar nu mai aveam puterile necesare, drept care bătrîna m-a legat la cap cu un batic roșu și mi-a spus să zic de zece ori cuvintele magice **spaburibubibababu**, dovedind o concepție mistică despre viață. Așa rău mi-a fost de la ceaiul acela că nici nu am observat cînd ea a plecat cu una sută lei, una doxa, bașca pensia soacrei de care nu îmi pare rău. Am fost găsit astfel de un vecin care a ris puternic după ce i-am povestit.

Menționez că a avut dreptate: nu avea babă putea să ghicească cum va arăta viitoarea mea soție și dacă va fi blondă sau brună. Acu' mă căteșc tardiv și rog musamalizați înțimplarea. Voi termina sarcinile ce-mi revin mult mai repede, plus enormă muncă obștească.

Cu respecte

Veniamin Plăpîndu

Pentru conformitate

CORNEL UDREA ■

Arhivar la D.M.H. 1)

Amintirea nr. 4 (patru)

sau

Noi contribuții

la teoria chibritului

Hotărît fiind să pun o ordine perfectă în arhivele D.M.H. și pentru a fi la curent cu dezvoltarea societății, am propus forurilor imediat superioare (celor neimediat le-au propus cele imediat, preluînd asupra lor inițiativa) crearea unui compartiment de știință pură. Două săptămîni am trăit cu spaima că dosarele vor rămîne impudice. Dar n-au rămas goale. Am fost salvat de circulara științifică emisă de I.C.P.P.C., institut de specialitate al D.G.P.L. (Descifrarea inițialelor se face pe răspunderea personală a descifratorului. Confirmări și infirmări

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU ■

nu se dau decît sub imperiul unor amenințări directe.) Este vorba despre „Instrucțiuni referitoare la manipularea, călătorirea și instalarea în mod disciplinat a chibritelor”. Erau 37 de pagini numerotate 1-38 la care trebuia să se facă observații în cinci exemplare, iar imputerniciții care vor participa la ședința de la București vor trebui să aibă fiecare asupra lui o delegație în cinci exemplare”.

În capitolul „Considerații generale privind chibritul”, la articolul 4, subarticolul 4 (Pe scurt 4. 4), se impune ferm: „Pentru a se evita pierderi de conținut în timpul ambalării și manipularii cutiilor de chibrituri tip STAS 2627-73, sertarele acestor cutii trebuie puțin supradimensionate încît să nu existe un joc între foc și sertar”. După ce se atrage deci atenția ca nu cumva să se fabrice cutii de chibrituri mai mari decît capacul, articolul 2. 2 din capitolul următor, presupunînd că nu s-a înțeles articolul 4. 4, vine cu precizări utile: „Sertarele cutiilor de chibrituri STAS 2627-73 vor fi puțin supradimensionate încît să nu existe un joc între sertarul și locul cutiei”.

Ei da, asta e cu totul altceva! Articolul 5. 6 emite alte indicații: „În depozitele unităților de consum transportul interior se va face cu vagonete acționate manual sau cu orice altfel de mijloace de transport de care dispune depozitul respectiv”. Deci transportul nu se poate face cu mijloace de care nu dispune depozitul respectiv. Ca să nu avem dubii!

În articolul 5, subarticolul 16) se pune — în fine — accentul pur științific pe problemă: „Operațiile de manipulare pot fi efectuate mecanizat, cu mijloace normale ale depozitului respectiv sau manual: cu cărucioare, roabe etc.”

În sfîrșit, e clar: dacă nu se poate cu mașina electronică — se admite roaba!

Articolul 5. 22 aduce studiului profunzimea necesară:

„Se interzice vânzarea către public a cutiilor sau plicurilor parțial deteriorate prin foc”.

Dacă am înțeles bine: este interzis de a vinde populației chibrituri arse!

★ Ptiu! Arză-le-ar focul!

ALEXANDRU ȘTARK ■

- 1) Direcția Mișcării Hirturilor.
- 2) Conform cu originalul (N.A.).
- 3) La felul de conform (N.A.).
- 4) Prescurtat 5.16 (N.A.).

Poluarea omului

Unde sint zăpezile de altădată?

Ocupat, și pe bună dreptate, cu remediarea carențelor din sportul românesc, ziarul **Sportul** omite totuși, cite-odată, să ceară unor redactori sau colaboratori să respecte gramatica limbii române. Dacă pentru dezvoltarea oinei, să zicem, este cazul să se desfășoare campanii, pentru scrisul măcar corect nu credem că este cazul. În numărul din 6 ianuarie 1977 al cotidianului sus-amintit, pe chiar pagina întâi se lăfăie un titlu avînd literele de cel puțin un centimetru: „INIȚIATIVELE BUNE SUPLINESC LIPSA ZĂPEZII”. Oare? Să deschidem Dictionarul limbii române contemporane. Citim în dreptul cuvîntului „suplini”. Găsim: „A înlocui pe cineva pentru un timp oarecare în funcții sau în obligații”. Este deci evident că ne aflăm în fața unei grosolane greșeli. Corect ar fi fost: „Inițiatiile bune suplinesc zăpada”. Chiar și așa ar fi sunat obositor, cenușiu, forțat, un titlu așezat la periferia publicisticii.

Nu trebuie uitat că ziarul **Sportul** este citit și de tineret și nu trebuie uitat că fiecare publicație este datoare să facă educație. Or, unui om educat nu-i șade bine să „suplinească lipsa” sau să se exprime aidoma lui Ioan Chirilă: „Să sperăm că în viitorul apropiat nu va mai exista nici o incompatibilitate între tipul jucătorului multilateral și cel înzestrat cu calități speciale”. Sint oameni, chiar neconstituiți în cercul Prietenii gramaticii, care cred că jucătorul multilateral are toate calitățile, inclusiv pe acelea speciale.

EUGEN SECELEANU ■

Cronica pretențiilor

Dreptul la somn

Intr-adevăr, se pare că necazul îi apropie pe oameni mai mult decît orice. De cînd a dat buclucul peste noi — aproape o jumătate de an — am început să-mi privesc vecinii cu înfinit mai multă atenție. Pe unii îi văd dimineața, cînd pleacă la serviciu: au cearcăne, ochii înroșiți. Bărbații, deși o fac în fiecare dimineață, par mai totdeauna nerăși de-o săptămîină. Femeile au un aer posac, ce le face să pară toate de-a-aceiași vîrstă — a unei premature ofiliri. Pe alții îi zăresc după-amiaza, cînd se întorc de la locurile lor de muncă: nu mai au în privire aceea bucurie pe care și-o dă gîndul că revii lîngă nevastă și copil. Privesc aproape cu spaimă la gardul de prefabricate ce înconjoară locul cu pricina. Se lasă întunericul, se termină și emisiunea la televizor. Vecinii mei încep să răsucească, rînd pe rînd, comutatoarele, dar îmi simt făcînd-o fără nici o speranță. După o vreme, încep să iasă disperați pe balcon și să privească neputincioși spre locurile de unde zgomoatele se întetesc. Bubuiturile fac să zăngăne geamurile, scîrțitul macaralei gigant pare un ferăstrău ce despică fiecare apartament în parte. Și mai sint oamenii care lucrează...

Deși de-acum e miezul nopții, macaragiul îl fluieră, apoi îl strigă, din cabina cocoțată la 15 etaje deasupra pămîntului, pe unul Vasile, meșter betonist, din cite am înțeles: „Vasilee! Ce mama dracu' faci acolo? Te dai mare betonist, dar lucrezi ca o cizmă”. „Mă doare în cot”. E trecut de ora una, farurile macaralei — șase proiectoare de mare putere — aruncă în casele noastre o lumină „a giorno”, pe care nimeni dintre noi nu o dorește. „Gicăăă! Ce faci cu cablul ăla? Te holbezi la el ca la un salam. Agață-l odată!” Gică ăsta e mai lăcut, nu se-aude ce zice; probabil că mormăie el ceva care-l deranjează pe cel care-l apostrofase, căci vocea de portărel a acestuia bate din nou în geamurile noastre: „Bă, tu mai bine n-ai mai dormi pă tine! Dormi cu cablu-n mină și mai faci și pă nebunu'. Vezi că dacă vin la tine...” Cîțiva copii se află pe balcon alături de băieții „locatari” ai blocului nostru. Dăteții dau a lehamite din mină, îi roagă pe copii să se culce, „că e două noaptea și nici azi-noapte n-au dormit și nu e frumos, nici sănătos”. Apoi, cite unul mai „curajos” încearcă marea cu degetul: „Ce faceți, măi, oameni buni?” Se-aude mai de fiecare dată o aceeași voce spartă de injurături: „Muncim, bă, nu ca voi, care dormiți”. Coboară oamenii după lapte; încep să plece spre serviciu. Și ca un final fără replică, dar pe măsura persoanelor de care vă vorbesc, se mai înregistrează acest dialog: „Vasilee! Ce faci, te mai doare în cot?” „Nu, bă! Ha! Ha! Ha! Uite-i p-ăștia, au început să se trezească! Dorm și noi le facem case și mai fac și pă dășteptii”.

Întreb: cit de vinovat va fi vecinul meu, chirurgul, dacă, măcinat de nesomn, într-una din aceste dimineți va face o mișcare greșită, fatală pentru omul întins pe masa de operație? Dar vatmanul, vecinul de la parter, cit va fi de vinovat dacă, cu ochii cirpiți de-aceiași îndelung nesomn, va lovi un om pe pasajul de trecere? Și-așa mai departe. Cit vom fi de vinovați? Și știți cîți vecini are acest șantier deschis în Mihai Bravu, chiar în dreptul stației Vaselor? Faceți o simplă socoteală: cinci blocuri de 10 etaje, avînd 120 de apartamente, și încă alte două blocuri de 10 etaje, cite 200 de apartamente fiecare.

Și mă mai întreb: Ce s-ar face un astfel de șantier dacă, într-o bună zi, am avea reglementări mai severe care să asigure dreptul la somn al oamenilor, iar orice întreprindere ar avea dreptul să ceară daune celor care nelăsîndu-i angajații să se odihnească îi aduc în situația de-a lucra luni de zile cu doar 40%-50% din potențialul lor normal? Bănuiesc că un astfel de șantier n-ar mai avea bani nici să-și ridice gardul de prefabricate ce-i înconjoară „domeniul” pe care, azi, își permite să facă ce vrea. Și-apoi, dacă legea pedepsește sever un om care, făcînd scandal în propriul apartament, își deranjează vecinii de etaj, de ce n-ar pedepsi legea, la fel de sever, pe cei care răpesc dreptul la somn a mii de oameni?

Sigur, avem nevoie de locuințe, avem nevoie de ele cit mai repede, dar ce cîștigăm lucrînd astfel? Cred că orice șantier — pentru a nu furniza, cu timpul, pacienții nedoriți spitalelor noastre — trebuie să respecte dreptul la somn, la odihnă al oamenilor. Chiar și șantierul deschis în Soseaua Mihai Bravu, stația Vaselor, de „I.C.M.6”.

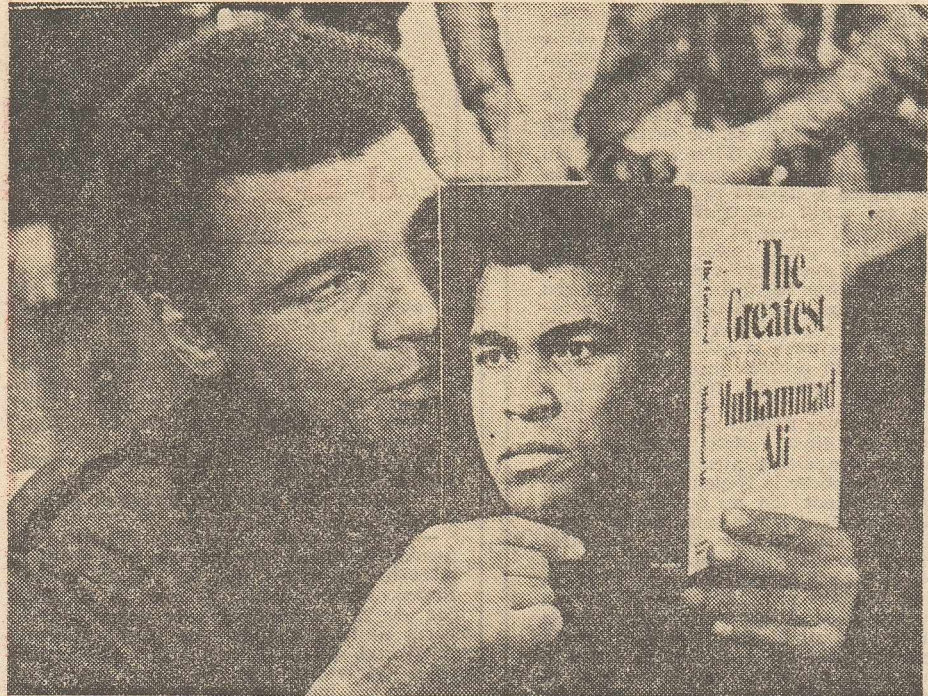
DORIN TUDORAN ■

Cine ești dumneata, Muhammad Ali?

Campion olimpic la Roma (1960), la categoria semigrea, campion mondial profesionist la „toate categoriile”, prin victoria obținută la 25 februarie 1964 asupra lui Sonny Liston, deposedat de titlu în 1967, ca urmare a refuzului său de a se înrola în armata ce lupta în Vietnam și condamnat la 5 ani închisoare (niciodată făcut) pentru „nesupunere”, grațiat în 1970 de către Curtea supremă a Statelor Unite, în urma unor îndelungi procese, care l-au costat mii și mii de dolari, redevinut campion mondial în urma victoriei obținute la 30 octombrie 1974 în fața fostului deținător al titlului, George Foreman, Cassius Clay (sau Muhammad Ali, cum îi place să i se spună de când a intrat într-o sectă a musulmanilor negri) este nu numai unul dintre marii boxeri ai tuturor timpurilor, ci și o figură de un rar pitoresc. Actor de talent, poet și uneori chiar... conferențiar în fața propriilor suporterii, Clay a devenit un personaj interesant, căutat cu insistență de ziariști, care au făcut din el cea mai mare vedetă sportivă a ultimului deceniu.

Cassius Clay s-a născut la 17 ianuarie 1942, în orașul american Louisville. Copilăria și-a petrecut-o în cartierul sărăcăcios al negrilor. Foarte vorbăreț și gata oricând să-și impună punctul de vedere cu ajutorul pumnilor, el a devenit, după cum singur mărturisește, „șeful colegilor de joacă”. Cassius Clay nu a învățat nici o meserie. Îi plăcea să hoinărească, să cînte și să danseze. Să asiste la meciurile de box. Această din urmă preocupare era marca sa pasiune.

În februarie 1957, Willie Pastrano, fostul campion al „semigreilor”, venise la Louisville pentru meciul cu John Holman. Clay s-a dus și a asistat la un antrenament al campionului, apoi i-a telefonat antrenorului acestuia, Angelo Dundee, rugându-l să-l primească, deoarece el este „cel mai bun boxer amator din oraș”. Cu atât mai mare a fost uimirea lor cînd Clay, după ce l-a întrebat pe Pastrano cît timp se antrenează pe zi, cîți kilometri aleargă, dacă fumează sau consumă alcool, la ce oră se culcă etc., l-a rugat pe Dundee să-l lase să facă cîteva reprize la mînuși cu Pastrano. Dundee a acceptat, spunîndu-i lui Pastrano să aibă mare grijă să nu se întimplă un accident cu „copilul ăsta simpatic”. Și Dundee scrie despre această „întîlnire” dintre Clay

și Pastrano: „Sincer să fiu, a fost uluitor. Pastrano a venit după meci și mi-a mărturisit că dracul acela de negrișor lovește tare, e sprinten ca o pisică și că te pleznește pe neașteptate din toate pozițiile. Clay a fost atunci cu noi la masă, la cinema și în seara galei l-am luat la meci, să-l vadă pe Pastrano boxînd. Clay era un băiat cunoscut la Louisville. Saluta mulți oameni, le strîngea mîinile, i se vorbea cu simpatie. I-am prezis o carieră frumoasă”.

Angelo Dundee și-a dat seama atunci că băiatul isteț cu care se împrietenise la Louisville va avea o carieră frumoasă în box, dar nici prin gînd nu i-a trecut că peste cîteva ani îi va sta în colț ca manager.

Palmaresul boxerului amator Cassius Clay este impresionant: peste 100 de victorii și doar 8 înfrîngeri! Cele mai frumoase rezultate le-a obținut în 1960. Mai întîi a cucerit titlul de campion amator al S.U.A. la categoria semigrea. Apoi, la Chicago, își înscrie numele pe lista cîștigătorilor tradiționalei întreceri „Golden glove” (Mînușa de aur). Și, ca urmare a acestor mari victorii, Cassius Clay este selecționat în echipa olimpică a Statelor Unite pentru J.O. de la Roma, care au avut loc în același an, 1960. Confirmîndu-și valoarea, Clay cucerește și titlul olimpic, învingîndu-l în finală pe campionul polonez Jerzy Pietrzykowski. A fost ultima sa evoluție pe ringul amatorilor...

Tot în 1960, la 29 octombrie, în orașul său natal, Louisville, Cassius Clay debutează ca profesionist într-un meci de șase reprize contra lui Tunney Hunsaker, pe care îl învinge la puncte. Hunsaker este unul dintre puținii adversari ai lui Clay care au reușit să termine meciul în picioare. În 1961, tinăra vedetă a ringurilor americane susține opt meciuri, obținînd tot atîtea victorii, dintre care șase prin k.o. În anul următor, își knock-outează toți adversarii, printre care se numără și fostul campion mondial, Archie Moore. Dar să nu uităm că celebrul Archie era la sfîșitul impresionantel sale cariere. E adevărat că a pierdut prin k.o. în fața lui Clay, dar e bine să reținem că în timp ce Archie Moore avea 49 de ani, Cassius abia implinise 19...

În 1963, după ce îi învinge pe Charlie Powell și Doug Jones, Cassius Clay vine în Europa, la Londra, să-l înfrunte pe englezul Henry Cooper. Meciul a durat doar cinci reprize, boxerul american înscriindu-și în palmares încă o victorie prin k.o. Au urmat apoi pregătirile pentru întîlnirea cu Sonny Liston, deținătorul titlului

de campion mondial. Liston cucerește centura cu diamante pe ringul instalat la „Comiskey Park” din Chicago, la 25 septembrie 1952. „Domnul urs”, cum i se spunea lui Sonny Liston, l-a învins atunci prin k.o. în primul rund pe Floyd Patterson, adversarul reprezentantului nostru Vasile Tiță în finala olimpică de la Helsinki (1952). Odată intrat în posesia titlului mondial, Liston nu a mai urcat pe ring decît peste aproape un an, cînd i-a oferit revanșa lui Patterson, pe ringul din Las Vegas, Floyd a fost făcut din nou k.o. și de data aceasta tot în primul rund, iar „Domnul urs”, aureolat de titlul mondial, a pornit într-un lung turneu de demonstrații prin Europa. Aceasta era întreaga sa activitate de campion mondial la data de 25 februarie 1964, cînd a acceptat provocarea lui Cassius Clay.

Întîlnirea dintre Sonny Liston și Cassius Clay a avut loc în celebra stațiune Miami Beach, la Convention Hall. Aproape 9000 de spectatori au venit să vadă cum se va descurca guralivul Cassius Clay în fața uriașului Sonny. Foarte sigur de victorie, Clay declarase ziariștilor că nimic nu-l poate împiedica să cucerească titlul mondial. La rîndul său, „Domnul urs” anunțase că îl va zdrobi cu un singur pumn pe „acest băiețel obraznic”. Și poate că intenția lui Sonny Liston s-ar fi realizat dacă Clay nu ar fi fost un maestru al eschivei. Jocul său de picioare a zădărnicit toate acțiunile de atac ale campionului mondial care a recepționat, chiar din primele reprize, lovituri în proporție de 1 la 10. Liston și-a făcut ucenicia în box prin diferite închisori, unde și-a petrecut mulți ani din viață. Un fizic ieșit din comun și o forță excepțională au constituit tot secretul victoriilor sale pe ring. Mijloacele sale rudimentare de luptă s-au dovedit a fi total insuficiente în fața tehnicianului rafinat care era Cassius Clay. În rîndul șase Liston avea o arcadă spartă și era complet derutat de stilul adversarului său, a cărui directă de stînga funcționa ca un piston puternic, neobosit și precis. În ultimul minut al reprizei, Sonny atacă dezlîntuit și spectatorii au prilejul să asiste la un schimb spectaculos de lovituri, încheiat în favoarea lui Cassius Clay, incomparabil mai rapid și mai eficace decît Liston. Cel de-al șaptelea rund nu s-a mai disputat. „Domnul urs” nu și-a mai părăsit colțul. El l-a anunțat pe arbitrul meciului, Barney Felix, că este accidentat la mina dreaptă și că nu mai poate lupta în continuare. Învingător prin k.o. tehnic, Cassius Clay! Campionul olimpic de la Roma devenise campion al lumii la toate categoriile, după cea de-a 20-a luptă la profesionism.

(Va urma)

PAUL OCHIALBI ■

sport • sport • sport • sport

Primii 5 fotbaliști români ai anului 1976, pe posturi, în versiunea „Flacăra”

1. CHERAN	1. PĂLTINIȘAN	1. SĂTMĂREANU II	1. VIGU
2. Tilihoi	2. Sandu Gabriel	2. Ștefănescu	2. Manea
3. Anghelini	3. Grigore	3. Ciugarin	3. Negriță
4. Bigan	4. Catargiu	4. Antonescu	4. Ivan II
5. Mîoc	5. Olteanu	5. Fl. Marin	5. Deleanu
1. BALACI	1. BÖLÖNI	1. DUMITRU	
2. Muțescu	2. Romilă	2. Beldeanu	
3. Dinu	3. Donose	3. Kun II	
4. Ion Ion	4. Angelescu	4. Simionăș	
5. Lața	5. Cotec	5. Hajnal	
1. TROI	1. DUDU	1. ZAMFIR	
2. Lupău	2. GEORGESCU	2. Marcu	
3. Atodiressei	3. Radu II	3. Iordănescu	
4. Mărculescu	4. Oct. Ionescu	4. Ghergheli	
5. Pană	5. Dumitrache	5. Manea	
	5. Pîslaru		

Căutînd să comentăm și să argumentăm ierarhiile înfățișate în chenarul de sus, se cade să spunem că în privința postului de portar preferințele noastre s-au îndreptat în unanimitate către Răducanu, purtătorul tricoului cu numărul 1 al Sportului studentesc și, pînă nu demult, al reprezentativei țării. În ciuda lipsei sale de constanță și în ciuda repetatelor aventurări în afara câmpului mare, incursiuni gustate de public, dar periculoase pentru echipă, Răducanu s-a arătat în 1976 drept cel mai sigur portar, multe din punctele dobîndite de Sportul studentesc, mai ales la începutul turului, avînd la origine intervențiile salutare ale portarului. Mai echilibrat, dar parcă mai lipsit de știință, Iordache îl precede pe lista sufragiilor pe constănteanul Popa, om al partidelor senzaționale, capabil să cîștige uneori singur un meci. Lista se încheie cu doi reprezentanți ai noului val, orădeanul Albu și craioveanul Lung, dar prezența lor nu ne poate permite să afirmăm că succesiunea portarilor mai vîrstnici, între care Răducanu, este asigurată. Postul acesta rămîne, la nivelul diviziei A, din

punct de vedere al perspectivei, încă ne-rezolvat.

În ceea ce privește linia de fund, pentru posturile de fundași de margine și de fundaș central stînga, lucrurile au fost oarecum simple: numele lui Cheran, corect și muncitor în toate meciurile, Sătmăreanu II, foarte activ atît cît a jucat, și Vigu, cel mai bun jucător român al anului încheiat, impunîndu-se cu evidență. Pentru poziția fundașului central dreapta a fost preferată forma constantă a timișoreanului Păltinișan în fața prestației lui Sandu Gabriel, apărător fără cusur în jocul de marșaj, dar mai puțin ofensiv și pe alocuri mai vulnerabil decît primul. Demne de remarcă, ascensiunea lui Grigore, chemat chiar și la pregătirile lotului național, forma excelentă a craioveanului Ștefănescu, căruia sarcina de „libero” îi vine ca o mînușă repartizată în plutonul jucătorilor de elită a lui Ciugarin, mult mai exact în intervenții decît în alți ani, longevitatea sportivă a constănteanului Antonescu, exemplu de fidelitate pentru culorile fotbalului de pe malul mării și pentru interesele fotbalului ro-

mănesc, în general. O notă pentru a doua tinerețe a exdinamovistului Deleanu.

În stabilirea ierarhiilor pentru linia de mijloc, lucrurile au apărut ceva mai complicate, compartimentul în discuție fiind — după o opinie aproape unanim împărtășită — cel mai abundent în jucători de valoare. Au avut cîștig de cauză tinerețea dezlîntită a lui Balaci, în pofida scăderii de formă din finalul sezonului, cînd craioveanul a părut obosit și apatic, marea contribuție a mureșeanului Boloni, la toate fazele jocului și pe întreaga suprafață a terenului, în sfîrșit, clasa lui Dumitru, unul dintre cei mai dotați fotbaliști ai ultimului deceniu. De asemenea, merită subliniate contribuțiile lui Muțescu, care și-a cîștigat pe merit și pe muncă un loc în reprezentativa țării, lui Beldeanu, revenit în primul plan prin seriozitate și disciplină, finețea și clarviziunea lui Kun II, de prestația căruia se leagă, în mare măsură, finalul de sezon în deosebită creștere a lui F.C. Bihor. Ieșenii Romilă și Simionăș s-au arătat pe linia evoluțiilor bune din ultimele sezoane, în vreme ce internaționalul Dinu a traversat un an mai slab, pierzînd ritmul, nu atît datorită lipsei de mijloace de exprimare, cît datorită superficialității pregătirii și repetatelor abateri de la disciplină.

În atac, stelistul Troi a cîștigat concurența pentru cea mai în formă aripă dreaptă îndeosebi grație vitezei, calitate cu care s-a impus foarte repede, în condițiile unui post de asemenea deficitar, tinărul orădean Lupău, abia ajuns în divizia A, fotbalist care amintește de stilul Crișan, întărînd nostalgia că extrema craioveană continuă să nu joace. Ca vîrf, Dudu Georgescu a fost preferat lui Radu II, contribuția sa în goluri adusă la stabilirea liderului de toamnă arătîndu-se decisivă, chiar dacă — judecînd strict prin prisma saltului valoric din anul 1976 — pitășteanul a avut un sezon mai spectaculos. În condițiile absenței prelungite a lui Sandu Mircea, Octavian Ionescu s-a impus cu alte arme, suplinind forța și gabaritul prin inteligență și fan-tezie. Interesantă, revenirea lui Dumitrache, de care Dinamo s-a dispensat fără muștrări de euget și în care Jiul a găsit un atacant percutant, capabil să se descurce în condițiile aglomerației excesive a jocului din „cutia de chibrituri” de la Petroșani. Cinci jucători redutabili, fiecare în stilul său, se înșiruie în ierarhia tricoului cu numărul 11. „Alergătorii” Zamfir și Marcu, al doilea multă vreme accidentat, dar reintrat, de fiecare dată, spre folosul decisiv al atacului oltean, irezistibil mai ales în deplasare, simțindu-se în largul său, îndeobște pe spații largi, mai lentul și mai tehnicul Iordănescu devansînd pe Ghergheli și pe Manea, ultimul fiind singurul reprezentant al Rapidului pe lista celor 55 de fotbaliști desemnați.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viață!

(Urmare din pag. 24)

de el. Ultimele zile ale săptămîinii îmi pregătesc — în felul meu — meciul de etapă, îmi studiez adversarul direct de duminică, mă gîndesc la arnfele lui și la șansele mele și-mi hotărîsc modul de acțiune. Crișan sau Lupău sau Bartales sînt tipuri de extremă lîngă care trebuie să stai lipit, să nu-i lași să preia mingea, pentru că dribleză derutant și au un demaraj ca din pușcă; Atodiressei sau Troi, de la noi, sînt extreme pe care le aștepti la doi metri și le „Inchizi” în tușă, așa cum am procedat dealtfel și cu vestitul Verhecke de la Bruges, cel mai rapid atacant belgian, împotriva căruia îmi luasem toate măsurile și care la București n-a contat, practic, în joc. În fine, ce să vă mai spun, în nopțile de după meciuri, de regulă, nu pot să dorm. Trăiesc în continuare tensiunea jocului. Mă duc luni dimineața la chioșc, citesc ziarele, și abia după aceea mă relaxez complet și dorm cum trebuie. Mă preocupă mult recuperarea fizică, asta a fost una din ideile obsedante ale antrenorului Tească și sînt profund convins de marea ei importanță, așa cum mă preocupă antrenamentele, pentru care mă pregătesc ea și pentru meci. Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viață! Și în primul rînd stima oamenilor.

„Mindrele” (II)

Pe locul III, împotriva tuturor prevederilor, în turul Campionatului de toamnă stă instalată Universitatea Craiova cu același număr de puncte, ca și Steaua, campioana țării. Ce-ar putea gândi un observator străin aflând că o echipă care a câștigat și Campionatul și Cupa în același an (în ce privește campionatul, maniera a fost categorică) a obținut același număr de puncte ca și craiovenii și că numai un gol mai mult, marcat la București de către militarii, a hotărât soarta locului doi? Comparând lotul de jucători al roși-albaștrilor cu acela al universitarilor, putem gândi că, într-un fel, Geolghiu face cit Zamfir; Tilihoi cit Anghelini; Irimescu cit Răducanu și așa mai departe... Comparațiile, sigur, sunt forțate și nici nu poate fi vorba de o egalizare arbitrară. Steaua are, de departe, cel mai bun lot din întreg campionatul, valoric vorbind. O să mi se spună că nici Dinamo nu-i departe de calitatea jucătorilor din Ghencea. Este adevărat. Dar parcă la Steaua rolurile sunt distribuite mai bine. Dar noi nu despre Dinamo și Steaua vrem să scriem aici, ci despre felul în care jucătorii din Bănie au reușit o performanță pe care nimeni nu o anticipa. Meritul este în primul rând al conducerii care a înțeles la vremea că Cernăianu nu se mai bucura de autoritatea pe care o avea în timpul cit oțelului devenit campion. Era nevoie de o revoluție și revoluția cine putea s-o facă decât micuțul Napoleon, cunoscut pentru lichidarea prietenilor lui Bachus, a chiu-langhiilor și a trișorilor în teren? Ca totdeauna, Teacă și-a asumat rolul de demolator și înfruntând greutăți aproape insurmontabile, cu un lot și așa subțire, a trecut la primeniri radicale. El a demonstrat cel mai bine vechea noastră bănuială că pe cocoșat nu poate să-l mai îndrepte nimeni și că pe jucătorul antrenat prost, n-o să-l mai faci nimeni cu vorba să se antreneze bine. Teacă trebuie să înceapă cu începutul pe unde se duce, pentru că acolo unde a încercat să cirpească sacul cu iepuri, iepurii l-au dus la groapa cu furnici. La Craiova, curajul său nebunesc l-a răsplătit. Cu puțin noroc el ar fi reușit să facă și minunea de a se fi aflat la ora asta pe locul întâi. Dar ceea ce spun eu era împotriva logicii elementare și logica elementară l-a refuzat. Se pare că a câștigat mai multe puncte în deplasare decât pe teren propriu, ceea ce pare o ciudățenie, dar de aia iubim noi fotbalul. Pentru imprezibilul său. Nu însă despre punctele obținute de craioveni vreau să vorbesc. Ele-s foarte bune și vor ține de cald la primăvară. Să știți că nu pronostictez pe anul acesta că universitarii oțelului vor fi campioni, așa cum o fac alții. Încă o dată, logica elementară îmi interzice pronosticul, dar o figură onorabilă această echipă o va face. Iată lucrul cel mai important. Craiova va fi la sfârșitul anului '77 echipa cu cei mai tineri jucători. După estimările noastre, în trei ani, dacă nu se va întâmpla ceva neprevăzut, ea va

fi singura echipă cu o idee de joc, pentru că la alte cluburi, drept să spun, ideile de joc ori s-au pierdut pe drum (cum s-a petrecut cu Steaua o vreme), ori n-au existat deloc și nu există. Ce joacă de pildă Jiui care stă pe un loc onorabil? Ce idee de joc există la Poli Iași? Dar la F.C. Bihor? ș.a.m.d. Nu o să spun că la Craiova tot ce a gândit Teacă a căpătat realitate în teren, dar cel puțin marcajul om la om și pressing-ul încep să se vadă. Și asta este foarte mult, deocamdată. Cînd Teacă va avea două extreme valide — și mă gîndesc în primul rînd la Marcu și Țărălungă — cînd Oblemenco va înțelege să i se supună lui Teacă, „U” Craiova va avea și înaintare, lucru ce i-a lipsit în această jumătate de campionat. Deocamdată, oțelii au avut o linie de mijloc foarte bună și doi fundași care vor deveni excelenți: Ștefănescu și Tilihoi, ceilalți jucînd și ei cu destulă dragoste pentru culorile clubului, mă gîndesc la Negriță și la Purima. Este suficient, dar nu destul. O echipă fără înaintare este o jumătate de echipă. La asta trebuie să se gîndească Piticul în toată această iarnă. Cu un Oblemenco foarte bun din cînd în cînd, dar la sfîrșitul carierei, cu un Țărălungă și el la o vîrstă cînd trebuie să te gîndești la divizia B (pe unde a mai și jucat) și cu un Marcu fragil și mai mult pe tușă, problema este să găsești o înaintare nouă. Și așa este un lucru foarte greu într-o criză mondială de înaintași. Oricum, performanța Universității Craiova rămîne un lucru care trebuie subliniat.

Pe locul IV al clasamentului se află echipa Sportul studentesc unde Angelo Niculescu, antrenor gospodăros și consecvent, a reușit — cel puțin la începutul sezonului — o serie de rezultate foarte bune. Ieșirea din formă a unor jucători, dispariția lui Sandu Mircea din virful liniei de atac precum și oboseala unui program încărcat au contribuit la un final mai puțin glorios. Dar echipa mi-a plăcut în general pentru că a dovedit că știe să se organizeze în teren, ascunzînd mingea în fața adversarului, mai ales la mijlocul terenului, unde totdeauna s-au găsit trei jucători foarte buni. Adăugați la toate acestea o linie de fund foarte bună și un portar care, cu toate fanteziile lui, e greu de depășit și aveți explicația acestei comportări care trebuie aplaudată. Nu mă omor după jocul cam bătrînesc al acestei echipe, care constă dintr-o țesătură de pase exasperante, terminate din cînd în cînd cu surprize la poarta adversarului. Ciudat lucru, Sportul studentesc a marcat de cîteva ori foarte multe goluri în fața unor adversari care s-au prăbușit literalmente, tocmai din cauza disperatei căutări a mingii care se afla mereu la alb-negrii. Iată secretul acestei echipe care știe să-și epuizeze interlocutorul. Există acolo cîteva jucători pe care i-aș menționa: Tănăsescu, Manea, Octavian Ionescu, Cassai, Grigore, Ciugarin, Rădulescu, care binemerită toate complimentele noastre din această iarnă. Poate un spor de fantezie și de imprezibil ar da Sportului studentesc farmecul pe care această echipă încă nu-l are. Ea este o formație care seamănă cu o fată ceaciră. Poate o aluniță, acolo...

EUGEN BARBU ■

Scurt metraje

Două filme despre rugby

Am avut recent prilejul să urmărim două scurte metraje, ambele destinate rugby-ului, sport frumos, care ne-a adus satisfacții din cele mai mari. Primul este semnat de regizorul Doru Matei și este o reușită din mai multe puncte de vedere. Surprinde plăcut calitatea materialului filmat, iar absența oricărui comentariu este pe deplin justificată. Fără vorbe, cum spuneam, filmul lui Doru Matei ne convinge că la un antrenament se varsă multă sudoare și partea a doua a peliculei, memorabilul meci România — Franța (15—12), pare și chiar este o logică și frumoasă consecință a primei părți. Firește, superbul meci nu putea fi nici în film decât superb, dar finalul filmului este neașteptat de frumos. Cei 15 jucători, avîndu-i alături pe antrenorii Valeriu Irimescu și Cosmănescu, se fotografiază. O fotografie cum înfîlnești

prin albume. Dealtfel, imaginea se depărtează, intră în ceață, sugerînd excelent atât frumusețea sportului, cit și trecerea ireversibilă a timpului.

Cel de-al doilea film (ambele au fost prezentate la televiziune) este dedicat echipei de rugby Farul Constanța, campioană națională. Lungimi obositoare, prea puțin importante, un comentariu prețios și chiar ridicol — iată doar cîteva lucruri care nu ne-au plăcut. Cu aproximație, iată o frază din comentariu: „În cea mai cunoscută stațiune montană, Păltinș, ei (rugbyștii de la Farul — n.n.) își petrec o minunată și binemerită vacanță”. Sau la început: „Toate orașele aflate pe malul mării au drept simbol un far. Și orașul Constanța are. Există însă în acest oraș și echipa de rugby Farul Constanța”. Limbajul acesta nu e bun în genere, dar mai ales aplicat unor sportivi dirji, duri chiar. Autorul filmului, Cristian Thau, sustine și semnează că toți componenții echipei sînt exemple la locul de muncă. Afirmările atât de categorice au darul să ne surprindă. Dar fiecare răspunde pentru ceea ce afirmă. În rest, sîntem fîrte alături cu tot sufletul de echipa de rugby Farul din orașul Constanța.

EUGEN SECELEANU ■

Iosif Vigu:

Nu păcălesc fotbalul pentru că el mi-a dat tot ce am mai bun în viață!

— Iosif Vigu, laurii nasc uneori și obligații. Fiind ales — detașat — fotbalistul român nr. 1 al anului 1976 de toate anchetele Flacăra, iată-mă solicitîndu-ți un interviu, dorit mai ales de numeroșii iubitori ai fotbalului care, într-o covârșitoare majoritate, au scris în scrisorile lor: locul 1 — Vigu (Steaua).

— Nu vă închipuiți cită bucurie îmi face acest interviu...

— Ei, nici așa. Îmi închipui, cit de cit...

— Nu. N-aveți de unde. Pentru că n-aveți de unde ști că acesta este primul interviu pe care-l dau în viața mea! Serios. Peste 5 luni împlinesc 31 de ani, joc de 12 ani în divizia A, dar nu mi-a cerut nimeni, niciodată, un interviu. Am dat, cred, de două ori cite o declarație de 4—5 rînduri. Atît. La interviuri am fost în cel mai bun caz martor, niciodată însă subiect.

— O mărturisire aproape crudă...

— Asta e fotbalul. Ochiul fug, de obicei, peste apărători și ajung la atacanți. Știți cum se zice: apărătorii pierd meciul, iar atacanții îl câștigă. Mai mult, atacanții marchează de cele mai multe ori spectaculos, iar fundașii gafează, tot de cele mai multe ori, copilărește, rudimentar, nepermis, lamentabil etc. Nu sînt, bineînțeles, supărat pe nimeni. Știu că asta intră în prețul jocului. Tribunalele sar uneori entuziasmate în sus pentru o pasă dată cu călcîiul de un înaintaș și nu observă că un apărător a fugit 90 de minute, pînă i-a ieșit limba de un cot, după o extremă cu draci în ea. La noi, în Bihor, este o vorbă din bătrîni care spune așa: boii ară și caii mînincă... Repet, că să nu mă înțelegeți greșit: nu sînt supărat pe nimeni și nu reproșez nimănui nimic. Vă explic doar propria-mi condiție, argumentîndu-vă de ce interviu solicitat îmi face mare bucurie și chiar mă emoționează...

— Emoționat, ai putea să „gafezi în apărare”, pierzînd partida în acest interviu...

— Venind de la Flacăra, am înțeles că nu jucați împotriva mea...

— Așa și este. Am venit să vorbesc cu unul dintre cei mai respectați jucători din soccerul nostru în intenția de a afla ce gîndește și cum gîndește fotbalistul-model Vigu.

— Intrebați-mă și vă răspund.

— Ai fost chemat la 30 de ani în echipa națională. Ce părere ai despre această alegere a ta?

— Am mai jucat 3 meciuri în reprezentativa României. N-a fost niciodată cu noroc, deși, de fiecare dată, eu n-am evoluat rău. Dar n-a fost să se lege. Acum, să vă spun drept, n-am crezut că o să mi se mai ofere șansa asta...

— Uite că marele public — cititorii care te-au ales pe tine fotbalistul anului — a crezut și crede în șansa ta. Și nu numai în șansa, ci în valoarea ta. Greșesc zece, greșesc douăzeci, dar nu greșesc mii, zeci de mii de oameni.

— Știți, apropo de șansa care-ți vine cu ultimul tren, eu am un model ideal în fotbalul nostru.

— Care, cine e modelul?

— Lupescu. Aș vrea să-i urmez exemplul pînă la capăt.

— Adică?

— Să mă consacru în națională „pe ultima linie dreaptă a cursei”, să mă calific la Mondiale și să joc în Argentina.

— Optimism foarte frumos, dar să nu uităm că jucatul în Argentina, la Mondiale, chiar dacă nu este un fel de fata morgana rămîne totuși o funcție de funcții, adică depinde de mulți factori variabili în interacțiune. Să jucăm, în primul rînd, noi foarte bine, să se „macine” între ele echipele Spaniei și Iugoslaviei, sau să le luăm noi fiecareia din aceste echipe cite 3 puncte, sau... Teorie lungă... Important e următorul lucru: crezi cu toată convingerea în șansele noastre?

— Cu toată convingerea. Toamna trecută ne-am adunat...

— Ne-am adunat și din bătaie...

— E adevărat, dar eu spun că din multe puncte de vedere — măsuri organizatorice, stare de spirit, componența a lotului — în toamna care a trecut s-au făcut acumulări care nu se poate să nu se reflecte în schimbări calitative la primăvară.

— Ce speranțe mai ai — pentru că tot sîntem la capitolul scrutării viitorului — pentru primăvara care vine?

— Cred — ca niciodată! — că Steaua va câștiga campionatul. Are cele mai mari șanse...

— „Nici tu Dinamo, cu 4 puncte avans, nici tu Craiova, la egalitate de puncte, chiar așa, cele mai mari șanse?”

— Cu craiovenii jucăm la București, iar cu dinamoviștii, vă rog să mă credeți, după meciul de cupă coechipierii mei și-au dat seama că... sîntem, oricum, mai buni ca ei la ora actuală. Nu mi-o luați ca o lipsă de modestie, au fost destule perioade cînd Dinamo ne „tutela” valoric, dar azi s-au schimbat rolurile. Fără accidente prin care a trecut echipa noastră astă-toamnă, sînt convins că și clasamentul turului de campionat ar fi avut azi altă configurație.

— Iosif Vigu, aștept de la începutul discuției noastre să-mi spui cîteva lucruri despre tine, jucătorul peste care au trecut de atîtea ori ochii selecționeților fără să se oprească, despre evoluția carierei tale, despre formarea ta, ca fotbalist, și dacă vrei și ca om iar noi ne ținem de pronosticuri...

— Despre mine, să știți, nu-s prea multe lucruri de spus. La 18 ani jucam în divizia B, la Flamura roșie Oradea, am trecut apoi la Crișul, unde am stat un an și jumătate, iar în 1966 am venit la Steaua. Echipă mare. Cînd m-a primit, îmi venea să plîng de fericire. La Steaua am crescut, la Steaua m-am format ca om, Steaua a fost marea șansă și... steaua vieții mele.

— Și șansă și stea, frumos spus, dar cum a fost în campionatul 1973/1974, cînd ai trecut la Farul Constanța? Cine pe cine a părăsit? Steaua te-a lăsat pe tine sau tu ai lăsat-o pe ea? S-au găsit destui care cu acea ocazie s-au grăbit să-ți prezică sfîrșitul fotbalistic în „cimitirul elefanților”, cum era socotită echipa constănțeană, cunoscută fiind predilecția ei pentru vedete uzate, ieșite din circuitul valorilor.

— A fost o poveste mai puțin veselă. La 27 de ani s-a găsit cineva care m-a socotit bătrîn și terminat, iar eu am avut orgoliul să-i demonstrez — de la distanță — că mai am multe lucruri de spus în fotbalul nostru. La capătul unui an în care jocul mi-a mers foarte bine, cel care m-a „condamnat” și-a dat seama că a greșit. Și am revenit acasă, pentru că Steaua a fost și rămîne casa mea.

— Iosif Vigu, care este, după părerea ta, cauza rămînerii pe loc a fotbalului nostru în competiția valorilor internaționale?

— Cauzele sînt, cred, mai multe. În primul rînd, este vorba de faptul că fotbalistii noștri se mulțumesc cu puțin, sub raportul performanței...

— De ce?

— Pentru că au prea multe sub alte „aporturi”. Cînd băteți de douăzeci și ceva de ani au apartament, mașină personală, „urmează” facultatea, deci au și prezentul fără griji și viitorul asigurat, e aproape firesc ca să nu se sînchisească dacă din 4 meciuri câștigă 2 și pierd 2. Apoi mai e această neclintită practică pasivă a raporturilor internaționale. Gîndiți-vă ce valoare ar fi avut astăzi Năstase dacă în ultimii 10 ani ar fi jucat numai cu Tiriac, așa cum jucăm noi în ultimii 10 ani numai cu Dinamo. De la cine să înveți? Năstase joacă 30—40 de meciuri pe an cu așa ai racheți din întreaga lume, în timp ce noi intrăm direct în competiții eliminatorii cu Bayern München, cu Bruges sau cu Milan. De aici și complexul explicabil pe care-l au jucătorii noștri în asemenea companii, cînd se simt ca elevii scoși la tablă și examinați, profesoral, de adversari. Sigur, ceea ce spun nu-i mare filozofie, nimeni n-a cucerit Everestul prin ascensiuni în propria-i grădină, iar toată povestea asta se știe foarte bine, dar noi zicem mereu da și facem nu.

— Spune-mi, Iosif Vigu, ce reprezintă fotbalul pentru tine?

— Totul! Nu vreau și nici nu pot să mă gîndesc că va trebui să mă las cîndva

(Continuare în pag. 23)

MARIUS POPESCU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 4112, oficiu 33, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: problemele omului (șeful secției: Liviu Timbus; Marga Nedelea — sector scrisori — Cici Iordache — sector anchete — Răzvan Bărbulescu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Eliade, Radu Constantinescu — 1787); probleme politice și social-economice (șeful secției: Nicolae Cristache; Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Victor Niță, Manole Cârțan, Elena Ghera — 1617); problemele noii generații (șeful secției: Tudor Octavian; Iulian Neacșu, Horia Pătrașcu, Ovidiu Ioanjoaia, Ion Predoșanu — 1619); artă-cultură-sport (șeful secției: Eugen Seceleanu; George Arion, Adi Cusin, Dumitru Graur, Victor Constantinescu, Emanuel Tănjală — 1606); publiciști comentarii (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Adrian Dohotaru — 1618); documentare (Vasile Mănescu — 1623); administrație (Gheorghe Amuza, Alexandru Medar — 1786); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană — 1782, 1621); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu — 17 78 82 și interior 1611); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 70 82 și interior 1783); redactor șef — 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Căștile din străinătate se pot abona adresîndu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-Import presă P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.